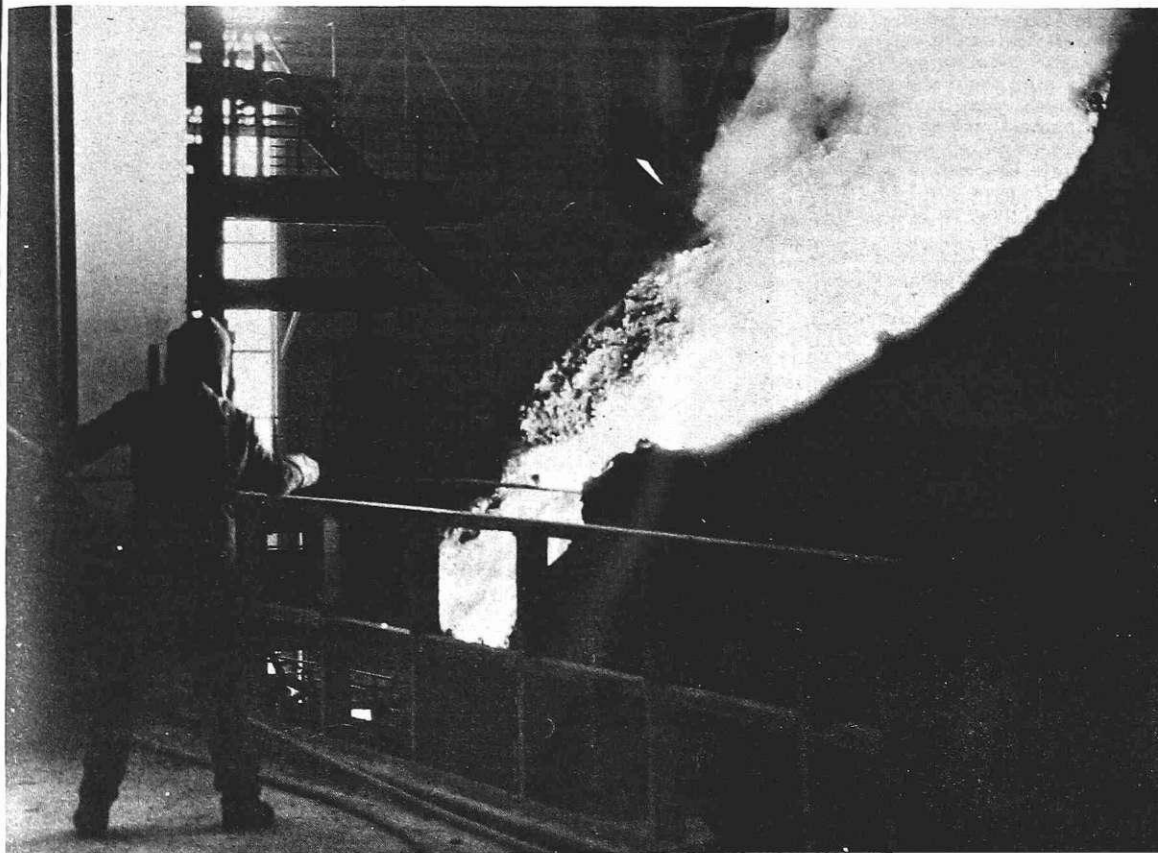

ŽELEZAR

Jesenice, 2. junija 1988

Številka 22 • XXXVII

NAŠ KOVINAR, svobodno glasilo delavcev KID, je kot predhodnik ŽELEZARJA začel izhajati 26. januarja 1937. ŽELEZAR izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstodnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25 - letnici predsednik Tito odlikoval z redom za slug za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik Mile Crnovič, tehnični urednik Dare Bradak, lektorica Irena Bernetič, novinarki Lilijana Kos in Tanja Kastelic, administracija Mira Keserovič in Dinka Čatak. Naslov: Uredništvo Železarnja, SOZD SŽ — Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 26-18, tehnični urednik 26-19, novinarji 26-20, administracija 26-21. Stavek in tehnično oblikovanje TK Gorenjski tisk Kranj, tisk ZP Ljudska pravica Ljubljana.

Jeklarna 2 (foto: Irena Kučina)

Kje je naša prihodnost?

Postaja že kar navada, da mladinske organizacije proslavljajo mesec mladosti z raznimi okroglimi mizami. Občinska konferenca ZSMS Jesenice je to lepo navado opravila v četrtek, 26. maja. Namen razgovora ni bil ta, da bi mladi na njem iskali svojo prihodnost, temveč smo skušali soočiti tridelno strukturo vodstva naše občine: vlado (izvršni svet), direktorje (vodstva delovnih organizacij) in politiko (vodstva družbenopolitičnih organizacij).

Do tega soočenja ni prišlo, čeprav se — kot smo povzeli v tezah za okroglo mizo — pretežni del jeseniškega gospodarstva nahaja v krizi, ki je vsaj v občinskem merilu daleč najhujša v vsem povojnem obdobju. Zakaj? Trodelni strukturi vodstva naše občine (znotraj nje pa tudi posameznim delom) (še) ne ustreza radikalnejše izpostavljanje odgovornosti. Kot kaže, bo morala kriza dobiti nekatere bolj incidentne oblike.

Toda pustimo ugibanja in ne kličimo vraga!

Prva se je vprašanja krize in zaostajanja naše občine lotila Rina Klinar, vodja Skupne strokovne službe SIS. Začetek krize jeseniške občine je postavila v sedemdeseta leta, ko smo forsirali uvoz delovne sile, razvijali kapitalno (nefleksibilno) na eni, na drugi strani pa delovno intenzivno proizvodnjo, podlegli političnemu voluntarizmu in bili neobčutljivi za zunanje vplive.

Boris Bregant, predsednik poslovnega odbora Železarnje, je na primeru Jeklarn 2 ponazoril, kako smo v sedemdesetih letih marsikaj zamudili. Zakaj? Ni šlo, je zatrdil. Ne glede na stagnacijo črne metalurgije je bila reakcija Železarnje (investiranja v Jeklarno 2) upravičena. Na kasnejše vprašanje Radeta Radinoviča, sekretarja OK ZSMS, kakšna je strokovna ocena Jeklarn 2, je Bregant dejal, da zaključne ocene še ni, so pa že jasne izkazane prednosti: visokokvalitetna jekla, manjša poraba energije in višja produktivnost.

Bojan Urlep iz medobčinske gospodarske zbornice je s številkami ilustriral slabe rezultate gospodarstva v naši občini: na Gorenjskem pada industrijska proizvodnja že štirinajst mesecev, akumulacija je izredno nizka... Ni se strinjal s tezo, da je za vse kriv Mikulič, spomnil pa je tudi na 13. kongres ZKS.

Tudi Francka Thaler iz skupnosti za zaposlovanje se je lotila vzrokov za zaostajanje naše občine. Ni jih videla samo v enostranskem razvijanju črne metalurgije, ampak tudi v prevelikem poudarku na gradbeništvu in prometu. Kar zadeva odgovornost Izvršnega sveta, je menila, da je v zadnjih petih letih veliko pozornosti namenil zaposlovanju. Gledal je naprej in opozarjal na poslovne strukture. Na žalost, brez pravega uspeha. Na koncu je podrobneje predstavila problematiko zaposlovanja in opozorila na višek ponudbe delovne sile.

Na možnosti prestrukturiranja s pomočjo malih proizvodnih enot je konkretno opozoril Vitomir Pretnar iz Iskre Blejska Dobrava. Poudaril je vlogo Izvršnega sveta, ki mora za uveljavitev malih proizvodnih enot ustvarjati ustrezne razmere.

Srečko Mlinarič, direktor Karavanške poslovne skupnosti, je v razpravi odprl zanimivo vprašanje: Ali bomo na projektu predor reševali sedanje višje ali pa mlade, ki prihajajo?

Kdo je kriv za krizo, se je vprašala tudi Maja Antonič, vodja kadrovske službe pri občinski skupščini. Mladi naj bi po njenem na tej okrogli mizi dali pobude za konkretne programe. Ni naloga Izvršnega sveta, da pripravi program prestrukturiranja, temveč je to naloga organizacij združenega dela.

Prestrukturiranja (tudi sicer je bila ta beseda največkrat uporabljena) se je dotaknil tudi Jože Kobentar, direktor kadrovskega sektorja. Za prestrukturiranje se moramo ustrezno organizirati in Izvršni svet ni brez odgovornosti. Ima tudi možnost, da nekoga zadolži. Zagotovil je, da bo Železarna sama razreševala svoje ekonomske in tehnološke viške.

Predsednik Izvršnega sveta, Tomaž Keršmanec, je na seji predstavil še sveže pakete gospodarskih ukrepov, ki so zele restriktivni predvsem na področju porabe. Menil je, da moramo v občini ločiti notranje in zunanje vzroke izgub. Brez odprave notranjih vzrokov v republiki ne moremo opozarjati na zunanje. V razpravi se je dotaknil tudi Jeklarn 2. Če bi v to investicijo ne šli, ne bi bilo »odveč« samo 1.500 delavcev, temveč mnogo več. Ob tej investiciji bi moral biti glas mladih močnejši. Izvršni svet, je še zagotovil, bo stalno spremljal sanacijski program Železarnje.

Zmerna nestrpnost, je dejal Jakob Medja, predsednik občinske skupščine, je koristna, prevelika pa škodljiva. Poznatni moramo predvsem odgovore in rešitve, saj so nam podatki že dovolj dobro znani.

Že kar dramatično je na neinicativnost gospodarskih organizacij opozoril Alojz Katnik, predsednik komiteja za gospodarstvo in družbeno planiranje. Skušali so jih spodbuditi s pomočjo anketnih listov, vendar odgovorov niso dobili.

Zmanjševanje delavcev v Železarni mora potekati postopno in argumentirano, je menil Edo Kavčič, (Nadaljevanje na 3. strani)

TOZD Talilnice v letošnjem letu

Fizični kazalci proizvodnje za prvih pet mesecev letošnjega leta kažejo, da bo družbeni načrt bistveno presežen, prav tako tudi operativni program proizvodnje. To velja za Jeklarno 1 in Jeklarno 2, medtem ko v Livarni zaradi pomanjkanja naročil družbenega načrta proizvodnje in prodaje v prvih petih mesecih letos ne bodo izpolnili.

Janez Biček, direktor temeljne organizacije Talilnice, je pojasnil, da je bil v aprilu gospodarski načrt presežen, kvantitativni korak naprej pa se kaže tudi v maju. Ocenjujejo, da bo proizvodnja v Jeklarni 1 dosegla približno 17.500 ton, kar je več od družbenega načrta, v Jeklarni 2 pa okrog 19.000 ton, kar je tudi bistveno več, kot so načrtovali za maj. V aprilu je Jeklarna 2 dosegla tudi rekordno dnevno proizvodnjo, vendar je potem prišlo do prodora jekla pod peč. Sočasno s popravilom peči so izvedli tudi redni letni glavni remont, zato je bila proizvodnja v novi jeklarni nižja od načrtovane, vendar večja od operativnega načrta.

O rekordni dnevni proizvodnji nam je več povedal Anton Mlakar, vodja oddelka peči in vakuum naprave. Dejal je, da je bilo v investicijskem projektu za Jeklarno 2 načrtovano, da bodo vliili 8,2 sarže na dan. Že v marcu letos so se tej številki približali in dosegli 7,8 sarže na dan. V aprilu so že dosegli poprečje 9,2 sarže na dan, k čemur je veliko prispevala tudi rekordna dnevna proizvodnja, dosežena sedmega aprila. Takrat so izdelali deset sarž, desetito saržo pa je naredil najstarejši delovodja Pavel Kotnik.

Tehnolog talilnic Joža Arh je poudaril, da je proizvodnja v novi jeklarni vedno boljša tudi s kvalitete stališča. Izmene so vedno bolj uigrane, zato se napredek ne pozna samo pri količini, ampak tudi pri izplenu. Januarja je bil izplen v Jeklarni 2 še za 23 odstotkov manjši od načrtovanega, v februarju je bil doseženi izplen od načrtovanega manjši za 12,1 odstotka, v marcu pa je bil doseženi izplen le še za 1,9 odstotka manjši od načrtovanega. Da se kvaliteta jekla izboljšuje, kažejo tudi kemične analize, saj je odstotek žvepla v jeklu vedno manjši.

Tudi Jeklarna 1 je v prvih petih mesecih letošnjega leta dobro delala, saj je redno presegala načrtovano mesečno proizvodnjo, v marcu pa so imeli do sedaj najvišjo mesečno proizvodnjo 17.501 tona. V obeh jeklah se kvaliteta izboljšuje.

Direktor temeljne organizacije je pojasnil, da sta bila letos v prvem trimesečju v obeh jeklah presežena operativni in družbeni načrt proizvodnje. Količinsko se je proiz-

vodnja povečevala tudi v aprilu in maju in rezultati do 29. maja kažejo, da bo v Jeklarni 1 in v Jeklarni 2 dosežena najvišja proizvodnja do sedaj po količini, v Jeklarni 2 pa tudi glede na delež kontinuirno vlitih slabov (trenutno je ta delež 88,5 %). Nekoliko slabša je struktura proizvodnje, predvsem na napravah za kontinuirno vlivanje gredic v Jeklarni 1, kjer je asortiment zato nižji. Vzrok za to je predvsem slaba kvaliteta jeklene odpadka, ki velikokrat ne dopuščajo izdelave kvalitet z nizko vsebnostjo oligo elementov.

V Livarni je bil osnovni problem v prvih petih mesecih letošnjega leta pridobivanje naročil, zato niti pri prodaji niti pri proizvodnji niso dosegli načrtovanega. Za prihodnja obdobja je situacija glede naročil nekoliko boljše, zato pričakujejo, da bodo v naslednjih mesecih lahko delali

normalno in izpolnjevali načrtovano proizvodnjo in prodajo. Podrobneje nam je probleme Livarne predstavil Milan Gartner, vršilec dolžnosti obrata vodje Livarne, ki je dodal, da sta poleg pomanjkanja naročil na njihovo nekoliko slabše poslovanje vplivala tudi kadrovska problematika in sprememba asortimenta.

Asortiment se je letos v livarni skoraj v celoti spremenil, ker ni več potrebe po livarskih izdelkih za martinarno in plavž. Ker ne delajo več težkih ulitkov za ta dva ukinja obrata, je ob enakem obsegu dela produktivnost nižja, pridobivanje naročil pa je veliko težje. Vendar pa imajo za svoje delo nove možnosti, ker so se letos preselili v prostore stare martinarne in tako pridobili več prostora za nemoteno delo. Prevažanje kalupov iz livarne 2 oziroma višje sive livarne v livarno 1 sedaj ni potrebno, druga prednost selitve pa je, da so sedaj skoraj vsi ulitki uliti v vakuumiranim jeklom in zato veliko bolj kvalitetni. Poskusno so že ulili

(Nadaljevanje na 6. strani)

Tehnika za okolje

V vsakdanji življenjski nuji verjetno res še marsikateri Jeseničan ni dojel, da smo na Jesenicah v obdobju, ko si ob zaostrovanju pogojev dela in bivanja po drugi strani vendarle trajneje izboljšujemo naše okolje, v katerem bodo nove možnosti za razvoj.

Podobno ugotavlja tudi avtor prispevka Tehnika in okolje, nam osebno doživeto razgrne dosežanja nihanja v razmerju tehnike do našega okolja. Ta odnos do okolja je bil dosedaj v glavnem mačehovski.

Značilna podoba jeseniške doline z rdečim prahom iz visokih dimnikov in z odpadkami raznih izvorov v Savi pa se postopoma razblinja. Z modernizacijo tehnologije v Železarni in uvajanjem čistejših energetskih medijev smo dosegli preko 90-procentno zmanjšanje zapašenosti zraka in pa tudi za okrog 80 procentov manjše onesnaževanje s plini, kot je žveplov dioksid. V Železarni se je zmanjšala specifična poraba hladilnih voda, z ukinitvami zastarelih tehnologij so odstranjeni tudi nekateri stalni izvori onesnaževanja Save in njenih pritokov z nezadostno očiščenimi tehnološkimi odpadki.

V celoti se onesnaženost Save sicer ni kaj bistveno zmanjšala, spreminjajo se le izvori ali narava odpadka v njej. Od prvotnih usedlinskih

in katranskih odpadkov iz Železarnje je v zadnjem obdobju značilen prehod na bolj jedke industrijske odpadke ter odpadke naftnih derivatov, ki se pojavljajo tudi izven Železarnje. Poleg teh pa je vse več odpadkov iz naseelij, ki so na oko sicer manj vidne, odraža pa se v bogatem razcvetu zelenih alg v Savi.

Korak naprej za čistejšo vodo bomo naredili, ko bomo dosledneje prečistili ali omejili tudi te odpadke, kar bo deloma uresničljivo že letos z zagonom sodobne nevtralizacijske čistilne naprave za lužniške odpadke v Železarni in biološke naprave za komunalne vode.

Tako lahko v prihodnje upravičeno pričakujemo poleg čistejšega zraka na Jesenicah tudi bolj bistro vodo Save.

Naša skupna prizadevanja bodo pripomogla, da bomo živeli in delali v bolj zdravem in lepšem okolju. Vse pomembne ekološke spremembe na Jesenicah smo železarji želeli predstaviti tudi širši javnosti, ki je pogosto z dvornom spremljala večino raz-

vojnih usmeritev v Železarni in jeseniški dolini.

Ena od priložnosti je bila 10. mednarodna razstava Tehnika za okolje, maja letos na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani. Še pred štirimi leti so Slovenske železarnice na tej razstavi predstavile ekološko dejavnost in napovedale spremembe ekoloških obremenitev z gradnjo Jeklarn 2 na Jesenicah. Sedaj smo napovedi lahko potrdili v več pogledih, in sicer tako z doslednim ukinjanjem tradicionalnih izvorov onesnaževanja — martinovk in plavžev, kot tudi z gradnjo vseh potrebnih čistilnih naprav in izvedbo ukrepov za omejevanje emisij iz novih obratov.

V okviru Slovenskih železarn smo na razstavi Tehnika za okolje prikazali problematiko varstva okolja zaradi onesnaževanja zraka, voda, varstvo na delovnih mestih z izboljšavo ekoloških pogojev dela in opuščanjem težavnih, nevarnih del z avtomatizacijo proizvodnih procesov. Prikazali smo stvarne dosežke pri racionalni rabi energetskih medijev in s tem povezano manjše onesnaževanje zraka. Koliko so uspešna naša prizadevanja za smotrnejše ravna-

(Nadaljevanje na 2. strani)

V Jeklarni 2 15,2 odstotka nad načrtom

Po podatkih statistične službe smo do 30. maja izdelali 93.324 ton skupne proizvodnje. Družbeni načrt smo izpolnili 109,8 %, operativni program pa 109,4 %. Načrtovani količini izpolnjujejo obrati: Jeklarna 1, Jeklarna 2, Valjarna bluming štekel, HV Bela, HV Jesenice, PVT, Elektrode, Želblarna in Valjarna žice in profilov.

V Jeklarni 1 so vliili 16.948 ton jekla, kar znaša 103,1 % načrtovane količine. V Jeklarni 2 so izdelali 223 sarž, kar je 18.397 ton jekla. Načrt so izpolnili 115,2 %.

Do 30. maja smo odpremili 30.335 ton končnih izdelkov in storitev, kar je 108,7 % družbenega načrta in 111 % operativnega programa. Le-tega so izpolnili obrati: Valjarna bluming štekel, HV Bela, HV Jesenice, PVT, Želblarna in Valjarna žice in profilov.

Kaj je novega v sindikatu

Izvršni odbor konference osnovnih organizacij sindikata Železarni Jesenice je Republiški komite za delo prosil za konkretno informacijo o predlogu za podaljševanje delovne dobe oziroma starostne dobe na 58 oz. 63 let. 25. maja so nam to informacijo posredovali in je naslednja:

»Obveščamo vas, da v tezhah za pravo sprememb in dopolnitev zakona o temeljnih pravicah iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja, ki jih je pripravil Zvezni komite za delo, zdravstvo in socialno varstvo kot pristojni zvezni organ in ki jih bo 26. junija 1988 obravnaval Odbor Skupščine SFRJ za delo, zdravstvo in socialno politiko, ni več predloga za povečanje minimalne starosti za pridobitev pravice do starostne pokojnine na 58 oz. 63 let. Prav tako ni več predvideno, da bi tudi zavarovanci s polno pokojninsko dobo (40 oziroma 35 let) lahko uveljavili pravico do starostne pokojnine šele ob dopolnitvi 55 oziroma 50 let.

Navedeni predlogi so obstajali le v enem od delovnih gradiv predloga tez za spremembo zveznega zakona o temeljnih pravicah iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja, ki so jih pripravile strokovne službe zvezne uprave, vendar jih zvezni komite za delo, zdravstvo in socialno varstvo ni odobril in uvrstil med teze, ki jih je posredoval v obravnavo Zveznemu izvršnemu svetu in delovnim telesom Skupščine SFRJ.

Ker tudi sedanjega besedila tez še ni obravnaval Zvezni izvršni svet, ki je po zakonodajnem postopku predlagatelj zveznih zakonov, velja, da postopek za spremembo zveznega zakona še ni prišel teči. Vsekakor pa bo pri morebitnem spreminjanju tega zakona, ki ureja vprašanja, ki so izredno pomembna za delavce in druge zavarovance ter upokojece, uporabljen redni zakonodajni postopek in tako v fazi osnutka kot predloga zakona organizirana razprava o vseh predloženih rešitvah, v katero se bodo lahko vključile tudi vaše osnovne organizacije sindikata kot tudi posamezni delavci bodisi neposredno ali preko delegatskega sistema.

Na zadnji seji je izvršni odbor pregledal tudi problematiko osnovnih organizacij sindikata. Iz zapisnikov je razvidno, da se večina osnovnih organizacij sindikata vključuje in obravnava aktualno problematiko v svojem delovnem in življenjskem okolju. Ta problematika pa se nanaša predvsem na:

Počitniške kapacitete — večina OOS je že opravila tudi razdelitev počitniških kapacitet za letovanje v naših domovih. Zaradi pomanjkanja kapacitet v naših domovih je kar precej dela, da se mesta pravično razdelijo. Glede na visoke cene in realno zmanjšanje osebnih dohodkov pa je bil letos ta pritisk nekoliko manjši, kar kaže, da je tudi na tem področju življenjski standard precej upadel.

Delitev sklada skupne porabe za leto 1988 — čeprav je Delavski svet Železarni že sprejel predlagano delitev sklada skupne porabe, je to še vedno aktualna tema. Največ pripomb je na višino regresja za dopust. V mnogih osnovnih organizacijah ugotavljajo, da je železarski regres premajhen, da imajo nekatere organizacije v občini in tudi izven nje precej večji regres, predvsem pa je potrebno regres uskladiti tudi glede na višino osebnega dohodka in ukiniti dvojno regresiranje (osebno in v počitniške domove). Predlagajo tudi, da se regres obračuna čimprej in izplača ločeno od osebnih dohodkov.

Glede na te pripombe se je izvršni odbor zavzel za novo oblikovanje kriterijev glede regresiranja, v zvezi s tem pa je tudi Delavski svet Železarni zavzel sklep, da se do septembra 1988 v strokovnih službah pripravi konkreten predlog o regresih za ponovno obravnavo in sprejemanje na samoupravnih organih.

Jubilejne nagrade — letošnja izplačila jubilejnih nagrad po sedaj veljavnem kriteriju, da se te nagrade izplačujejo v Železarni vsako leto in ne ob desetletnici, dvajsetletnici in tridesetletnici, je zaradi skromne višine tako razdeljenih sredstev pokazalo na nesmiselnost take delitve. Večina osnovnih organizacij je na to tudi opozorila.

Izvršni odbor predlaga, da se pripravi vse potrebno za razpravo in spremembo samoupravnega sporazuma o delitvi osebnih dohodkov in dela sklada skupne porabe, hkrati pa bi poskušali doseči spremembo kriterijev za oblikovanje odpravnine pri odhodu v pokoj.

Tudi jubilejna priznanja je potrebno na novo zasnovati, tako da bodo te nagrade dosegle svoj namen.

Podelitev ur upokojevcem Železarni za leto 1986 in 1987 — delavci upravičeno zahtevajo uresničitev sklepa Delavskega sveta Železarni z dne 28. maja 1986, zato smo to zadevo natančno preverili: za vse upokojene delavce Železarni v letu 1986 in 1987 so ure že nabavljene in so v skladišču pisarniškega materiala v Železarni. V letu 1986 je moških upravičencev 111, žensk pa 21, v letu 1987 pa je moških upravičencev 115, žensk pa 40. Svečana podelitev ur bo opravljena takoj, ko bo naša orodjarna v vse ure tudi gravirala imena upravičencev.

Finančna sredstva za stanovanjsko gradnjo — v letošnjem letu so načrtovana zelo skromna sredstva za reševanje stanovanjskih vprašanj zaradi slabega poslovnega rezultata. Nekatere osnovne organizacije pa opozarjajo tudi, da so sredstva za gradbeno posojila premajhna.

Izvršni odbor se je za to področje še posebno zavzel, tako da izvaja vse aktivnosti, sprejete s sklepi programske volilne seje Konference osnovnih organizacij sindikata Železarni z namenom, da bi v tem letu pripravili vse potrebno za pridobitev novih stanovanj v naslednjih letih. Manjši zapleti v zvezi z gradbenimi posojili so bili rešeni pravočasno.

Osebnih dohodki — v sedanjih negotovih razmerah gospodarjenja in pričakovanih gospodarskih sprememb so osnovne organizacije zaskrbljene zaradi osebnih dohodkov. Poleg tega pa so osebni dohodki v naši Železarni problematični tudi zaradi vedno večjega zaostajanja za osebnimi dohodki zunaj Železarni oziroma v slovenskem gospodarstvu, v mnogih obratih pa opozarjajo tudi na nesprejemljiv položaj v Železarni. Nezaдовolstvo povečujejo tudi spremembe zaradi reorganizacije, ki v Železarni poteka prepočasno in neusklajeno, tako da so te pripombe prav gotovo tudi upravičene. Tudi sprememba plačilnega dne je vnesla negotovost, ki je bila zaradi pričakovanih sprememb še toliko večja.

Izvršni odbor redno spremlja to problematiko in se zavzema za kvalitetno informacijo, ki bi morala prihajati okoli 10. vsak mesec, vendar pa zaradi okoliščin prihaja nekoliko kasneje. Od poslovnih delavcev bomo zahtevali, da nas o vseh spremembah sproti obveščajo, tako da bi se izognili raznim neformalnim informacijam, ki občasno že povzročajo motnje tudi pri delu. Tudi uresničevanje prve faze novega samoupravnega sporazuma o delitvi OD in sklada skupne porabe bomo spremljali z vsemi potrebnimi analizami najmanj tri mesece, tako da bi odpravili že na začetku čimveč morebitnih pomanjkljivosti.

Izvršni odbor se bo še naprej zavzemal za čimprejšnjo uveljavitev SaS in za take osebnih dohodke, s katerimi bomo kos naraščajočim življenjskim stroškom in ki bodo vsodbujali tudi k boljšim delovnim rezultatom.

Uresničevanje sklepov konference — ob pregledu sklepov konference so nekatere osnovne organizacije sindikata menile, da so nekatere sklepi preveč načelni in da niso plod dela samo te konference. Postavljeno je tudi vprašanje glede delitve članarine in primernost daljših referatov na konferenci.

Sklepe konference je oblikovala tričlanska komisija na osnovi predloženega gradiva, predhodnih razprav iz občnih zborov osnovnih organizacij, poročila in usmeritev ter razprave na tej konferenci. Izvršni odbor redno spremlja uresničevanje teh usmeritev in jih glede na problematiko tudi konkretizira, medtem ko večina sklepov predstavlja usmeritev za delo v tem letu.

Glede članarine se je večina osnovnih organizacij sindikata zavzela za delitev 60:40 v korist OOS, zato je bil ta predlog posredovan tudi v gradivu za konferenco (predlog ODV pa je bil sprejet celo 70:30). Za novo delitev — načelno za 60:40 se je opredelil tudi občinski sindikat in konferenca sindikata SOZD SZ na predlog naših jeseniških železarjev.

Referat na programsko volilni seji je bil predviden za primer skromnejše razprave, kar se je tudi zgodilo.

Izvršni odbor OOS CDV je dal tudi pobudo za pobiranje podpisov za referendum o spremembah Ustave, vendar se je izvršni odbor KOOS Železarni zavzel za poprejšnjo temeljito razpravo, ni pa izključil te možnosti ob sprejemanju sprememb Ustave.

Na predlog osnovne organizacije KSI, da se v komisijo za socialna vprašanja pri IO KOOS Železarni

vključi njihov član Ignac Tomšič iz splošne varnostne službe, izvršni odbor meni, da je sodelovanje njihovega člana možno, izvolitev pa je potrebno opraviti po običajnem postopku.

Izvršni odbor OOS KSI tudi vprašuje, kaj je z apartmaji v Stinici in meni, da bi sindikat moral bolj bedeti nad uresničevanjem določil samoupravnih aktov. Izvršni odbor KOOS Železarni sprejema pobudo, da je potrebno nenehno bedeti nad uresničevanjem SaS o delitvi osebnih dohodkov, zato na vsaki seji spremlja uresničevanje tega pomembnega akta. Žal pa naši pritiski niso zadostni, da bi delo na teh projektih bistveno hitreje pospešili. V tem trenutku se uvaža prva faza SaS o delitvi OD, pričakujemo pa predstavitev nove metodologije.

Isto velja tudi za izpeljavo reorganizacije, ki se uresničuje skozi številne faze usklajevanja. To velja tudi za Delovno skupnost skupnih služb, TOZD Družbeni standard in TOZD Komercialno, medtem ko je v TOZD Tehnične dejavnosti, TOZD Okrogli program in TOZD Ploščati program že v fazi uvažanja.

Kljub ugodni ponudbi tudi v letošnjem letu nismo mogli odkupiti apartmajev v Stinici zaradi pomanjkanja finančnih sredstev.

Izvršni odbor osnovne organizacije sindikata E-T-N ni zadovoljen z odgovorom podpredsednika poslovnega odbora, Janeza Poljšaka, glede pritožbe v zvezi s prevrednotenjem. Želijo zvedeti, kaj o tem meni izvršni odbor KOOS Železarni oziroma predsednik izvršnega odbora, Edo Kavčič, ki je po njihovem mnenju »transmisija« poslovnega odbora.

Izvršni odbor je glede na nastalo problematiko ob prekatizaciji zahteval, da ustrezen arbitar (strokovna služba, družbeni pravobranilec ipd.) ugotovi in pojasni nepravilnosti pri tem postopku. V tem primeru to poskuša razrešiti sodišče, ki pa še ni izdalo dokončne odločbe. Zato je izvršni odbor KOOS Železarni oziroma predsednik izvršnega odbora zahteval dodatno pojasnilo od podpredsednika poslovnega odbora, Janeza Poljšaka. Tudi izvršni odbor KOOS Železarni in predsednik s pojasnili Janeza Poljšaka ni bil zadovoljen, zato še naprej vstrajamo, da tudi Železarna naredi vse, da se ta zadeva tako ali drugače čimprej razreši.

Glede »transmisije« — take ali drugačne — pa bi kdaj drugič kazalo spregovoriti kaj več. Tokrat le to, da gre v celotnem procesu našega delovanja tudi za prenos — transmisijo informacij od poslovnega odbora na sindikat in hkrati tudi za transmisijo zahtev, potreb in želja delavcev oziroma sindikata na ustrezne vodstvene ravni. V tem prav gotovo ni nič slabega, kot nekateri radi označujejo sodelovanje s poslovnimi delavci, pa tudi s političnimi forumi. Predvsem pa je to sodelovanje le del naših aktivnosti in informacijskih povezav, ki jih z nekaterimi novimi pristopi želimo okrepiti predvsem znotraj sindikalne organizacije in članstva.

Nekatera vprašanja se nanašajo tudi na tako imenovane viške delavcev. Vprašanje optimalnega števila delavcev v naši Železarni je na osnovi nekaterih strokovnih ocen (ne analize) okvirno opredeljeno v poslovni politiki in načrtu za leto 1988. Preverjanja števila zaposlenih v vseh dejavnostih naše organizacije naj bi potekalo skladno s pismenim navodilom, ki ga je sprejel delavski svet Železarni Jesenice. Na sindikatu smo se v tej zvezi še posebej zavzeli za to, da se v tem procesu vse naloge izpeljejo z vsjo strokovnostjo, ki jo premoremo v Železarni, in da zaradi prestrukturiranja nihče ne sme izgubiti dela, ampak mu je potrebno poiskati primerno zaposlitev in glede na potrebo in njegove zmoglosti omogočiti prekvalifikacijo, pridobitev novih znanj in podobno. V tem času je kadrovski sektor pripravil tudi praktično navodilo za ustrezno ravnanje ob preverjanju potrebnega števila delavcev, ki pa je še v fazi preverjanja kriterijev in se bo izvršni odbor z njimi šele seznanil. Izvršni odbor se bo še v naprej zavzemal za strokovne in humane pristope, za ustrezno zaščito in socialno varnost delavcev, za nove programe ter postopen prehod v prestrukturiranje gospodarstva.

31. maja smo dobili iz Marketinga informacijo, s katero nas obveščajo, da je skladno z odlokom ZIS o najvišji ravni cen in najvišjih cenah določenih proizvodov in storitev (Uradni list št. 34/88) dovoljeno povečanje

cen za proizvode črne metalurgije do 29,8 %, razen za TVT in belo pločevino, kjer je povečanje cen dovoljeno do 38 %. Nove cene veljajo od 28. 5. dalje.

V naslednjih dneh bodo o tem odločali delavski sveti, o vplivu na naš poslovni rezultat pa bo obširnejša informacija pripravil poslovni odbor. Sindikat Železarni

Na Gospodarskem razstavišču (foto: Silvo Kokalj)

Tehnika za okolje

(Nadaljevanje s 1. strani)

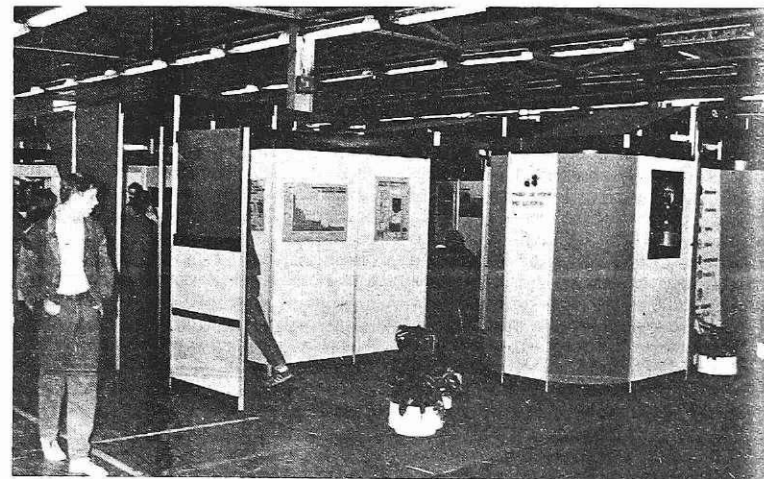
nje z odpadnimi materiali, bo pokazala šele prihodnost, prav tako nas čaka še veliko nalog za učinkovitejšo varstvo pred hrupom, tako v industrijskih obratih kot tudi iz drugih virov.

Na razstavi Tehnika za okolje je bila tudi komercialna ponudba sredstev in naprav za varstvo okolja. Ponudbe obsegajo raziskave obremenitev okolja in ljudi v njem, pa tudi programiranje, projektiranje tehnološko tehničnih postopkov, ki povzročajo manj stranskih učinkov. Letos je bilo na razstavi več novosti, zlasti pri merilni opremi in čistilnih napravah domačih proizvajalcev. Čeprav je razstava mednarodna, je

žal tujih razstavljalcev vedno manj. Tako se sejem ne more primerjati ne po obsegu niti po pestrosti ponudbe s podobnimi v tujini. Je pa vendarle dobrodošla prilžnost, da sledimo razvoju domačih proizvajalcev ekološke opreme, ki je že precej dovršena in uporabna.

Obenem z razstavo so v Ljubljani organizirane že tradicionalna posvetovanja in ljubljanski ekološki dnevi z okroglimi mizami. Za te je značilna dokaj neposredna izmenjava izkušenj pri reševanju pereče ekološke problematike. Seveda pa ostaja še vrsta vprašanj brez rešitve tudi v širšem okolju, ne le v našem domačem — jeseniškem.

Dragica Bezljaj

Odbor za gospodarstvo DSSS

Odbor za gospodarstvo pri Delavskem svetu delovne skupnosti skupnih služb je imel 17. maja svojo sedmo sejo. Udeležilo se je je sedem članov, eden se je opravičil, dva pa sta bila neupravičeno odsotna. Seja je imela samo eno točko dnevnega reda, in sicer obravnavo periodičnega obračuna Železarni in delovne skupnosti za prvo trimesečje 1988.

Potem, ko so nekatere postavke razložili direktorji finančno-računovodskega sektorja in sektorja za razvoj in po razpravi, je odbor usklajal pripombe, stališča in mnenja delovnih skupin v delovni skupnosti. Delavskemu svetu Delovne skupnosti skupnih služb je bilo predlagano, da periodični obračun sprejme z naslednjimi pripombami in stališči.

Vse sile v Železarni moramo usmeriti v odpravljanje naših notranjih vzrokov za slabe poslovne rezultate. Izdelati je potrebno analizo izvajanja vseh sanacijskih programov in s tem oceniti realnost gospodarskega načrta za leto 1988 po vseh elementih, kjer so odstopanja (izpleni, struktura proizvodnje, specifične porabe, posebno ognjevarnega materiala v talilnicah, materialni stroški ipd).

V poročilu bi morali številčno in grafično razčleniti materialne in ostale stroške.

Pospešiti moramo postopek izdelave realnih kalkulacij ter projekt krmiljenje proizvodnje.

Ponovno je treba zadolžiti direktorje sektorjev in temeljnih organizacij, da s sanacijskimi programi in njihovo realizacijo seznanijo svoje delavce.

Prizadevati si moramo, da čimprej dosežemo tako delitev dela na vseh ravneh, iz katere jasno izhaja odgovornost.

Sklicevanje na fizični obseg proizvodnje se ne sklada z marketinškim pristopom v gospodarskem načrtu.

Naslednja seja odbora bo v mesecu juniju. N.K.

Plačilni dan

Da bi odpravili nejasnosti glede izplačilnega dne v mesecu juniju, smo od poslovnega odbora dobili informacijo, da bo izplačilni dan 20. junija, zato, ker gorenjske banke v sobotah ne delajo. Prestavitev izplačilnega dne na 17. junij oziroma prestavitev delovne sobote iz 4. na 18. junij ne da rešitve. Iz istega razloga so potrebne minimalne spremembe še v septembru in decembru tega leta. V naslednjih mesecih bodo izplačilni dnevi: 18. julij, 18. avgust, 19. september, 18. oktober, 18. november, 19. december.

Regres bo izplačan 15. junija, tako kot je bilo predvideno.

Družbene obveznosti v prvem četrtletju

Obračunane družbene obveznosti Železarne Jesenice so znašale 11.329 milijonov dinarjev, kar je za 132 % oziroma za 6.439 milijonov dinarjev več kot v prvem četrtletju 1987. Prispevki iz osebnega dohodka so znašali 5.430 milijonov dinarjev, obveznosti iz dohodka 1.663 milijonov dinarjev, obračunane obveznosti, ki jih financiramo iz akumulacije oziroma lastnih sredstev, pa so znašale 4.236 milijonov dinarjev.

Analiza posameznih skupin prispevkov

I. Prispevki iz osebnega dohodka so znašali 5.430 milijonov dinarjev in so se glede na prvo četrtletje 1987 povečali za 289 % oziroma za 4.035 milijonov dinarjev. Povečanje je odraz prenosa nekaterih prispevkov iz dohodka v prispevke iz osebnega dohodka in višje vrednosti osnove za obračun, to je bruto OD. Višina bruto OD je namreč glede na višino v predhodnem letu korigirana s faktorjem, ki je odraz višjih in nižjih prispevnih stopenj iz bruto OD v letu 1988.

Nespremenjene so ostale prispevne stopnje pri dodatnem prispevku solidarnosti za Črno goro, pri republiškem davku iz OD za dopolnilno delo in davku za pogodbeno delo.

Nov v tej skupini prispevkov je prispevek za zaposlovanje, ki ga v letošnjem letu obračunavamo po stopnji 0,20 % od osnove bruto OD (v letu 1988 smo ga pokrivali iz dohodka), in prispevek republiški telesno kulturni skupnosti, ki je zajet v zbirni stopnji.

Največje povečanje prispevne stopnje je pri prispevku skupnosti zdravstvenega varstva in skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

Prispevne stopnje so se zmanjšale pri prispevku občinski skupnosti otroškega varstva (po delovnem mestu), skupnosti otroškega varstva občine po domicilu, občinski izobraževalni skupnosti, občinski in republiški kulturni skupnosti, občinski telesno kulturni skupnosti, občinski skupnosti socialnega varstva ter pri republiškem in občinskem prispevku (davku) iz OD.

II. Obračunani prispevki iz dohodka oziroma čistega dohodka so znašali 5.899 milijonov dinarjev in so se povečali za 69 % oziroma za 2.403 milijonov dinarjev.

1. Obračunani prispevki za splošne družbene potrebe so znašali 1.183 milijonov dinarjev in so se v primerjavi s prvim četrtletjem 1987 povečali za 94 % oziroma za 573 milijonov dinarjev, pokrili pa smo jih v vrednosti 239 milijonov dinarjev. V tej skupini prispevkov sta dva prispevka neodvisna od višine ustvarjenega dohodka. To sta prispevka za SLO in DS ter prispevek za solidarnostno stipendiranje, ki ju obračunavamo od osnove bruto OD in smo ju pokrili v višini celotne obračunane obveznosti za prvo četrtletje 1988. Vsi ostali prispevki te skupine pa so odvisni od višine ustvarjenega dohodka. Pri tem je davek iz dohodka znašal 59 milijonov dinarjev in je bil za 2 % oziroma za 2 milijona dinarjev manjši od obračunane davka za prvo četrtletje leta 1987. Obveznost za Železarno je bila nižja zaradi nezadostne višine ustvarjenega dohodka. V letošnjem letu pa je tudi sprememba pri izračunu osnove za obračun davka.

Obračunani prispevek za solidarnost iz dohodka je znašal 5 milijonov dinarjev in je bil za 4 milijone dinarjev oziroma 49 % manjši kot v prvem četrtletju 1987. Po zakonu se solidarnostni prispevek obračunava enako, kot se plačuje davek iz dohodka in je, kot pri republiškem davku iz dohodka, davčni zavezanec ob izgubi oziroma nezadostnem ustvarjenem dohodku oproščen plačila določenega dela prispevka.

Posojilo skladu federacije za kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in avtonomnih pokrajin obračunavamo temeljne organizacije od poslovnega sklada po prispevnih stopnjah 1,3; 2,1; 3,5 in 4,2. Prispevne stopnje so ostale nespremenjene. Obračunana obveznost za nerazvite je v prvem četrtletju znašala 935 milijonov dinarjev. Obveznost sta v prvem četrtletju letošnjega leta poravnali samo temeljni organizaciji Komerciala in Družbeni standard v vrednosti 39 milijonov dinarjev, ostale temeljne organizacije pa obveznosti niso plačevale.

Obračunani prispevek gospodarski zbornici (republiški in zvezni), ki ga obračunavamo po stopnji 0,16 % in 0,0782 % od dohodka, je v prvem četrtletju znašal 29 milijonov dinarjev in je bil v primerjavi z enakim obdobjem lani višji za 43 % oziroma za 9 milijonov dinarjev. Povečala se je prispevna stopnja prispevka republiški gospodarski zbornici, in sicer od 0,127 % na 0,16 %.

2. Obračunani prispevki za skupno porabo na področju socialne varno-

sti so znašali 726 milijonov dinarjev in so se povečali za 1 % oziroma za 6 milijonov dinarjev. V tej skupini prispevkov so vsi prispevki odvisni od višine ustvarjenega dohodka (razen dela stanovanjskega prispevka, ki se pokriva iz čistega dohodka) in se obračunavajo od osnove bruto OD, prispevek občinski skupnosti za zaposlovanje pa se obračunava od davčne osnove A. Ker ostanka dohodka ni bilo dovolj za pokritje teh prispevkov v obračunani višini, smo jih pokrili v vrednosti 39 milijonov dinarjev.

Prispevka iz dohodka za invalidsko in pokojninsko zavarovanje, ki smo ga v lanskem letu obračunavali od poslovnega sklada, v letošnjem letu ne plačujemo več. V letošnjem letu tudi ne obračunavamo in ne plačujemo prispevka iz dohodka za invalidsko in pokojninsko zavarovanje za nesreče pri delu, ki smo ga v letu 1987 obračunavali od osnove bruto OD. V letu 1988 se pretežni del prispevka za invalidsko in pokojninsko zavarovanje plačuje iz osebnih dohodkov po stopnji 20,01 %, iz dohodka pa se plačuje le prispevek za delavce, ki imajo pravico do zavarovalne dobe s povečanjem po enakih stopnjah kot v lanskem letu. Omenjeni prispevek smo obračunali v vrednosti 36 milijonov dinarjev. Prispevek za zaposlovanje smo v lanskem letu obračunavali po stopnji 0,21 % od osnove bruto OD, pokrivali pa smo ga iz dohodka. V letošnjem letu se omenjeni prispevek obračunava od enake osnove, plačuje pa se iz osebnih dohodkov. Iz dohodka se v letošnjem letu zagotavljajo le sredstva občinski skupnosti za zaposlovanje po stopnji 0,15 % od davčne osnove A. Omenjeni prispevek smo obračunali v vrednosti 6 milijonov dinarjev.

Obračunani stanovanjski prispevek za solidarnost pri gradnji in uporabi stanovanj, ki ga obračunavamo po stopnji 1,335 % od osnove bruto OD, je znašal 177 milijonov dinarjev. Pokrili smo ga v višini 34 milijonov dinarjev.

Obračunana sredstva za sofinanciranje kadrovskega stanovanja, za vzajemno združevanje sredstev, namenska sredstva za kreditiranje stanovanj v občini in za vzdrževanje stanovanjskih hiš ter sredstva za lastno stanovanjsko gradnjo, ki se obračunavajo od osnove bruto OD, pokrivalo pa iz čistega dohodka, so znašala 507 milijonov dinarjev. Po periodičnem obračunu pa smo razporedili 438 milijonov dinarjev čistega dohodka za stanovanjske potrebe investicijske skupne porabe.

3. Obračunani prispevki za skupno potrošnjo v SIS družbenih dejavnostih so znašali 361 milijon dinarjev in so se zmanjšali za 440 milijonov dinarjev oziroma za 55 %. Vsi prispevki v tej skupini so odvisni od višine ustvarjenega dohodka in smo jih pokrili v vrednosti 195 milijonov dinarjev. Prispevek iz dohodka izobraževalni skupnosti, ki smo ga v lanskem letu obračunavali od dohodka, v letošnjem letu obračunavamo po stopnji 4,19 % od davčne osnove A. Omenjeni prispevek smo obračunali v vrednosti 179 milijonov dinarjev in je bil v primerjavi z enakim lanskim obdobjem manjši za 19 %.

Prispevke iz dohodka republiški, posebni in občinski raziskovalni skupnosti, ki smo jih v lanskem letu obračunavali od dohodka, v letošnjem letu obračunavamo od davčne osnove A po stopnjah 2,76, 0,58 in 0,12 %. V prvem četrtletju smo jih obračunali v vrednosti 148 milijonov dinarjev in so bili v primerjavi z enakim obdobjem lani večji za 62 %.

V lanskem letu smo pokrivali iz dohodka prispevek za zdravstvo, ki smo ga obračunavali po stopnji 10,13 % od osnove bruto OD. V letošnjem letu pa prispevek za zdravstvo pokrivalo v pretežni meri iz osebnega dohodka. Iz dohodka pokrivalo le sredstva za občinsko zdravstveno skupnost v višini 0,608 % od davčne osnove A. Omenjeni prispevek smo obračunali v vrednosti 26 milijonov dinarjev. Iz dohodka pa po novem plačujemo zdravstvene storitve po računih v zvezi s preprečevanjem, odkrivanjem in zdravljenjem poklicnih bolezni. V prvem četrtletju so zdravstvene storitve po računih znašale 9 milijonov dinarjev.

4. Obračunani prispevki za skupno družbeno reprodukcijo na področju infrastrukture so znašali 2.793 milijonov dinarjev in so se povečali za

211 % oziroma za 1.895 milijonov dinarjev. Obveznost združevanja sredstev za vzdrževanje in gradnjo magistralnih in regionalnih cest SRS je znašala 175 tisoč dinarjev, obveznost združevanja sredstev za financiranje luške infrastrukture je znašala 13 tisoč dinarjev, obveznost združevanja sredstev za financiranje razvoja železnic 138 tisoč dinarjev, obveznost združevanja sredstev za razvoj naftnoplinskega gospodarstva 53 tisoč dinarjev, obveznost združevanja sredstev za financiranje letalske infrastrukture 4 tisoč dinarjev, za financiranje infrastrukturnih objektov RTA 11 tisoč dinarjev, za razvoj elektrogospodarstva in premo-govništva pa 107 tisoč dinarjev. Vse prispevne stopnje so ostale nespremenjene.

Obveznost združevanja sredstev za razvoj elektrogospodarstva na osnovi fakturirane porabe pa je znašala 2.783 milijonov dinarjev, kar je za 251 % oziroma 1.990 milijonov dinarjev več kot v prvem četrtletju 1987. Prispevne stopnje so ostale nespremenjene, višje pa so osnove za obračun obveznosti (fakturirana poraba). Obveznost združevanja sredstev za razvoj PTT pa je znašala 10 milijonov dinarjev.

5. Obračunani prispevki za skupno družbeno reprodukcijo na drugih področjih so znašali 648 milijonov dinarjev in so bili glede na prvo četrtletje 1987 večji za 62 % oziroma za 249 milijonov dinarjev. Vsi prispevki iz te skupine so odvisni od višine dohodka in smo jih pokrili v vrednosti 199 milijonov dinarjev.

Splošni vodni prispevek smo obračunali v vrednosti 48 milijonov dinarjev in je bil za 20 % manjši kot v enakem obdobju lani. Prispevna stopnja je ostala nespremenjena.

Obračunani prispevek za usposabljanje zemljišč za družbeno organizirano kmetijsko proizvodnjo je znašal 54 milijonov dinarjev in je bil za 6 % višji zaradi višje osnove za obračun.

Prispevek za pokritje dela stroškov enostavne reprodukcije ŽTP smo obračunali v vrednosti 217 milijonov dinarjev. Prispevna stopnja je ostala nespremenjena. V letu 1988 je bil uveden nov prispevek republiški in občinski skupnosti za pospeševanje proizvodnje hrane in zagotavljanje osnovne preskrbe. (Prispevka se obračunavata od davčne osnove A po stopnjah 1,45 % in 0,788 %). Obračunana obveznost za prvo četrtletje 1988 je znašala 95 milijonov dinarjev.

Pri prispevku občinske skupnosti Jesenice za ceste in požarno varnost občine Jesenice so ostale prispevne stopnje nespremenjene. Omenjena prispevka smo obračunali v vrednosti 233 milijonov dinarjev od osnove bruto OD.

6. Obračunani prispevek za SIS Komunala Jesenice je znašal 187 milijonov dinarjev in se je v primerjavi z enakim obdobjem lani povečal za 175 % zaradi višje osnove za obračun (bruto OD), prispevna stopnja pa je ostala nespremenjena. Tudi ta prispevek je odvisen od velikosti ustvarjenega dohodka in smo ga pokrili v vrednosti 35 milijonov dinarjev.

Vesna Janc

Obvestila kolektivu

Razpored dežurnih Železarne

OD 6. DO 12. JUNIJA

- 6. junija, Jože KOBENTAR, kadrovske sektor, Jesenice, Hrušica 19.
- 7. junija, Janez KOMEL, marketing, Jesenice, Janseva 6, ☎ 81-026.
- 8. junija, Jože KRAMAR, Energetika, Mojstrana, Dovje 112, ☎ 89-129.
- 9. junija, Oskar KURNER, SRR, Jesenice, Tavčarjeva 9, ☎ 81-214.
- 10. junija, Aleš LAGOJA, raziskovalni oddelk, Jesenice, Titova 22, ☎ 82-826.
- 11. junija, Sašo MANDELJC, Valjarna bluming štekel, Jesenice, Tomšičeva 88, ☎ 82-054.
- 12. junija, Valentin MARKEŽ, Vzdrževanje, Jesenice, C. talcev 4 b, ☎ 83-345.

Dežurni za vzdrževanje v Železarni

Datum:	Dnevni:	Nočni:
Ponedeljek — 6. 6.	Matija Urh	Alojz Varl
Torek — 7. 6.	Pavel Zupan	Ahmed Telalović
Sreda — 8. 6.	Igor Logar	Alojz Lebar
Četrtek — 9. 6.	Mirko Zupan	Klavdij Mlekuž
Petek — 10. 6.	Janez Vehar	Karel Koblar
Sobota — 11. 6.	Franci Zupančič	Dušan Šmid
Nedelja — 12. 6.	Sašo Dolžan	Franci Kalan

Služba obratne ambulante

Od 6. do 11. junija bodo delale naslednje obratne ambulante:
DOPOLDNE: I. obratna ambulanta — dr. Metod Rešek in IV. obratna ambulanta — dr. Ivica Vreš Dispanzer za borce od 6.30 do 7.30.
POPOLDNE: II. obratna ambulanta — dr. Alenka Katnik in III. obratna ambulanta — dr. Alenka Kralj — Odar.
V soboto, 11. junija, samo dopoldne: II. obratna ambulanta — dr. Alenka Katnik in III. obratna ambulanta — dr. Alenka Kralj — Odar.
ZOBNE AMBULANTE:
DOPOLDNE: I. zobna ambulanta — v. dent. Viktor Stražišar in III. zobna ambulanta — mag. dr. stomat. Bela Gazafi.
POPOLDNE: II. zobna ambulanta — dr. stomat. Alojz Smolej.
Za borce od 13. do 14. ure.
V soboto, 11. junija, samo dopoldne: II. zobna ambulanta — dr. stomat. Alojz Smolej.
V kartoteki obratne ambulante sprejemamo knjižice dopoldan od 6. ure do 10.30, popoldan od 12. ure do 17.30.
Urgentna ambulanta sprejema nujne primere neprekinjeno od 6. do 20. ure.

Dežurni v Vatrostalni

4. in 5. junija, Borut VEGER, Jesenice, C. revolucije 11, ☎ v službi 83-281.
Dežurni Vatrostalne je v soboto od 6. do 12. ure na delovnem mestu, v prostem času do ponedeljka do 6. ure jutraj pa je dežurni dosegljiv na domu.

Obvestilo

Če ste ugotovili, da je vaše stanovanje (katerega lastnik je Železarna Jesenice) za vas preveliko, da vam zato ne nudi več domačnosti in poleg vsega povzroča tudi visoke stroške plačevanja obveznosti, vas vabimo, da se zgledate v Železarni Jesenice, na Oddelku za stanovanjski standard (stavba kadrovskega sektorja), soba št. 11, ali oddate pisмено prošnjo za zamenjavo stanovanja na zgoraj navedeni naslov.

Na podlagi prejetih prijav bomo ugotovili število interesentov za zamenjavo in poskusili uresničiti vaše želje.
Oddelek za stanovanjski standard

Obvestilo

Sodelavce Železarne Jesenice obveščamo, da se zaradi prestavitve plačilnega dneva na 18. v mesecu spremeni datum prostih nakupov v delnici CSLI (ŽIC). Po novem lahko nakupujete od 17. do 22. v mesecu, od 13. do 15. ure.

Veljavnost bonov se podaljša do 18. v mesecu.
TOZD Družbeni standard

Kje je naša prihodnost?

(Nadaljevanje s 1. strani)

predsednik sindikata v Železarni. Kadrovske probleme moramo obvladati na ravni občine. V Železarni številke (viški delavcev) niso neobvladljive, vendar vseh rešitev še nimamo na mizi. Kar zadeva socialne programe je menil, da mora sindikat v prvi vrsti ustvarjati ustrezne pogoje za primernejši osebni dohodek.

Posebne socialnega programa v občini nimamo, je dejal Marjan Drolc, predsednik jesniških sindikatov. Toda ob 200 milijardah vlaganj v zadnjih letih moramo reči, da ta »program« imamo. Tudi pobude, ki so bile dane na tem razgovoru, so program.

Rina Klinar je menila, da socialni program na ravni Jugoslavije ne more veliko prinesiti. Potrebni bodo konkretni in kratkoročni programi, ki bodo delavcu in občani dali občutek varnosti.

Ivan Puc

Piknik

Vse upokojene sodelavke in sodelavce obrata Elektrode vabimo na piknik, ki bo v soboto, 18. junija, ob 9. uri na Pristavi.
Prijava sprejema do petka, 10. junija, tajnica obrata Elektrode na telefonsko številko 2744.

Osnovna organizacija sindikata

VRSTA PRISPEVKA	I.—III. 1987 I.—III. 1988		v 000 din
			Indeks 88/87
I. PRISPEVKI IZ OSEBNEGA DOHODKA	1.394.831	5.429.963	389
II. PRISPEVKI IZ DOHODKA OZIROMA ČISTEGA DOHODKA (1 do 6)	3.495.644	5.898.697	169
1. Prispevki za splošne družbene potrebe	609.607	1.183.233	194
2. Prispevki za skupno potrošnjo na področju socialne varnosti	719.528	726.131	101
3. Prispevki za skupno potrošnjo v SIS družbenih dejavnosti	801.068	361.163	45
4. Prispevki za skupno družbeno reprodukcijo na področju infrastrukture	898.311	2.793.461	311
5. Prispevki za skupno družbeno reprodukcijo na drugih področjih	399.081	647.846	162
6. Prispevki za ostala financiranja	68.049	186.863	275
SKUPAJ DRUŽBENE OBVEZNOSTI (I.—II.)	4.890.475	11.328.660	232

CSI včeraj in nikdar več?

Po dobrih dveh mesecih je podpredsednik poslovnega odbora za kadrovske, pravne in sociološke področje, Janez Poljšak, izpolnil obljubo, ki jo je dal v razgovoru na sindikalni skupini CSI 25. marca, obenem pa tudi zahtevo odbora za informiranje in sindikalne organizacije: gre za Predlog sprememb na področju organiziranja samoupravljanja v Železarni oziroma za novo strategijo poslovnega odbora na tem področju.

Kakšna je ta strategija in na čem temelji?

Na kakšne strokovne podlage, »proučevanje in oceno dejstev« se v svojem subjektivnem razmišljanju opira, iz njegovega »predloga« ni razvidno. V tekstu, ki obsega 33 vrstic (del, ki se nanaša na CSI in samoupravljanje) pove, da je področje njegovega »opazovanja in nato inoviranja tudi samoupravna aktivnost, predvsem delovanje«. Samoupravljanje razume kot »delovanje, ki je avtonomno in spontano, ki ne prinaša s seboj elementov vsiljenosti in nadrejenosti«. Nato preide na oceno stanja, kjer ugotavlja, da se samoupravljanje pa tudi z njim povezano informiranje sploh ne izkazuje kot avtonomna potreba delavcev, da delavci in vodje pričakujejo, da bo strokovna služba namesto njih opravila večino dela, da se problemi rešujejo birokrafsko, da ti problemi niso toliko produkt upravljanja kot pa, po njegovem, »normativne boleznici«.

Za CSI ugotavlja, da je »po svoji zasnovi in delovanju TIPICNA BIROKRATSKA INSTITUCIJA, oddaljena od dejanskih problemov, zapletena v pojmovanje formalnosti kot edino zveličavne pojave oblike« in da stanja ne more popraviti, ker ne more upravljati namesto delavcev.

Od tod se nato pojavi revolucionarna (inovacija) zahteva, da je treba spremeniti OSNOVNI KONCEPT URESNIČEVANJA UPRAVLJALSKIH PRAVIC DELAVCEV. Temelj te inovacije pa naj bi predstavljala AVTONOMNOST SAMOUPRAVNIH SUBJEKTOV, ODGOVORNOST in UČINKOVITOST. Strokovno delo na področju samoupravljanja in informiranja naj bi zato (upoštevati je treba tudi novo makroorganiziranost DO) organizirali neposredno v TOZD. Na ravni DO pa naj bi ohranili samo delo v zvezi s samoupravnimi organi DO in koordiniranje samoupravnih odločitev, ko gre za skupne aktivnosti in seveda izdajanje tovarniškega glasila.

Dodatni razlog za to inovacijo je tudi to, da nobena strokovna služba ne more prevzeti na svoja pleča odgovornosti, ki pripada poslovnim in samoupravnim subjektom za sa-

moupravno delovanje in informiranje.

Tako torej meni Janez Poljšak. S sebi lastno spretnostjo nas prepričuje in skorajda prepriča, da je mogoče vse zapletene probleme in procese na področju samoupravnega komuniciranja in odločanja rešiti v enem zamahu, s preprostim prenosom strokovnega dela na področju samoupravljanja in informiranja v TOZD ob ohranitvi dela nalog na bi vsim, sedaj je to že znano, CSI. Tisti Poljšak, ki je v zvezi z mojim, v obširni pisni pripombi na SaS o združitvi TOZD v DO, izraženim sumom na seji odbora za uresničevanje zakona o združenem delu 10. februarja lani, češ da sprememba naziva CPSI v CSI očitno kaže že na nekatere zamisli v zvezi z mezo in mikro organizacijo s sebi značilno vehementnostjo pojasnil, »da je v 153. členu izpuščeno samo nepotrebno besedilo in s tem ni zmanjšan pomen dela CPSI«.

Poljšakova zamisel je sicer zanimiva, žal pa ima v svoji utemeljitvi, če jo vzamemo kot predmet »našega opazovanja in nato tudi inoviranja«, vrsto šibkih točk.

Že njegovo pojmovanje samoupravljanja kot avtonomnega in spontanega delovanja, brez elementov vsiljenosti in nadrejenosti ne vzdrži kritike. Predpostavljam, da toliko pa le pozna razne teorije in raziskave o porazdelitvi vpliva in moči v delovnih organizacijah ter pomen in vlogo najrazličnejših psiholoških in socioloških dejavnikov ter informacij in znanja, ki ga je nenehno treba pridobivati, da se povsem zaveda, da z avtonomnim in spontanim delovanjem, pa še brez elementov vsiljevanja in nadrejenosti pri samoupravnih procesih ostajamo zgolj v sferi izmišljene, idealizirane in sfantazirane fantazme. Ker se torej povsem zaveda, da je treba uresničiti vrsto predpostavk, preden lahko govorimo o kakršnem koli avtonomnem in spontanem samoupravnem delovanju in o avtonomnih, odgovornih in učinkovitih samoupravnih subjektih, mu takšno pojmovanje samoupravljanja očitno služi kot fasada,

ki naj bi prikrila tiste dejanske stopke, ki bi bili potrebni za izboljšanje samoupravljanja v Železarni. Kako enostavno: ukiniti je treba Center za samoupravljanje in informiranje, to »tipično birokratsko institucijo«, njegove funkcije pa prenesti v TOZD, seveda bistveno okrnjene, in tako bo samoupravno delovanje postalo tako blizu delavcem, da bodo lahko resnično avtonomno in spontano brez elementov vsiljevanja in nadrejenosti samoupravljalci!

Poljšakovemu meditiranju ne kaže naivno nasesti. Treba se je vprašati po realnih predpostavkah samoupravljanja. Osnovno vprašanje vsekakor je, kako zagotoviti samoupravljalcem informacije, na osnovi katerih bodo lahko vplivali na pogoje in rezultate svojega dela. Na to vprašanje je vsekakor možnih več različnih odgovorov, pri čemer pa je treba vsako eksperimentiranje s kadri in z nalogami na področju samoupravljanja in informiranja, obsoditi kot skrajno neodgovorno početje, pa čeprav signal za tak eksperiment pride s samega vrha poslovnih strukture.

Potreben je strokoven pristop, ne meditacija, v kateri človek pride do nekakšnega razsvetljenja. O tem obstaja obširna literatura. Dr. Stane Možina in dr. Jože Florjancić naprimer v knjigi »Ustvarjalno komuniciranje in informiranje v OZD« (Kranj 1986) predpostavljata naslednje korake pri strokovnem reševanju problemov: problem kot izhodišče, analiza stanja, opredelitev ciljev, sinteza, analiza, vrednotenje, odločitev. V skripti Zavoda za organizacijo poslovanja iz leta 1982 pa se na primer priporoča (na osnovi sistemskega inženiringa) naslednji postopek gradnje informacijskega sistema:

1. Idejni projekt, ki konkretizira predstave o ciljih, smereh in načinih reševanja sestavljenega problema in določi pogoje gradnje, delovanja in omejitve novega informacijskega sistema.

2. Glavni projekt: Osnova so ugotovitve idejnega projekta (predstudija). Proučevanje zori na opredeljeni sistem, ga strukturira, oblikuje zasnove celotnega sistema in členi sistem na podсистeme.

3. Detajlni projekti: Le-ti se izvajajo v omejitvah glavne študije (glavnega projekta). Podrobno se izdelata zasnova posameznih podsystemov.

(Vse tri študije so razmejene z vmesnimi odločitvami. Na osnovi teh je mogoče z delom nadaljevati, posamezne faze ponoviti ali z delom prekiniti.)

4. Gradnja sistema: Konkretna izdelava informacijskega podsystema na osnovi detajlne študije (organizacijski projekt, programiranje).

5. Uvajanje sistema: Predaja sistema uporabnikom v redno uporabo.

6. Uporaba sistema: Redna uporaba z zagotavljanjem vseh predvidenih pogojev za uporabo in nadziranje delovanja sistema, skladno z opredeljenimi cilji.

Pri tem avtorji poudarjajo, da sta od pravega definiranja problema odvisna rezultat in stroški projekta, pa tudi, da so potrebe po informacijah opredeljene zunaj informacijskega sistema in da zato probleme obsega informacij, vrste, točnosti in ažurnosti rešujemo z racionalizacijo poslovnega sistema in drugih podsystemov. Pri samem koncipiranju gradnje in razvoja informacijskega sistema pa je treba definirati: informacijski sistem za odločanje, informacijski sistem za delovanje posameznih poslovnih funkcij, tehnična sredstva za podporo sistema ter potrebne kadre in finančna sredstva.

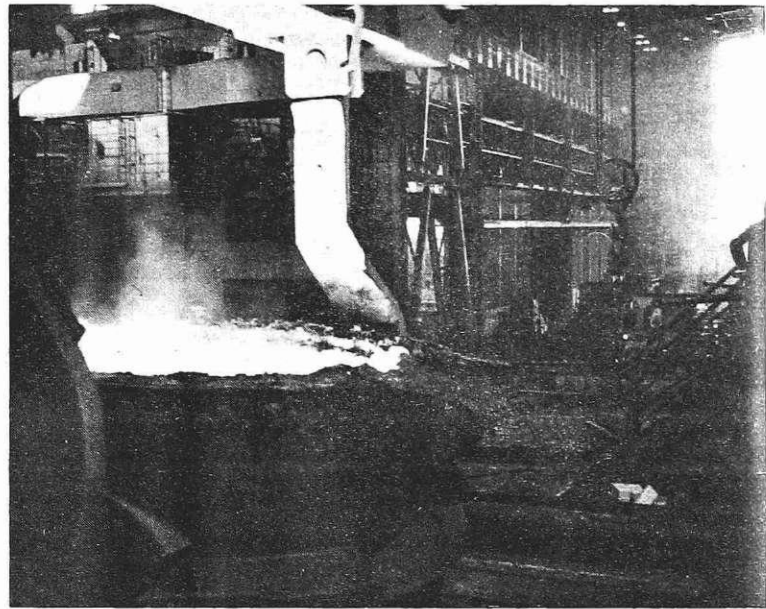
Z zahtevo po celovitem strokovnem pristopu k izgradnji informacijskega sistema za potrebe samoupravljanja v Železarni se ne oglasam prvič. Že več let jo naslavljam na vodje in v. d. vodje CSI, na različne samoupravne organe, tudi na sindikat, po-

sebej pa sem jo opredelil tudi v takojimenovani »Analizi stanja oglašnih desk« v januarju 1986, slabosti v samem sistemu informiranja pa sem še posebej definiral v analizi dela odbora za informiranje v letu 1986 (junij 1986), vendar brez vsakega učinka. Pobude, ki naj bi prispevale k izboljšanju informiranja in samoupravnih procesov sploh, se po vrsti blokirajo, isto velja za sklepe.

Sklepi samoupravnih organov (na primer delavskega sveta Železarne iz leta 1984), informacijski sistem se dezorganizira, namesto da bi se organiziral (ukinitve zelenih informacij, tedenskih informacij, informacij s sej samoupravnih organov na ravni železarne delegatom, ipd.).

Sicer pa to ni nič nenavadnega. Zamilsel, ki jo predlaga Poljšak, ignorira celo strokovno mnenje specialne institucije, ki je nadaljevala delo Zavoda za organizacijo poslovanja na področju reorganizacije Železarne (Zavod za produktivnost dela Ljubljana), ki se glasi dobesedno takole: »Smatramo, da ne bi bile racionalne tiste rešitve, kjer bi se v novih večjih TOZD formirali delavci, ki naj bi posebej delali na nalogah za samoupravljanje v posameznih TOZD. Te naloge bi naj vedno izvajal Center, s tem da so v centru imenovani posamezni delavci, ki so posebej zadolženi za delo v posameznem TOZD. TOZD se na tem področju v osnovi obrača na tega delavca, komunikacije tečejo po matričnem principu.«

Božidar Lakota

V novi jeklarni (foto: Irena Kučina)

Pregled sestankov SDS

(Iz programa samoupravnih aktivnosti za maj)

Janez Poljšak v »Predlogu sprememb na področju organiziranja samoupravljanja v železarni« kategorično zatrjuje, da se samoupravljanje in z njim povezano informiranje sploh ne izkazuje kot avtonomna potreba delavcev ter da delavci in vodje pričakujejo, da bo strokovna služba namesto njih opravila večino dela. Zdi se, kot da ne bi nikoli bral pregleda sestankov SDS, saj bi sicer vedel, da nekatere skupine prav žolčno reagirajo na pomanjkanje informacij, na to, da se skozi njihov revolt, skozi vračanje ping-pong žogice strokovni službi, izraža ista avtonomna potreba po samoupravljanju in informiranju, samo da v negativni obliki: če bi jim bila zadeva predstavljena v razumljivi obliki, če bi lahko spoznali smisel in posledice, ki se kažejo v zvezi z urejanjem določenih pravic ali obveznosti in dolžnosti in ki njih in druge zadevajo in zavezujejo, če bi to pomenilo, da dejansko lahko sami uporabljajo škarje in platno in si le tako lahko kroje življenje »po meri človeka«, do tovrstnega odpora verjetno ne bi prihajalo.

Sicer pa — da ne bi bilo nesporazumov in da ne bi govorili drug mimo drugega — naj na kratko pojasnim, kaj razumem pod avtonomnim delovanjem in avtonomno potrebo.

Subjekt lahko avtonomno, svobodno deluje, če pozna stvari in svoje meje, če ve, kaj hoče, če se zaveda posledic (pri tem ni nujno, da se obnaša tudi odgovorno, saj lahko sledi pri svojem ravnanju raznim delnim, parcialnim interesom, ki se ne skladajo z interesi okolja). Avtonomna potreba pa je nekaj drugega: v okviru, ki ga navaja Poljšak (samoupravljanje, informiranje) je to želja, da bi samoupravljalci, bili informirani, da bi se, oboroženi z informacijami, skozi samoupravljanje potrdili kot ljudje — da ne bi imeli v kolektivu in v odnosu do »šefov«, strokovnih služb zgolj statusa »govorečega orodja«.

Da je gornja trditev resnična, si lahko ogledamo na vrsti primerov iz majske samoupravne aktivnosti na samoupravnih delovnih skupinah.

TOZD Talilnice

Za TOZD TALILNICE je značilno, da skupine skorajda nimajo pripomb (so pa občasne izjeme) niti na zadeve, ki se obravnavajo v okviru samoupravnih aktivnosti, niti v zvezi z ožimi obratnimi problemi. Vendar pa si samo na osnovi tega dejstva ne bi upal trditi, da delavci te TOZD nimajo avtonom-

ne potrebe po samoupravljanju in informiranju. Razlago za to morebiti lahko iščemo v ugotovitvi, s katero je delavski svet TOZD Talilnice na seji dne 9. februarja letos dopolnil oceno informiranja, ki so jo pripravili v tej TOZD. Takole namreč pravijo: »Glasilo Železar naj ne bi bilo »center« polemik in prepričevanj o posameznih problemih v DO, ki jih je možno reševati na drugačen način in na drugih mestih in veliko bolj demokratično in z manj izgube časa in energije«. Izjava povsem očitno kaže na željo, da bi probleme reševali v ožjih, izbranih okoljih, predvsem pa ne pred očmi javnosti oziroma v Železarni. Realizacija te želje se mogoče kaže v izredno majhnem številu pripomb v zapisnikih SDS. Takšno domnevo potrjujejo po eni strani tudi razni neformalni razgovori s posameznimi delavci te TOZD, po drugi pa tudi veliko nepravilnosti, ki jih je prav v tej TOZD odkrila naša interna finančna inspekcija in pozneje potrdila tudi služba družbenega knjigovodstva in ki se očitno razširjajo »na drugih mestih in veliko bolj demokratično in z manj izgube časa in energije«. Samoupravni odnosi v tej TOZD bi verjetno morali postati predmet našega proučevanja, ne glede na to, da je treba priznati, da se skupine, po zapisnikih sočeti, vzorno sestajajo.

V obratu Jeklarna 1 je bilo sicer par pripomb v zvezi s periodičnim obračunom, vendar ne takšne, da bi lahko rekli, da izražajo »avtonomno potrebo« po samoupravljanju in informiranju. Izrazilo pa se takšna potreba na primer pokaže v zapisniku SDS peč, VOD in priprava vložka 4 (obrat Jeklarna 2): »Pod točko razno je SDS menila, da vprašanje nima smisla zastavljati, kajti nanje tako ali tako ne dobi ustreznih odgovorov.« Nekoliko manj izrazito se ista potreba kaže tudi v zapisniku SDS peč + VOD 2 v istem obratu: »Pod točko razno je SDS zastavila vprašanje o ukinitvi beneficirane delovne dobe oziroma sprašuje, kako in kdo jo je ukinil, če se študija o pogojih dela še dela.« Dokaz je tudi vprašanje SDS jekloličarna 1 in 2 (obrat Livarna): »SDS jekloličarna 1 in 2 vprašujeta, kaj je z obstanom Livarne, saj delamo večji del le manjše odlike. Sprašujemo se tudi, kaj je vzrok za naše OD, saj so krepko pod poprčjem ŽJ.«

TOZD Ploščati program

V TOZD PLOŠČATI PROGRAM je »avtonomna potreba« po samoupravljanju in informiranju, če ta hip odmislimo TOZD Tehnične dejavnosti in posamezne SDS v delovni skupnosti, zelo izrazito izražena. Pojdimo kar po vrsti.

OBRAT VALJARNA BLUMING ŠTEKEL: SDS vodstvo obrata hoče svoj samoupravni vpliv izraziti v obliki vprašanj, ki jih moramo razumeti kot smernice odgovornim za iskanje poti iz kriznega položaja. Vprašujejo naprimer, kateri proizvođači so za Železarno rentabilni. Še posebej jih zanima, kolikšna bi bila izguba v Železarni, če bi izpolnili vse obveznosti do dela, povečali izplen in zmanjšali število zaposlenih. SDS bluming 1 prav zato, ker njihova avtonomna potreba po samoupravljanju ni bila zadovoljena, formulira svoje stališče v zvezi s poslovanjem v prvem tromesečju takole: »Izplen na blumingu je zelo slab, vendar pripomba, ki so bile že večkrat dane glede izplena, nihče ne upošteva.« SDS bluming 2: »Pri pregledu zvišanja stroškov je podano, da imamo 5.249 m. garde višje stroške za-

radi vlivanja jekla v brame namesto v slabe. Dnina ima pripombo, da naj stroške v celoti nosi Jeklarna 2. Sprašuje, v kolikšni meri ta strošek vpliva na osebni dohodek zaposlenih. Zahteva pojasnilo.« V pripombi SDS bluming 3 se sicer kaže nemoč vplivati na trende, s katerimi se srečujejo, kar pa še ne pomeni, da »pričakujejo, da bo strokovna služba namesto njih opravila večino dela«. S pripombo hočejo verjetno opozoriti samo na to, da naj službe in drugi subjekti opravijo svoj del dela. Pripomba se glasi takole: »SDS ne razume, kako tako velika izguba ob zelo dobrih proizvodnih rezultatih ŽJ. SDS tudi meni, da nima vpliva na zastoj zaradi pomanjkanja vložka. Zaloga vložka nimamo. Poraba plina pada, stroški pa rastejo.« Zahtevala je tudi, da se spisek z osebnimi dohodki razobesi na oglašni deski. Se mogoče pričakovane, da bodo strokovne službe opravile njihov delež dela, skriva v pripombi SDS adjušta bluming 1: »Moti jih, da kljub dobremu delu in poslovanju ni boljših finančnih rezultatov in sprašuje, kdaj se bo to stanje izboljšalo.« Če so v svojem okolju postorili vse, je verjetno povsem pravilno, da vprašanje o uspešnosti naslovijo na nekoga drugega. V zapisniku SDS adjušta bluming 3 nezaželeno avtonomna potreba po samoupravljanju in informiranju prehaja že v frustracijo in cinizem (češ, škoda je vsakih besed: vzdržnost pri glasovanju o delitvi dohodka, ipd.). Takole pravijo: »Ob obravnavi poslovnega poročila ugotavljajo člani SDS, da je ob takem poslovnem poročilu škoda vsakih besed, saj številke govorijo same zase. Edino, pri čemer smo uspešni, je odvajanje za razne skupnosti, nerazvite, SOZD, vsi tisti, ki živijo od raznih naših prispevkov, pa imajo boljše osebne dohodke, plus razne poravnave, viške, boljše regrese in podobno. Vprašamo vodilne delavce v Železarni, do kdaj bo tako? Ali naše delo res ni več toliko vredno, da v sistemu 4 + 1 z 10. kategorijo ne dosežemo pri osebnih dohodkih slovenskega poprečja? In kdo komu v naši železarni laže, če vse skozi beremo v Železarni, kako dobro delamo, potem pa se pokaže taka izguba? Ali nam kdo lahko odgovori, koliko in kaj bi morali proizvajati, da izgube ne bi imeli?« Pod razno pa lahko opazimo poskus vplivanja na spremembo sistema v delitvi osebnih dohodkov: »Nekateri člani so imeli pripombe na način novega računanja norm in prenašanja raznih dodatkov v osnovno. Evidentno je, da so na ta način največ pridobili tisti, ki delajo samo dopolne, to pa je v glavnem administracija. Zlasti pa bodo pridobili zaposleni z višjimi plačilnimi kategorijami (od 18. naprej). Torej novi način normiranja in premiranja ni nič drugega kot »finta« vodilnih, da še na ta način povečajo svoje osebne dohodke in s tem povišajo tudi poprečje cele Železarne.« Tudi SDS adjušta stekel in lužilnica Javornik izražata samoupravno avtonomno potrebo, da se stanje pojasni, torej, da se jim dajo relevantne informacije: »SDS je na poročilo o poslovanju v prvem tromesečju izrazilo zaskrbljenost na dogajanje v DO. Sprašujejo, kdo je kriv za takšno stanje in ali za to kdo odgovarja? ... Pod točko razno pa SDS lužilci sprašujejo, kaj je z lužilnico, ker je v slabem stanju in ali se misli še vzdrževati in popravljati banje. SDS je spraševala, kako to, da je v Železarni najmanjši regres, druge DO pa imajo še enkrat večji regres.«

(se nadaljuje)

CSI — Božidar Lakota

Mladi o sebi, svojih problemih, nalogah in perspektivah

Skromno, predvsem pa delovno smo praznovali mesec mladosti

Mladinci na CSUI smo se že lani odločili, da bomo mesec mladosti praznovali drugače. Vsa leta nazaj smo sodelovali na množičnih prireditvah, kot so šafeta mladosti, partizanski pohod na Pristavo, pohod okoli okupirane Ljubljane. Najboljši so bili tudi v Beogradu na centralni proslavi dneva mladosti.

Vsemu temu smo se odrekli, ker nam sedanja težka ekonomska situacija ne dopušča več takega praznovanja. Zato smo se odločili za bolj interne oblike praznovanja meseca mladosti in smo lanskoletni program dopolnili. Že v aprilu smo pričeli z delovnimi akcijami, ki so potekale še ves mesec maj. Naj omenimo samo najpomembnejše:

— v pašniški skupnosti Podhom so mladinci iz treh razredov skrajšane programa očistili pašniške površine in opravili 150 ur dela;

— v Železarni Jesenice so učenci 1. d in 1. c kovinarske usmeritve očistili cestišča in nekatere druge prostore; tako so v dveh akcijah opravili skupno 188 ur;

— na pašniški skupnosti Jesenice so učenci 4. a, 3. b in 3. c kovinarske usmeritve delali na Hruščanski planini. Skupaj so opravili 105 ur.

Z delovnimi akcijami se nismo prenehali. Trenutno mladinci vseh zaključnih letnikov čistijo okolico cevovoda od Jeklovleka do Kisikarne v Železarni in od Javorniškega Rovta do električne centrale v Trebežu.

Za 25. maj smo imeli svečano sejo mladinske organizacije in šolske skupnosti CSUI Jesenice. Predsednik mladinske organizacije, Milan Kunčič, je prebral kratko poročilo o delu mladinske organizacije in šolske skupnosti na našem centru, nato pa je sekretar občinske konference ZSMS podelil bronasti znak in knjižne nagrade mladincem v mladinski organizaciji, šolski skupnosti in v posameznih krožkih. Bronasti znak je dobilo devet mladincev iz vseh usmeritev na CSUI, priznanja osemnajst in knjige enajst mladincev. Skupna priznanja pa so dobili tudi

najbolj delovni krožki: filmski, novinarski, dramski, lutkovni, foto in glasbeni krožek ter pevski zbor. Delo teh krožkov bomo predstavili v naslednjih številkah Zelezarja.

Po svečani seji smo se razdelili po skupinah in poslušali predavanja:

1. Ekologija in železarstvo — predavala je dipl. inž. Dragica Bezljaj,
2. Človeške razvade (alkoholizem, kajenje, narkomanija) — predaval je spec. med. dr. Branimir Čeh,
3. Ustavne spremembe — predavala je Rina Kliner,
4. Naravna in kulturna dediščina — predaval je dipl. inž. Emil Golob,
5. Varčevanje z energijo — predaval je dipl. inž. Davorin Praprotnik.

Mladinci iz družboslovne in zdravstvene usmeritve so poleg predavanj imeli tudi športni dan.

Mislimo, da smo s tem dokazali, da lahko praznujemo mesec mladosti tudi brez trošenja večjih denarnih sredstev.

Alenka Lah in
Meta Potočnik

Srečanje mladih zgodovinarjev v Laškem

Tudi v letošnjem šolskem letu se je naš zgodovinski krožek na OŠ Karavanških kurirjev NOB vključil v raziskovalno delo, ki ga vsako leto razpiše revija Pionir.

Temu raziskovalnim nalog sta bili dve: Nastanek in razvoj domačega kraja in Način življenja med obema vojnama. Odločili smo se kar za obe. Deset najbolj zagriženih zgodovinarjev se je pod vodstvom tov. Bratunove spoprijelo z delom, tega pa je bilo kar veliko. Z velikim zanimanjem smo najprej zbiral gradivo. Dobile smo ga v tehničnem muzeju na Jesenicah, na občini, uredništvu Zelezarja, pri posameznih krajanah, pri župniku na vasi. Veliko so nam pomagali tudi učenci naše šole, saj so nam tudi pridno prinašali razne podatke, posebno pripovedi starejših občanov, ki so obujali spomine na življenje med obema vojnoma. Dobile smo tudi veliko starih fotografij, fotokrožek pa jih je preslikal.

Ko je bilo gradivo zbrano, smo se razdelili v dve skupini. Vsaka je pisala svojo nalogo, ki smo jo tudi ustrezno fotografsko dokumentirali. Do 15. aprila je bilo treba nalogi poslati v Ljubljano, kjer jih je pregledala in ocenila skupina strokovnjakov.

Težko smo pričakovali srečanje v Laškem, 20. maja. Vendar pa sta se

ga lahko udeležili le dve učenki. Srečanje nam je omogočilo DPM Jesenice.

Pot v Laško je trajala kake tri ure. Ob 10. uri so nas odpeljali v hotel, kjer so se zbrali mladi zgodovinarji iz vse Slovenije. Tam je bila malica. Razdelili so nas v štiri skupine. Vsaka je imela tri mlade vodnike, ki so nam razkazali Laško. Povedali so nam zgodovino Laškega, kar je bilo zelo zanimivo. Govorili so nam o prvih naseljenjih, o nastanku mesta, okupatorjem terorju med NOB in še o mnogih zanimivih stvareh. Na koncu so nas popeljali še v pivovarno Laško. Pokazali so nam celotno proizvodnjo, vsak pa je dobil pločevinko piva. Ob 14. uri smo imeli kosilo. Potem pa je sledil delovni del programa. Predstavljali smo naloge, teh pa je bilo preko 70. Težko pa smo pričakovali podelitev priznanj. Dobili smo zlato in srebrno priznanje za naši raziskovalni nalogi. Zelo smo bili veseli, saj smo se kar precej trudili. Škoda, da sva bili samo dve predstavnici našega krožka, saj bi bilo veselje sicer še večje. Mentorji so imeli kratek sestanek, po večerji pa je bil kulturni program.

V tem šolskem letu pa je zgodovinski krožek dobil še eno priznanje. Ob sprejemu Kurirčkove pošte mu

je skupnost borcev NOV-IV. brigade partizanskih kurirjev Slovenije podelila kipec kurirčka kot priznanje za uspešno delo pri ohranjanju in razvijanju vrednot narodnoosvobodilnega boja in socialistične revolucije.

Tovariš Janez Kavčič iz Kranja, ki nam je podelil kipec Kurirčka, je poudaril, da smo prva osnovna šola, ki je prejela ta kipec. Ta kipec nas obvezuje, da bomo še naprej ohranjali in razvijali tradicije NOB.

Darja Vengar 8.b,
OŠ Karavanških kurirjev NOB,
Koroška Bela
Zgodovinski krožek

PRIPRAVLJENOST

JE VEDNO BOLJŠA

KAKOR GOLO PRIČAKOVANJE

(TITO)

Možgansko-lobanjske poškodbe

Zdravljenje je odvisno od pravočasnega in pravilnega pristopa. Zgodnja diagnoza je tukaj izjemno pomembna.

Poškodbe očesnih vek zahtevajo precizno delo kirurga.

Poškodbe solznih poti je potrebno čimprej oskrbeti, da solze lahko odteka iz očesa. Prva pomoč pri očesnih poškodbah zahteva uporabo prvega zavoja. Pri poškodbah oči s kapljicami svojega strupa sledi spiranje oči z 2 % vodno raztopino sode bikarbone.

Splošna medicinska pomoč je osnovana na odpravi infekcije z uporabo sulfonamida in antibiotikov. Sledi izdatna uporaba kapljic za oči. Okulistična pomoč je naslednja:

- obdelava ran očesnih vek,
- odprava tujkov iz roženice,
- šivanje razstrganin roženice.

Ušesne poškodbe

Poznamo poškodbe, ki jih povzroči topa sila ognjenega in strelnega orožja, zvočno in eksplozijsko delovanje ter hitre spremembe zračnega pritiska.

Ušesne poškodbe so odprte, zaprte in jih delimo na prodirajoče in neprodirajoče. Pri prvi pomoči uporabljamo prvi zavoj. Pri krvavitvah iz ušesa ne smemo uporabljati tamponov; na uho položimo kos sterilne vate. Sledi doza antibiotikov, sulfonamidov za preprečitev infekcije.

Zvočna (akustična) travma predstavlja poškodbo sluha z močno eksplozijo. Najpogostejše nastopa travma (zvočna) pri pilotih, avtomobilistih, tankistih, artiljerijcih, redkeje pri ostalih rodovih vojske. Ropot nad 80 decibelov ustvarja prve resne poškodbe sluha.

Zvočna travma je odvisna od jakosti, časa ropota, osebne preobčutljivosti ter višine frekvence ropota. Če terapija z vitamini (A, B in E) ni zadovoljiva, je v prvi vrsti pomembna preventiva — preprečevanje. To so osebna zaščitna sredstva kot ušesni čepi in zaščitne vatrane usnjene čelade.

Pri akutni travmi delujejo zvočni valovi ogromne jakosti, ki s svojim mehaničnim delovanjem poškodujejo celice notranjega ušesa. Poškodbe nastajajo zaradi preobremenitve senzorskih celic krvnih žilic notranjega ušesa. Posledica tega so zlomi slušnih koščic, razstrganine ušesne opne in popolna izguba sluha. Na te poškodbe dajemo sterilno gazo, da bi preprečili infekcije, ter antibiotike širokega spektra. Dokončno oskrbo opravi kirurg.

Baro travma ušesa predstavlja poškodbe srednjega ušesa zaradi hitrih sprememb zračnega pritiska ter slabše prilagodljivosti Evstahijeve cevi tem naglim pritiskom. Baro travma je stalni spremljevalec pilotov, padalcev in potapljačev. Ti so stalno izpostavljeni ogromnim spremembam pritiskov. Pogoj za nastanek baro travme je disfunkcija Evstahijeve cevi. Poškodovanci tožijo o bolečinah in šumenju v ušesih, gluhosti in vrtoglavici. Klinični pregled pokaže razstrganine in krvavitve ušesnih open ter izliv krvi v bobnično votlino. V bolnišnici zdravijo poškodbe z analgetiki in antibiotiki širokega spektra.

Na republiškem tekmovanju za Cankarjevo bralno značko

V grobo tišino se je zarezal brenčanje moje budilke. Izpod tople odeje se je iztegnila roka in ustavila ropot. Skoraj sem se že zibala v novem spancu, ko se skozi mojo glavo šinila misel: »V Celje greš, na republiško tekmovanje v znanju materinščine!«

Uro kasneje smo že drveli proti Celju. Z mojima sotekmovalkama, Nušo in Evo, sem se zapletla v živahen pogovor. Pridružila sta se nam še tovarišica Zonikova in njen mož, naš »prevoznik«.

Kot bi mignil, smo se znašli v prostorni predavalnici celjske srednje tehnične šole. Posedli smo in si z zanimanjem ogledovali program tekmovanja. Kmalu nas je s svojim petjem razveselil mešani pevski zbor, ki nam je pregnal vso tremo. Pozdravili so nas: ravnatelj tehnične šole, predsednica Slavističnega društva Celje in predstavnica Zavoda za šolstvo, na koncu pa še dr. Jože Toporišč, predsednik Slavističnega društva Slovenije.

Potem se je začelo zares. Med prsti smo vrteli pisala in beležili svoje znanje o Grafenauerjevih Skrivnostih. Minute so bežale. Kmalu smo morali oddati teste. Ob obilni malici smo imeli tudi nekaj več časa za medsebojno spoznavanje. Ni bilo potrebno mnogo besed, pa si že imel novega prijatelja. Spoznala sem se z Alenko iz italijanske Gorice. Tam ohranjajo slovenski jezik veliko težje, saj ne živijo v svoji domovini. Toda z vztrajnostjo so veliko dosegli.

Potem smo se lotili pisanja spisa. Najprej smo kar debelo in zmedeno gledali ob besedi interpretacija. Naslov se je namreč glasil: Lepota (Interpretacija). Po razlagi smo se pomirili in začeli pisati svoje čutne vtise o Lepoti. Spis sem končala med zadnjimi, saj je čas zelo hitro mineval. Vsak tekmovalec je dobil še darilo in spominsko plaketo.

Po okusnem kosilu smo si ogledali Celje. Vodila nas je prof. Orožnova, ki nam je o celjskih znamenitostih

zelo živo in zanimivo pripovedovala. Natančneje smo si ogledali Savinskih spomenikov vojni in miru ter Opatijsko cerkev. Po ogledu smo se vsi skupaj še enkrat zbrali, in sicer v dvorani glasbene šole.

Tam nam je pionirska plesna skupina zaplesala odlomek iz Šeherezade. Mladi baletniki so poželi glasen aplavz. Zelo nas je navdušil tudi igralec gledališke skupine tehnične šole v vlogi hlapca Jerneja. Tako živo je zahteval svojo pravico, da smo se mi, gledalci, počutili kot njegovi sodniki. Zares, pravo umetniško doživetje je bilo to!

Čakala nas je le še pot proti domu. Urejali smo vtise in vsi skupaj ugotavljali, da smo se med Celjani res dobro počutili in da nam bo ta sobota ostala v lepem spominu.

Tanja Soklič
OŠ prof. dr. J. Plemlja
Bled

Klubu študentov jeseniške občine ni vseeno

Vsi, ki razmišljate o tem, da delo OK ZSMS Jesenice ni po vaši meri, se zglasite 4. junija od 20.30 dalje v klubskih prostorih KSJO (pod Dolikom)!

Zbiramo podpise za izrek nezaupnice predsedstvu OK ZSMS Jesenice.

Gost večera: JOSEPH RAKOTORAHALAHY — glasba Madagaskarja.

za KSJO
predsednica KSJO
Alenka Burnik

Slavko Tarman

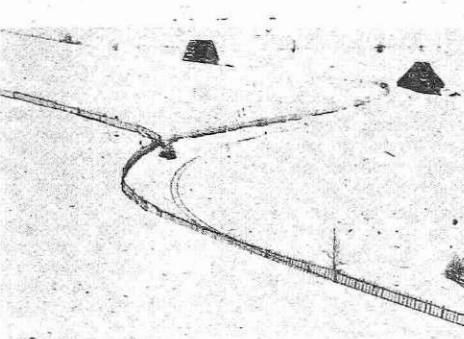
Portreti jugoslovanskih mojstrov fotografije

28

Ivan Medar —
fotoreporter in mojster fotografije
Mojster — kronist gradnje nove Jugoslavije

Takoj leta 1947 je bil mojster Medar vodja, predavatelj in praktik v prvi izmenj fotoamaterskega tečaja na mladinski progi Samac-Sarajevo. Tam je potem vodil in izobraževal mlade ljubitelje fotografije. Nato je kot reporter spremljal vso povojno gradnjo širom domovine. Iz tega bogatega gradiva so nastale Medarjeve fotomonografije Rudnik, Zelezarna Vreš, HE, Jablanica, Zelezarna Zenica, Sarajevo, Pula, Narodno gledališče in cikeli Beli biseri Jugoslavije ter HE Džerdap. Kot fotoreporter je delal neprekinjeno petindvajset let pri Agfa-foto v Zagrebu.

Cikel Beli biseri Jugoslavije
spominja na navade zagrebske šole

Ivan Medar: Zimska grafika

Tonsko in kompozicijsko je Medarjev cikel izenačen z navadami zagrebske šole. Saj ni čudno; Medar je član foto kluba Zagreb. V tem duhu je bil kot fotoamater tudi vzgojen in prav uspešna pot Ivana Medarja izhaja iz tega foto kluba. V letu 1946 je Medar prvič uspešno razstavljal v inozemstvu v Focus salonu v Antwerpnu. Prejel je tretjo nagrado — bronasto plaketo. Leta 1948 je prejel v Luxemburgu bronasto plaketo in častno diplomu. V zagrebskem klubu je imel odlične pedagoge — mojstre fotografije: Dabca, Skrigina, Szaba, Deljkovića in Habermüllerja. Zagrebski klub je bil izredno aktiven in Medar je imel priložnost, da se na razstavah v tujini potrjuje.

Mojster Medar je izredno skromen, vendar bogato obdarjen za vse lepo okrog sebe. Še danes je Medar izrazil mojster kompozicije, zlatega reza in mehkih senc. Toda odprt je tudi za sodobne prijeme, to je za grafični pristop in vse njene finese. Lahko rečem, da je izjemen tehnični perfekcionista.

Četrstoletja dejavnega razstavljanja

Če bi hotel našteti vse kraje Medarjevih razstav, bi bil spisak dolg. Sodeloval je na številnih razstavah po Evropi, v Afriki, v južni in

severni Ameriki, v Avstraliji. Prejel je čez petdeset medalj, plaket in diplom.

Če si zamislimo poklicno fotoreportersko delo, ki ni lahko, potem je Medarjev delež v petindvajsetih letih na razstavnem področju ogromen. Čeprav je Medar danes v pokoju, ga še vedno spremlja zavest, da je prispeval vsaj nekaj malega v zakladnico jugoslovanske fotografije.

Ivan Medar: Z izložbe »Beli biseri Jugoslavije«

Slovenski železarji na Ravnah na Koroškem

V soboto, 28. maja, so ravenski železarji uspešno izpeljali SREČANJE SLOVENSKE ŽELEZARJEVE, ki je bilo na pobudo sindikalnih organizacij prvič povezano s planinskim pohodom in srečanjem folklornih skupin. Prav zaradi tega je bilo to srečanje vsebinsko bogatejše in pestrejšee in bi tako ali podobno obliko kazalo zadržati tudi v bodoče.

Na izredno lepem rekreacijskem centru Železarne Ravne pri Ivarčkem jezeru so se ves dan srečevali železarji in predelovalci, njihovi svojci, planinci-pohodniki in folkloristi.

V imenu SOZD SŽ je okoli 700 udeležencev srečanja pozdravil podpredsednik kolegijskega poslovnega organa Burnik, ki je pozitivno ocenil taka srečanja, ki naj prispevajo tudi k boljšemu sodelovanju vseh železarjev. Na kratko pa je tudi ocenil težek gospodarski položaj slovenskih železnar, ki je z novimi ukrepi v tem trenutku še posebno negotov.

Najpomembnejši je bil seveda 50. jubilejni pohod slovenskih železarjev na Uršljo goro, ki je potekal pod geslom: »Železo nam daje kruh, planinski pohodi zdravje in pogum...«

Pohodnike je pot vodila z Raven mimo Kotelj, Rimskega vrelca do spodnje postaje sedežnice pri Ivarčkem jezeru, kamor so se pripeljali z avtobusi. Pot so nadaljevali s sedežnico do zgornje postaje — Lovske koče na Ošvenovem, potem pa po lovski poti proti Kozjem hrbtu in po stezi do Luž ter po običajni poti proti vrhu Uršlje gore.

Pohodniki so se vrnili k Ivarčemu jezeru in se srečali z ostalimi udeleženci Srečanja železarjev in folkloristi iz Štor, Lesc, z Raven in Jesenic, ki so poskrbeli za prijetno vzdušje in dobro voljo. Tudi harmonikarski orkester z Raven je prispeval svoj delež v kulturnem programu.

Železarno Jesenice so predstavljali folkloristi Društva upokojencev Javornik-Koroška Bela in so s svojo originalnostjo v narodnih nošah in v plesu poželi buren aplavz in odobravanje.

Jeseniški železarji smo bili pobudniki mnogih oblik sodelovanja slovenskih železarjev in tako smo leta 1969 ob 100-letnici naše železarne dali pobudo za prvi organiziran pohod slovenskih železarjev na Triglav, ki smo ga v naslednjih letih ponovili kar dvajsetkrat. Tako se je pohodništvo razvilo v najbolj masovna srečanja železarjev, ki so postali tradicija in nepogrešljivi del našega sodelovanja.

Skupno smo jeseniški železarji organizirali kar osemnajst pohodov s povprečno udeležbo okoli 450 sodelavcev. Poleg Triglava smo v letu 1980 in 1984 obiskali še Stol, leta 1981 Golico, leta 1982 Mežaklo, v letu 1986 smo bili na Prisojniku, v letu 1987 pa na Mojstrovki. Za letošnje leto pa načrtujemo pohod skozi Tamar na Vršič.

Šestnajst pohodov so organizirali železarji z Raven, in to sedemkrat na Peco, štirikrat na Uršljo goro, dvakrat na Olševo in trikrat na Raduho.

Železarji iz Štor so organizirali enajst pohodov, in sicer v letih od 1977 do 1982 in leta 1986 na Kamniško sedlo, leta 1983 in 1984 je bil cilj

pohodnikov Strelavec, leta 1985 Svetina in 1987. leta Korošica.

Dva pohoda je organizirala Veriga iz Lesc, in sicer oba na Begunjsko, pohod na Vodiško planino je organiziral Plamen Kropa ter dva pohoda TOVIL iz Ljubljane — na Snežnik in Nanos.

Že od leta 1969, ko so organizirani pohodi na gorska pobočja in vrhove vključeni v redni urnik naše dejavnosti, se vsako leto zvrsti po dva tisoč in tudi več naših delavcev in njihovih svojcev, ki bi se sami verjetno težje odločili za obisk oddaljenih vršacev. Skupni seštevek udeležencev na naših skupnih pohodih je blizu petindvajset tisoč.

Razviti čut ljubezni do bogastva gorskega sveta pa ima v slovenskem železarstvu svoj učinek tudi pri vzdrževanju in gradnji gorskih bivakov in postojank, zavarovanih poti in zavetišč, razvoju vodništva in reševal-

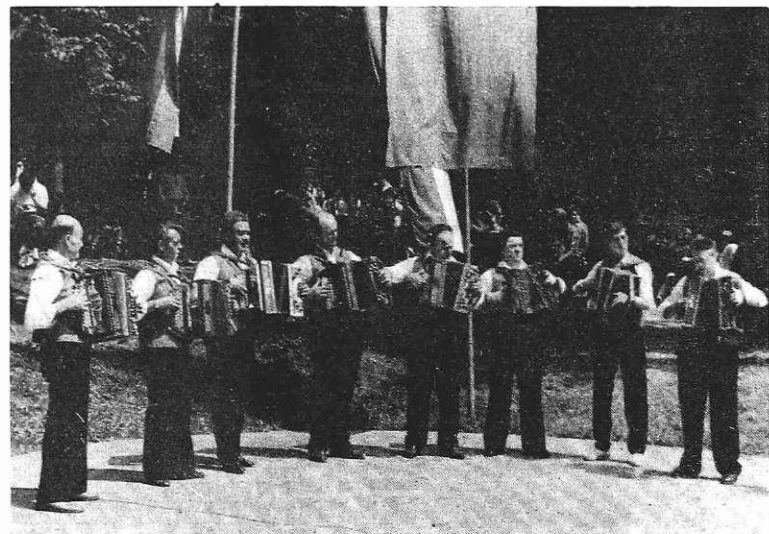
ne službe. Tu je tudi razlog, da so Slovenske železarne prva organizacija združenega dela, ki je dobila plaketo Planinske zveze Slovenije, in to aprila lani.

Na letošnjem 50. pohodu je organizator razdelil tudi priznanja zvestim pohodnikom in organizatorjem. Iz Železarne Jesenice so priznanja dobili Konferenca osnovnih organizacij sindikata Železarne Jesenice, Vladimir Klinar, Mirko Podlipnik, Boris Lazar, Pavel Dimitrov, Janez Krušič, Janko Šiler, Slavko Kobler, Franci Kobler, Milan Polak, Ivan Česnik, Franc Vaupotič, Ivan Kambič, Ivan Dolenc, Peter Ferjan.

Vsem našim, in seveda tudi dobnikom priznanj iz ostalih delovnih organizacij, iskreno čestitamo.

Med izdelovalci in predelovalci jekla so skupni izleti v hribe postali tradicija, je zapisal Gregor Klančnik, eden od prvih pobudnikov pohodov železarjev; zato zaključimo z njegovo mislijo:

»Naše planinstvo ima svojo bogato preteklost, plodno sedanjost in zagotoviti mu moramo tudi lepo prihodnost.«

Popetrili so prireditev (foto: Ivan Dolenc)

Pri Ivarčkem jezeru (foto: Ivan Dolenc)

TOZD Talilnice v letošnjem letu

(Nadaljevanje s 1. strani)

dva ulitka za ladjedelnico Tretji maj na Reki, rezultati pa so zelo dobri.

Naslednje leto bo Livarna stara sto let, zato imajo veliko težav zaradi dotrajanosti proizvodnih naprav. Livarna je tehnološko zastarel obrat, v katerega se ni dovolj vlagalo, zato so naredili študijo delnega načrta za posodobitev livarne, kar je vnešeno tudi v srednjeročni načrt Železarne do leta 1990. Ker posodobitev predvideva veliko denarja, je zelo vprašljiva. Vseeno pa bi morali nujno zgraditi vsaj novo žarilno peč in posodobiti čistilnico ulitkov. Sedaj je v čistilnici veliko težkega in predvsem ročnega dela, pa tudi zahtevam kupcev po vedno večji kvaliteti ulitkov ne morejo več ustreči. Novo žarilno peč potrebujejo, ker mora biti vsak ulitek termično obdelan, obstoječa peč pa je za večje ulitke premajhna; sedaj take ulitke skupaj z napajalnim sistemom vozijo na termično obdelavo drugam, na primer v Slavovski Brod.

Naša livarna ima pred ostalimi livarnami v Jugoslaviji tudi to prednost, da lahko ulijemo tudi do osem-

deset ton težke ulitke. Nove možnosti daje livarjem tudi vakuumirano jeklo, saj smo tudi na tem področju za sedaj v Jugoslaviji še brez konkurence. Možnosti livarji imajo, treba jih je samo izkoristiti oziroma opredeliti prihodnje naloge. Isto velja tudi za obe jeklarni in za temeljno organizacijo v celoti.

Kljub zelo zadovoljivim količinskim proizvodnim rezultatom namreč ne moremo biti zadovoljni z doseženim asortimentom, ki je v določenih obdobjih zelo odstopal od načrtovanega asortimenta predvsem pri nerjavnih jeklih in jeklih za patentirano žico ter pri elektrodah in jeklih za masovno preoblikovanje. Vzroki za slabši asortiment so predvsem pomanjkanje nikljevih legur v februarju in marcu in pomanjkanje kvalitetnega čistega jeklenega odpadka. Posledica tega je bila slabša izdelava glavnega dela programa vli-vanja na konti livu v Jeklarni 1 oziroma slabše izpolnjevanje programa za temeljno organizacijo Okrogli program.

Tehnični kazalci učinkovitosti proizvodnje se od začetka letošnjega le-

ta do maja sicer izboljšujejo (izpleni, specifične porabe energetskih medijev, delež jekla, ulitega na napravi za kontinuirano vli-vanje slabov), vendar ne dosegajo tistih vrednosti, ki jih objektivno lahko pričakujemo. Zato po mnenju direktorja TOZD Talilnice jeklarje in livarje v prihodnjem obdobju čakajo pomembne naloge. Časovno bo treba uskladiti delo Jeklarne 1 in Jeklarne 2 v odvisnosti od obratovanja potisne peči in kvar-to ogrođa v Valjarni bluming stekel. V Jeklarni 2 bo treba povečati delež jekla, vlitga preko kontiliva, v obeh jeklarnah pa bo treba več skrbri posvetiti stroškovnemu delu proizvodnje. Poleg tega bo treba izboljšati asortiment jekla oziroma ga približati načrtovanemu oziroma trenutnemu stanju naročil in potrebam temeljnih organizacij Okrogli program in Ploščati program. Tam, kjer je to še možno, je treba zmanjšati specifične porabe, posebno pozornost pa bo treba posvetiti stroškom, ker so tam naše največje rezerve.

Lilijana Kos

Center srednjega usmerjenega izobraževanja Jesenice razpisuje v šolskem letu 1988/89 za IZOBRAŽEVANJE OB DELU naslednje usmeritve in smeri:

Usmeritve in smeri:

Vzgojno izobr. program — naziv in zahtevnost programa	Naziv smeri izobraževanja in stopnja zahtevnosti dela	Poklici, dela oz. naloge, za katere se omogoča izobraž. po programu oz. smeri izobraž.
1. Pridobivanje, predelava in obdelava kovin (SKRAJŠANI PROGRAM — SKR)	A. pridobivanje in predelava kovin (II) B. obdelava kovin (II)	— različna enostavna in manj zahtevna dela pri pridobivanju groblja, barvnih kovin in zlitin, pridobivanje jekla — manj zahtevna dela v livarnah — manj zahtevna dela pri izdelavi metalurških proizvodov (izdelava žice, profilov, pločevine in drugih izdelkov v črni metalurgiji in v barvni) — dela pri čiščenju metalurških proizvodov — manj zahtevna dela pri metalurško-kemični obdelavi izdelkov in mineralurgiji — ročna obdelava kovin — dela na manj zahtevnih strojih in napravah — montažna in vzdrževalna dela v procesni proizvodnji — manj zahtevna montažna in vzdrževalna dela v energetiki — manj zahtevna dela v varilstvu
2. metalurgija SREDNJI PROGRAM (SR)	A. talilec-livar (IV) B. kalupar (formar) livar (IV) C. livarski modelar (IV) Č. gradbinec ind. peči (IV) D. preoblikovalec (IV)	— vodenje obratovanja livnih naprav — dela in naloge pri pripravi vložka — dela in naloge pri obratovanju plavža — proizvodnja glinice — elektroliza glinice — vodenje obratovanja talilnih peči — litje barvnih kovin — priprava vložka za jeklarsko predelavo — pridobivanje jekla po različnih postopkih — izdelava kalupov (ročno, strojno s šablono) — izdelava jeder — ulivanje v pečene kalupe — tlačno litje — čiščenje ulitkov — izdelava različnih modelov iz lesa — izdelava različnih modelov iz umetnih snovi — izdelava modelov za jedra — izdelava skeletov in šablon — izdelava industrijskih peči — popravilo peči in ponove — tekoče vzdrževanje industrijskih peči in ponove — valjanje jekla in barvnih kovin — stiskanje in iztiskanje profilov — žarjenje — kaljenje — umetno kovanje in druge vrste kovanja — eluksiranje — adjustiranje — pletenje žice
3. metalurgija NADALJEVALNI PROGRAM (NAD)	A. obratni metalurški tehnik (V)	— kontrola v neposredni proizvodnji in v laboratoriju — priprava dela — zahtevna operativna dela na metalurških procesnih napravah
4. kovinarstvo in strojništvo (SR)	A. oblikovalec kovin (IV) B. preoblikovalec in spajalec kovin (IV) C. strojni mehanik	— strugar — frezalec — vrtalec — ostrilec — brusilec — orodjar — mehanik obdelovalnih strojev — konstrukcijski ključavničar — varilec — mehanik delovnih strojev in industrijskih transportnih naprav — mehanik energetskih strojev in naprav — mehanik industrijskih strojev in naprav
5. kovinarstvo in strojništvo NAD	A. obratni strojni tehnik (V)	— organizacija in vodenje dela v neposredni proizvodnji, storitvi — upravljanje zahtevnih procesnih naprav — izvajanje zahtevnih del in nalog v neposredni proizvodnji in storitvi — kontrola dela v proizvodnji in v laboratorijih

Pogoji za vpis:

Starost osemnajst let.

Skrajšani program (SKR) — šolanje traja od osemnajst mesecev do dveh let:

— izpolnjena osnovnošolska obveznost (najmanj šest razredov OS),
— ustrezno zdravstveno stanje,
— ustrezna zaposlitev v stroki s priporočilom temeljne organizacije (metalurška ali kovinsko-predelovalna stroka).

Srednji program (SR) — šolanje traja največ tri leta:

— zaključen 8. razred osnovne šole,
— ustrezno zdravstveno stanje,
— ustrezna zaposlitev v stroki s priporočilom temeljne organizacije.

Nadaljevalni program (NAD) — šolanje traja dve leti:

— uspešno končana kovinarska, metalurška ali avtomehanična šola,
— najmanj eno leto delovnih izkušenj v ustrezni smeri.

Če kandidat ni končal ene od zgoraj navedenih šol (ima pa drugo usmeritev), mora imeti pet let delovnih izkušenj v kovinarski in metalurški stroki in mora opraviti še sprejemni izpit iz ustreznega programa (teorija in praksa).

Oddelki bodo odprti, če bo prijaviženih zadosti kandidatov.

Prijave pošljite do 10. septembra v CSUI Jesenice, enota za izobraževanje odraslih.

Za sprejem je potrebno predložiti na upravo CSUI:

— vlogo na obrazcu 1.20 (dobite ga v knjižarni),
— zaključno spričevalo OS,
— za nadaljevalni program tudi spričevalo poklicne šole,
— potrdilo o zaposlitvi, ki naj vsebuje leta zaposlitve in kratek opis nalog, ki jih delavec opravlja,
— izjava delovne organizacije o plačevanju šolnine.

Dolgo pričakovano srečanje mladinskih aktivistov

Na dan mladosti, 25. maja, je občinska konferenca ZSMS Jesenice poveljala predsednike in sekretarje, ki so vodili jeseniško mestno, občinsko in okrajno vodstvo mladine od leta 1945 dalje, na srečanje, ki so ga že dolgo pričakovali, čeprav so prvi povojni aktivisti stari že več kot šestdeset let. Ob tej priložnosti so tudi podelili letošnja priznanja ZSMS mladim aktivistom v občini, ki se tako ali drugače trudijo, da nam bo nekoč spet bolje, kakor je bilo rečeno v obrazložitvi.

Po pozdravnih besedah in zahvali za opravljeno delo nekdanjim aktivistom je predsednik občinske konference ZSMS, Matjaž Peskar, orisal sedanji utrip mladinskega gibanja v občini in osrednja vprašanja, s katerimi se ukvarjajo. Ekonomska, politična, socialna in moralna kriza povzroča med mladimi zaskrbljenost, hkrati pa jih spodbuja k večji angažiranosti in prisotnosti pri reševanju sedanjih težav.

O povojnem delovanju mladinske in skojevske organizacije in o takratnih razmerah je najprej spregovoril eden prvih povojnih mladinskih aktivistov, Albin Kobentar, njegov spomin na takratno obdobje pa so dopolnjevali in razširjali skoraj vsi prisotni nekdanji mladinski aktivisti, ki so funkcije v mladinski in skojevski organizaciji prevzemali po vrnitvi iz partizanov ali taborišč. Seveda so takratne razmere na Jesenicah oziroma v sedanji občini — porušeno mesto, pomanjkanje hrane, obleke, obutve in drugih življenjskih potrebščin, čimprejšnja usposobitev proizvodnje v Železarni ob velikem pomanjkanju delavcev, obnova kulturnega in športnega življenja, utrjevanje ljudske oblasti in drugo — narokovale povsem drugačno vlogo in naloge mladinske organizacije, kot so to danes. Značilnosti prvih povojnih let pa so bile izjemno tovarištvo, skrb za človeka in neizmerna pripravljenost tako mladih kot vseh občanov pri obnovi in gradnji, ne samo porušenih Jesenic, temveč tudi drugih območij. Omeniti je treba tudi veliko željo in voljo, da bi se idejno, politično, splošno in strokovno izobraževali in izpopolnjevali.

»Takrat«, je dejal eden od takratnih aktivistov, »nisimo poznali nikakršnih generacijskih konfliktov, o katerih se sedaj velikokrat govori. Mladi in stari smo, kakor v narodnoosvobodilnem boju, delali z ramo ob rami in mladi smo se učili iz izkušnje starejših, čeprav tudi takrat nismo bili vedno enotni v posameznih stališčih, zlasti pri načinu in oblikah

izvajanja posameznih nalog in zaključkov, za katere pa smo se enotno opredelili. Tudi prva povojna leta je bil med nami zelo živ dialog, zlasti pa se je stalno preverjalo, kako se izvršujejo sprejete naloge in obveznosti, pa tudi naše ravnanje in obnašanje. Vendar pa, kot je bilo že rečeno, so vladali med nami iskreni tovariški odnosi.«

Veliko skrb, je bilo rečeno v sproščnem razgovoru, je mladinska organizacija v povojnih letih namenjala tudi delovanju pionirske organizacije, kajti v tem so videli jamstvo za kontinuirano in uspešno delovanje mladinske organizacije. Veliko je bilo govora tudi o povojni organizacijski strukturi ljudske oblasti in Osvobodilne fronte oziroma kasneje Socialistične zveze delovnega ljudstva.

Spomnili so se tudi mladinskih delovnih akcij oziroma mobilizacije mladih v mladinske delovne brigade, mladinskih festivalov ob dnevu mladosti itd. Pokazalo se je, da je zgodovinski spomin nekdanjih aktivistov še zelo živ in škoda je le, da vsega tega niso zabeležili na magnetofonski trak. Znano je namreč, da do leta 1952 ni nikakršnega mladinskega arhiva in da so tudi v kasnejših obdobjih še velike vrzeli. Vsi so bili tudi mnenja, da bi taka oblika srečanj nekdanjih in sedanjih mladinskih aktivistov morala biti pogostejša, kajti to ni samo oblika izražanja priznanja za delo v mladinski organizaciji, temveč tudi prilika za spoznavanje zgodovine mladinske organizacije v občini in za izmenjavo izkušenj.

Kar prehitro je minilo to srečanje. V spomin na srečanje in v zahvalo sedanjemu vodstvu mladinske organizacije v občini je nekdanji mladinski aktivist Roman Tržan izročil Matjažu Peskarju umetniško grafiko akademskega slikarja Iva Šubica, na hrbtni strani le-te pa so se podpisali vsi prisotni.

Dobitniki priznanj ZSMS v občini Jesenice za leto 1988

Na zboru mladinskih aktivistov od 1945 do 1988, ki je bil 25. maja v restavraciji Kazina na Jesenicah, so bila podeljena tudi letošnja priznanja ZSMS, ki jih podeljuje občinska konferenca Jesenice.

Srebrni znak ZSMS za leto 1988 so prejeli:

- Nedeljko Radenovič in Slobodan Stamenkovič iz Železarne Jesenice za večletno aktivno in prizadevno delo na področju mladinskega prostovoljnega dela,
- Milana Magazin za aktivno in uspešno vodenje osnovne organizacije ZSMS ter aktivno delo v Koordinacijskem svetu ZSMS ŽJ,
- Igor Arh za požrtvovalno delo v mladinski organizaciji Centra srednjega usmerjenega izobraževanja Jesenice ter aktivno delo v osnovni organizaciji krajevne skupnosti Kranjska Gora,
- Silvo Erjavec za dolgoletno mentorstvo ter aktivno delo v taboriški organizaciji ter vodenje taboriškega odreda.

Priznanje meseca mladosti OK ZSMS Jesenice za leto 1988 so prejeli:

- Ivan Puc — za aktivno večletno družbenopolitično delo v mladinski organizaciji od Občinske do Republiške konference,
- Gasilsko društvo Blejska Dobrava — za dolgoletno aktivno usposabljanje pionirjev in mladincev na področju požarne varnosti.

Blejski turistični delavci so zborovali

V veliki dvorani Kazine je bil preteklo soboto po štirih letih občni zbor Turističnega društva Bled.

V poročilih dosedanjega upravnega odbora, zlasti predsednika Matjaža Završnika, smo slišali nekaj več o dejavnosti društva v zadnjih letih. Glavna dejavnost društva je bilo izdajanje propagandnih edicij in plakatov, prospektov, kart izletov, predvsem pa turističnih informacij. Društvo je organiziralo tudi precej prireditve, od katerih sta najpomembnejši Blejska noč in Kmečka ohcet. Skrbijo pa tudi za zunanjo podobo kraja — predvsem za sprehajalne poti in za postavitev klopi na razglednih točkah.

Seveda pa vse to ni zastonj. Potrebno je zbrati precej denarja, da lahko ta svoj program iz leta v leto tudi uresničujejo. Zato jim je na voljo turistična taksa (redna in izredna), pa tudi hotelske hiše na Bledu so vedno pripravljene pomagati, kadar je najbolj potrebno. Vendar stroški so iz leta v leto večji in verjetno bodo morali marsikatero dejavnost opustiti. To velja še posebej za prireditve in izdajo edicij.

Na občnem zboru so podelili tudi številna priznanja in plakete. Posebni nagradi pa sta prejela še veterana blejskih prireditelj Andrejček Vidic in Cene Potočnik.

Žal pa moramo reči, da razprave na poročila ni bilo. Prav nihče se ni oglasil, čeprav je znano, da imajo blejski krajevni turistični razvojem kraja. To velja še posebej za tiste, ki oddajajo turistične sobe.

Izvolili so tudi nov upravni odbor. Pri tem so mislili predvsem na to, da bi ga pomladili, da bi vanj izvolili čimveč krajanov raznih dejavnosti in ne le gostince, ki imajo že tako svoje poslovno združenje za reševanje blejskih problemov. Upajmo, da bo tak upravni odbor bolj vsestran-

ske delaven. Vse to bi bilo na Bledu zelo koristno in potrebno. Sodelovanje vseh krajanov je še posebno potrebno in zaželeno sedaj, ko se pripravljajo na svetovno prvenstvo.

Božo Benedik

Obvestilo

Društvo strojnih inženirjev in tehnikov Jesenice prireja za svoje člane piknik, ki bo 10. junija ob 14.30 na Poljanah. Na pikniku se bomo pogovorili o sedanjem in bodočem delu društva. Prijave s prispevkom 1.000 din sprejema Mitja Benedičič, 21-93.

Odbor DSIT Jesenice

Občni zbor DIATI

Vse aktivne in upokojene člane društva izumiteljev in avtorjev tehničnih izboljšav Jesenice vabimo na redni letni občni zbor, ki bo v torek, 7. junija, ob 18. uri v spodnjih prostorih restavracije Kazina. Pogovorili se bomo o problemih inovacijske dejavnosti in o načrtih za delo v prihodnje.

UO DIATI Jesenice

Na podlagi 10. člena pravilnika o podeljevanju Žagarjevih plaket Izobraževalna skupnost Jesenice

razpisuje Žagarjeve plakete za leto 1988

Žagarjeve plakete se podeljujejo posameznikom ali skupinam delavcev, organizacijam združenega dela, delovnim in drugim skupnostim, društvenim organizacijam in društvom v jeseniški občini za:

- večletno uspešno in vidno delo na vzgojnoizobraževalnem področju,
- strokovno in raziskovalno delo na pedagoškem področju,
- oblikovanje boljših organizacijskih oblik vzgojnoizobraževalne dejavnosti,
- oblikovanje izvršnih učnih pripomočkov,
- krepitev socialističnih samoupravnih odnosov v vzgojnoizobraževalnih organizacijah.

Predloge za podelitev lahko dajo organizacije združenega dela, krajevne skupnosti, družbenopolitične organizacije, družbene organizacije in društva, delovne in druge skupnosti.

Pisne predloge z obrazložitvijo je treba predložiti Izobraževalni skupnosti Jesenice, Titova 65, do 7. julija.

Odbor

Edu Žagarju v spomin

Ko se je prijateljem razdal, v nemo večnost je zaspal. Njegove neuresničene ideje zdaj slovenska zemlja greje.

V trenutku, ko smo zvedeli, da nas je tako nenadoma in za vedno zapustil znanec in prijatelj Edo Žagar, je bila novica osupljiva in komaj verjetna. Edo je bil vendarle vedno tu, ko smo potrebovali nasvet, želeli pojasniti ali samo tolažbo v stiski. Edo vendarle ne more oditi, mora biti med nami, saj edini še zna tenkočutno prisluhiti našim tegobam, edini prijazno svetovati in življenjsko modro razsoditi.

V takem premišljevanju je vsa tragika resnične žalosti in obenem lastne nemoči, ko izgubiš dobrega prijatelja, a obenem vsa človeška veličina človeka, ki se je poslovl tako mirno in tiho, kot je sam mirno in tiho v resnici tudi živel.

Edo je bil eden redkih, ki je z mirno ustvarjalno potrpežljivostjo opravil sleherno delo, tudi tako, ki ga mi nismo znali ali hoteli opraviti. Sam se je, z veliko življenjskimi izkušnjami in preudarnostjo, loteval stvari, za katere so drugje zadržani celi odbori; sam je vodil akcije, za katere so drugje potrebni celi štabi. Razvoj mu je bil vodilo in smoter, zato je veliko storil za razvoj kraja.

Nikoli in nikdar pa ni želel še tako skromnega priznanja za svoj prispevek, za svoje delo in trud. Priznanja so z vsem lažnim pompom pobirali pač drugi... Bil je skromen in nikoli ni tožil. Včasih smo se nad vsem in nad vsakomur pritoževali. Edo mi, njegovi znanci in prijatelji.

Samo potrpežljivo in strпно nas je poslušal in nas tako kot vedno prepričal, da življenje ni splet majhnih zamer in malenkosti, ampak veliko pomembnejših in usodnejših zadev, ki se morajo razreševati z enim samim ciljem: da bi bilo vsem in vsakomur bolje.

Zapustil nas je Edo, ki vse-slopnih parol o socializmu in humanizmu nikoli ni imel na ustih, a je sam za pravični in boljši svet dal več kot mi. V njegovem ljubeznivem srcu in prijateljski roki, ki jo je podal slehernemu, ki dobro misli, je bilo izjemno veliko človeške toplote in srčne dobrote.

Nam, njegovim prijateljem, je ob njegovem slovesu izredno težko, ker nobena, še tako prizadeta in še tako iskreno misleča beseda slovesa nikomur, ki ga ni poznal, ne more predstaviti njega, ki nam je bil tako blizu in tako drag. Ob človeku, ki nikoli ni ničesar zahteval, ampak vedno le podarjal, ob njegovem slovesu, si nujno vprašam lastno vest: Koliko pa smo mu mi dali? Šele z njegovim nenadnim odhodom smo zaslužili, koliko nam je v resnici pomenil in nam še vedno pomeni.

Ostaja nam izredno lep in dragocen spomin. Za vedno smo se morali posloviti od človeka, ki je s svojo neusiljivo in pokončno naravo in nenehno delovno zavzetostjo zapustil sled, ki jo bomo dosledno cenili in spoštovali.

prijatelji

Pripadniki teritorialne obrambe iz jeseniške občine na usposabljanju

Razgovor s sekretarjem ZKS Jesenice, Igorjem Mežkom (foto: J. Rabič)

V Centru za obrambno usposabljanje na Bohinjski Beli so bili na usposabljanju pripadniki teritorialne obrambe iz jeseniške občine. Predvsem so obnovili znanje pri obvladovanju različnih vojaških veščin. Poudarek so dali taktičnim vajam, izvedli pa so tudi streljanje.

Pripadnike teritorialne obrambe so obiskali tudi predstavniki družbenopolitičnih organizacij in Skupščine občine Jesenice. Predstavili so gospodarski in politični položaj v jeseniški občini ter probleme, s katerimi se srečujejo.

J.R.

Najboljša ekipa Hidroelektrarne Moste

Občinski odbor Rdečega križa in občinski štab civilne zaščite na Jesenicah sta organizirala 15. tekmovanje enot civilne zaščite in prve medicinske pomoči. 45 ekip iz organizacij združenega dela in krajevnih skupnosti je pokazalo dobro znanje. Nastopile so tudi tri ekipe učencev osnovne šole Prežihov Voranc Jesenice. V prihodnje organizatorji načrtujejo, da bodo na tekmovanje povabili še več ekip osnovnih in srednjih šol

jeseniske občine. Na tekmovanju je zmagala ekipa civilne zaščite prve medicinske pomoči Hidroelektrarne Moste, pred osnovno šolo Žirovnica iz ekipo št. 10 Železarne Jesenice. Na ostala mesta so se uvrstile ekipe: 4. LIP Bled-TOZD Mojstrana, 5. Št. 12, Železarna, 6. KS Hrušica, 7. Kovinska oprema Mojstrana, 8. KS Sava, 9. IPI Jesenice, 10. Št. 22 Železarna.

J.R.

Jože Vidic

2

Višinski in aretacija spomladi 1943 med Jesenicami in Begunjami

Oskrbnica Valvasorjeve koče

Oskrbnica Valvasorjeve koče, Kristina Pečar, je bila kot hčerka železničarja rojena leta 1889 v Labudu na Koroškem. Njen oče je bil rojen v Kranjski Gori, mati pa je bila Korošica. Po plebiscitu na Koroškem je z očetom skozi karavanski predor pribežala na Jesenice, za njima pa še sestra Marija, ki se je naselila v Planini pod Golico. Kristina je z očetom nekaj časa živela pri sorodnikih v Kranjski Gori, potem pa je našla službo v znani ljubljanski kazini Zvezda, ki je bila v stavbi, v kateri je sedaj Institut za zgodovino delavskega gibanja, na drugi strani ceste na Trgu osvoboditve pa je vsem znano sidro. Že prej je opravila tečaj za kuharico in natakarico: v Zvezdi je bila kuharica.

Leta 1921, ko je bila stara 32 let, se je poročila s policijskim uradnikom Viljemom Pečarjem iz Kranja, ki pa je službo opravljal v Ljubljani. Rodila je osem otrok, a jih je šest umrlo v rani mladosti. Odrasli sta le hčerki — prvorojenka Zlata in tretjerojenka Majda. V začetku tridesetih let je imela v najemu restavracijo v Vevčah, nato v Šiški in Črnučah, z družino se je selila iz kraja v kraj.

Leta 1936 sta z možem, ki je bil že leto dni v pokoji, prevzela v oskrbo Planinski dom na Lubniku, v njej sta imela tudi bife na kopališču v Škofji Loki. Konec septembra 1941 je bil v časopisu objavljen razpis za oskrbnico Valvasorjeve koče. Kristina se je prijavila in ker ni bilo drugih kandidatov, se je s hčerko Zlato vselila v Valvasorjevo kočo, njen mož Viljem pa je s hčerko Majdo še naprej ostal na Lubniku.

Vrnili se bomo nazaj v prve dni okupacije. Z Jesenic je na Lubnik prišel ilegalni Jože Pavlica, doma z Branika na Primorskem, čevljar, ki je delal pri čevljarstvu mojstru Maksu Kodriču na Jesenicah. Ker je bil politični emigrant, je pred Italijani, ki so aprila 1941 zasedli Jesenice, zbežal na Lubnik. Kristina Pečar ga je predstavljala gostom, planincem kot posvojenca in pomočnika. Dejansko pa je vzdrževal zvezo med organizacijo OF škofojloškega in jeseniškega okrožja. V koči na Lubniku ali v bližini so se sestajali ilegalci oziroma prvi partizani. Jože Pavlica je bil na Jesenicah član emigrantskega društva Soča in dopisnik časopisa Meja gori, ki je izhajal na Jesenicah.

Tako se je Pečarjeva družina že na Lubniku tesno povezala z osvobodil-

Zlata Matoh-Pečarjeva oskrbnica Valvasorjeve koče 1941–1943

nim gibanjem. Ko sta bili Kristina in Zlata že nekaj dni oskrbnici Valvasorjeve koče, so policisti 19. oktobra 1941. leta obkolili kočo na Lubniku. Jože Pavlica je smrtno zadet obležal pred kočo in kmalu izdihnil, Jože Vergot iz okolice Karlovca, ki je bil zaposlen kot mizararski pomočnik v Škofji Loki, pa je ranjen umrl v golniški bolnišnici drugega novembra 1941.

Po tem pretresljivem dogodku je okupatorska oblast zaprla planinsko kočo na Lubniku, Viljema Pečarja izgnala v Ljubljano, Majda pa je odšla k mami in sestri.

»Prvi partizan, ki nas je obiskal pri Valvasorju, je bil Franc Benigar-Gabrin,« se spominja Zlata Matoh, Pečarjeva. Navduševal nas je za odpor, za boj, da bomo vedno pomagale partizanski vojski. Ob nedeljah je prihajalo veliko gostov iz raznih krajev Gorenjske, največ pa domačinov iz Žirovnice in okolice, Bleda, Lesc, Radovljice, Javornika in Jesenic. Spominjam se Jožeta Gregorčiča, Staneta Bokala, Staneta Sekardija, bratov Viktorja in Poldeta Stražisarja, med drugimi sem spoznala svojega moža Toneta Matoha Štepslna. Včasih so se v civilnih oblekah pomešali med goste, a to velja le za leto 1941, pozneje pa ne več. Hrano in pijačo so nam z vozovi in konji vozili kmetje Jože Slamnik, Zavrtov, Strevc in Figovc iz Žirovnice in Fajdiga iz Vrbe.

Med hajko poleti 1942 je bila skupina nemških policistov tri tedne skrita v koči in čakala na plen. Takrat smo imeli kravo Lisko in smo ji v zvonec vtaknili listek, zvonec pa zamašili, da ni padel ven. Vsako jutro smo jo pognali na pašo. Partizansko taborišče je bilo v bližini. Nekdo od njih se je kot kmet ali pastir približal kravi in ji vzel listek iz zvonca. Tako so bili sproti obveščeni, kje so policisti, kam hodijo v pastulje, kje so skriti itn.

Po begu Antona Lipovca smo slutile, da bo kmalu konec naše dokajljne svobode. Enajstega aprila 1943. leta dopoldne ob devetih so prišli po nas. Bil je ponedeljek, gostov kar precej, pol ure prej pa nam je Strevc pripeljal pijačo. Z nemškim dovoljenjem je v dolino odpeljal našo kravo in prašiča. Policisti niso bili nasilni. Rekli so, naj s seboj vzamemo le najnujnejše, vse drugo bomo dobile v zaporu. Za nami so zaklenili vrata in potem smo šli vsi proti Završnici in Žirovnici — policisti, voznik Strevc, gostje in me tri aretiranke med policisti. V Žirovnici je bilo kar precej zija ob cesti. Pred orožniško postajo v Žirovnici smo se usedle v osebni avto, spredaj pa sofer in gestapovec. V Begunjah so nam pobrali denar, zlatino, materi celo poročni prstan. Vse tri smo se znašle v celici številka tri. Nekaj dni smo imele čas, da smo se natanko dogovorile za zagovor. Najprej so mamo poklicali na zaslišanje, potem so jo dali v drugo celico. Nato mene, ki so me tudi dali v drug bunker, in nazadnje še Majdo. Tako smo bile vse tri ločene.

Najbolj sem si zapomnila tisti del zaslišanja, ki je potekal približno takole:

»Aha, končno smo vas le ujeli. Zatrjevali ste nam, da k vam sploh nikoli ni banditov. Vlekite ste nas za nos. Mi gor, banditi dol, mi dol, oni gor.« Pri tem so mislili na tole; kadar so hajkali po pobočju Karavank, so se partizani večkrat umaknili in pritažili kje v dolini, ko pa so oni hajkali po Završnici in jih iskali po vaseh, so se borci umaknili višje v gore.

Med zasliševanjem me ni nihče udaril. Omeniti pa moram, kaj se nam je pripetilo kmalu po prihodu, ko smo bile še vse tri v isti celici. Policist je rahlo odprl vrata, da je eden od zapornikov lahko pogledal notri. Le za hip in vrata so se zaprla. V zaporniku sem prepoznala našega bra-

tranca Antona Stumpfela iz Planine pod Golico. Zaprli so ga, ker ga je Višinski izdal, da smo ga me in on nagovorili na beg, ko je bil s policisti pri koči.

Nekega dne so s tovornjaki pred graščino pripeljali deske. Med zaporniki, ki so jih morali zložiti, je bil tudi Stumpfelj. Oficirja je zaprosil, če gre lahko k potoku pit vodo. Dovolil mu je. Oficir je gledal druge zapornike, kako delajo, bratranec pa je zdriljal po potoku in pobegnil. Nekaj časa je bil terenski delavec na Koroškem. Vodil je skupino radiotelegrafistov. Kot partizan je padel devetega maja 1944. leta v Javorniskem Rovtu.

Kdo je zažgal Valvasorjevo kočo

In še odlomek iz spominov Kristine Pečar:

»Med zasliševanjem v Begunjah se mi je Anton Lipovec-Višinski škodljivo nasmešnil in me začel nagovarjati, naj vse priznam. Navajal je take podrobnosti, da sem se zgrozila, vendar sem zanikala, da bi ga kdaj prej videla. On pa je gestapovskemu preiskovalcu pripovedoval, da smo v Valvasorjevem domu tiskali ilegalno literaturo, kako sta jo hčerki raznašali po vaseh, da smo imele skrivališče za orožje in strelivo, da so bile pri nas partizanske javke in sestanki, da se je v koči zbiral hrana in obleka za partizane, da smo v senenem košu nosile hrano za partizane, da smo v času, ko so bili pri koči policisti, v kравem zvoncu pošiljale partizanom obvestila, da so prihajali k nam in da smo jih vedno dobro postregle, da smo jim za pusta spekle krofe, zapomnil si je celo to, kakšen prt smo imele na mizi v kuhinji.

Mene so pretepali v Begunjah, hčerka pa ne. Spoznala sem jeseniške gestapovce Lunckaja, Brucka in Druschkeja. V noči na trideseti april leta 1943 so partizani zažgali Valvasorjev dom, prvega maja pa še kočo na Lubniku, ker so se v teh dveh hoteli nastaniti policisti. Zjutraj so gestapovci besno planili v mojo sobo in kričali, da je požig koč zgovoren dokaz moje povezanosti z banditi. Kričala sem tudi jaz, da sem že tri tedne zaprta tu v celici in da oni dobro vedo, da ne morem imeti z nikomer zveze. To je nekega gestapovca tako raztogotilo, da me je z gumijevko udaril po glavi in levem ušesu, da mi je počil bobenček.

Konec avgusta 1943. leta so Kristino Pečar s hčerkama in še mnoge zapornike odpeljali v taborišče Auschwitz na Poljskem, nato pa v Ravensbrück in še v Buchenwald. Kmetica Tilka Lebar, Matijevčeva iz Žirovnice, jim je od vseh poslala največ paketov in ko so se po vojni vrnile, jih je sprejela na svoj dom, ker nikjer niso imele stanovati. Mati Kristina je približno pred petindvajsetimi leti v tragičnih okoliščinah umrla v Pulju, Majda na Bledu, Zlata pa živi v Ljubljani, poleti pa v Planini pod Golico.

Po množičnih aretacijah spomladi 1943. leta so bili aktivisti in partizani tako jezni na izdajalca Antona Lipovca, da bi ga najrajši zdrobili. Okrožni funkcionar je poslal na njegov dom patruljo, ker pa ga ni našla, se je masčevala nad njegovo družino, da je tekla kri. Tisti, ki je izdal povelje za tovrstno, obsodbe vredno dejanje, je bil kaznovan, umrl pa je po vojni. Višinski je bil menda mobiliziran v nemško vojsko, sicer pa za njim ni sledu.

Nadaljevanje

Rudolf Arh: Risba

Miha Mazzini

Drobtinice

— Selim, daj jakno, — cuknil sem ga za zguljen suknjič iz jeansa. Presenečeno me je pogledal. Ne toliko zaradi moje zahteve, kot zaradi ugotovitve, da sem tu, poleg njega. Ponovil sem z nestrpnim, ukazujočim glasom.

Ubogal me je. Stel sem ven. Šofer me je presenečeno pogledal. Sprevodnik je scal na vogalu zaprtega bifeja. Drvel sem navzdol po ulici. Cerkveni zvon je bil polnoč. Nobenega načrta nisem imel. Eden tistih trenutkov, ko se počutim kot opazovalec. Nekje od zunaj gledam svoje telo, ki počne, kar hoče. Skozi drevored do kina. Ob steni dolga vrsta osvetljenih izložb. NAŠI NASLEDNJI FILMI. Ovil sem suknjič okoli desnice, poskakuj ob vrsti plakatov. Prišel sem do pravega in udaril. Zvok razbitega stekla mi je sledil bežečemu skozi drevored s plenum v rokah. Avtobus je čakal s prižganim motorjem. Skočil sem noter. Vrata so se zaprla tik za mano.

Počutil sem se kot bančni ropar. Selim me je obrnjen presenečeno gledal čez naslonjalo. Prisedel sem zadahnan, in mu porinil plakat v naročje. Poravnal ga je in gledal. Nastassjo, kako si z dvignjeno nogo pripenja nogavico. Bil je presrečen. Blažen. Čutil sem pivo polzeti po grlu.

Odvil sem suknjič z roke. Koščki stekla so se vsuli po tleh. Očedil sem večje zasajene delce iz tkanine in mu vrgel oblačilo v naročje.

— Hvala, — je rekel. Izbruh hvaležnosti. — Pa še drugič, — sem možato prikimal. Se naslonil nazaj, kot da se me vse skupaj ne tiče. Zaspal sem za pol ure in ga pustil samega.

Stala sva na postaji in opazovala dolgo kako železarnice pred nama. Avtobus je izginjal v noči.

Povabil me je s sabo.

Samski dom je bil pogreznjen v temo. Čuvaj v portirnici je kinkal nad potihno prižganim radiom. Možak je bil brez prstov na desnici in brez noge. Počakal sem zunaj.

Selim ga je vljudno pozdravil. Čuvaj je neprijazno zamrmral in opazoval suknjič vstopajočega, če mogoče kateri od žepov nima sumljive izbokline. Litrske.

Namerno je trdo stopal po stopnicah. Odklenil je vrata in jih zaprl. Po prstih se je vrnil navzdol in mi odprl okno na hodniku. Potegnili me je kvišku. Splazila sva se v njegovo sobo. Najprej sva zavohala smrad. Prižgal je luč. Ob desnem zidu je stal pograd, postlan in očividno njegov. Na drugem pogradu pod oknom je spal oblečen, le s sezutimi čevlji, Selimov cimer.

— Težko se bom navadil, — je potožil, opazujoč nogavice, štrleče izpod odeje. Vir smrada. — Leto in pol sem bil sam v sobi.

Ogledal sem si spečega. Luč ga ni motila, vsaj premaknil se ni. Bil je suh in koščen, precej mlajši od naju. Oblečen verjetno v dedovo obleko, ali vsaj očetovo. Nova hrana za železarno. Pogledal sem Selima, ki je še kar žalostno zmajeval z glavo, in v trenutku pozabil novinec obraz. Spet sem si ga ogledal, pogledal proč in ga pozabil. To sem še nekajkrat ponovil, igrica je bila še kar zabavna. Tako brezobličjen je bil.

— Kdaj je prišel? — sem vprašal.

— Ne vem, zjutraj ga še ni bilo.

Usedla sva se na posteljo.

— Počakaj, — je dejal in se splazil na hodnik. Slišal sem ga trkati na sosednja vrata. Zaspal, jezen glas se je pomešal z njegovim. Vrnil se je s steklenico žganja.

Jaz sem eno že držal v roki.

Presenečeno me je pogledal.

— Novinec jo je imel v torbi. — Pokazal sem na modro boršo, ležečo ob pogradu.

Najprej sva potegnili iz ene, potem še iz druge. Steklenico, ki jo je prinesel Selim, sva takoj postavila ob stran. Notri je bila neka serijska smrdišča brozga najslabše kvalitete.

— Flaša, ki jo je s seboj prinesel Ibro, je polna domačega, — sem pojasnil.

Morál sem še povedati, odkod vem prišlekovo ime.

— Piše na torbi.

Vstal sem in zasukal torbo na prednjo stran.

Na sredi, pod zadrgo je bilo okence in notri listek, popisan s svinčnikom.

Naglas sem prebral:

— Ibro Hadžipuzić, Dolnje Vrbopolje bb.

— Brez hišne številke, — je ponovil Selim, kot da bi mu bilo sedaj vse jasno.

Usedel sem se nazaj.

— Ti bo vsaj povedal, kako je v Meki.

— Hadži, — je potihno ponovil in zmajeval z glavo. — Bolje bi bilo, da je ostal tam, kot da je prišel crknit v to železarno.

Šnopl je bil super. Mehak in nežen navzdol po grlu, prava eksplozija toplote v trebuhu. Ugasnil sem luč. Železarniški reflektorji so dajali dovolj svetlobe. Počasi sva srkala pijačo. Neprekinjeno drdranje vozikov, naloženih z rudo, je polnilo najin molk.

Noč je zažarela rdeče. Prebili so plavž.

Vstal je, poiskal ključ v žepu in odklenil omaro ob postelji. Notri je viselo troje kavbojk in suknjič iz jeansa. Na kup zložene majice in lepo poravnano perilo. Poiskal je naslednji, manjši ključek na obesku, se sklonil in odklenil predal na dnu omare. Soba je bila še vedno popolnoma razsvetljena. V predalu je imel šop pisem v polivinilasti prozorni vrečki. Na dnu zložen plakat, Nastassjin obraz na vrhnji strani, čezenj pištola. Nemški Walther iz druge svetovne vojne. Segel je po plakatu Marijinih ljubimcev. Prepognil ga je, dvignil pištolo, položil plakat na dno ter ga spet pokril s črno kovino.

Zaklenil je predal in zaprl omaro.

Se usedel nazaj. Potegnili iz steklenice.

— To pištolo je moj oče vzel SS oficirju.

Ni mi imel dati drugega, ko sem šel sem.

Steklenica je bila znova pri meni. Noč je ugašala.

Vstal sem in odprl okno. Spodbujajoče mi je prikimal. Soba sta napolnila hladni zrak in šumenje strojev.

Pod stropom železarnice je vozilo dvigalo.

— Vedel sem, da bo prišel nekdo drug. Predvčerajšnjim je šel Mehmed. Trideset let je bil tukaj. — Pripovedoval je počasi. Otroci, pravljica za lahko noč. — Pogledal sem ga, ko je odhajal in sem si rekel: Tak boš tudi ti. Posušen od ognja, ves zviti in bolan. Ne-ki Ibro bo prišel namesto tebe!

Pizda, je to vse, kar ostane?

To retorično vprašanje je bilo izrečeno glasneje. Ibro se je zasukal v postelji in nekaj zagodrnjal.

Ni zvenelo kot odgovor.

— Potem pa sem šel v kino, — je dodal Selim in zgodbe je bilo konec.

Molče sva spraznila steklenico do dna. Žganje mi je zlezlo v glavo. Naslonil sem se na odprto okno in pljunil skozenj. Na mizi je stal tranzistor. Vključil sem ga. Začel sem prepevati, sledeč ženskem glasu iz škatlice. Najprej polglasno, potem vedno glasneje. Selim je strmel predse in bilo mu je vseeno.

Tulil sem.

— Ah those sleepless nights, they break my heart in two — jodleihuuhu jodleihuuhu...

Bilo je prelepo. Ibro je planil pokonci. Obstal je na vseh štirih sredi pograda kot ovca. Nič mu ni bilo jasno.

Se bo že navadil.

Nekaj je priletelo ob zid.

— Šuti jebomater! Sutra je šit!!!!

Prav ima, zjutraj je vedno šit.

Selim je sedel nepremičen in ujčkal prazno steklenico v naročje. Stopil sem ven. Zaprl vrata za seboj. Ibro je še vedno na vseh štirih blejal okoli. Na radiu je Frenkie prepeval Strangers in the night. Pesem je šla h koncu. Če bi imel glas kot Frankie, bi celo življenje samo pel. Nič ne bi mislil.

Samo pel.

Okno na hodniku, skozi katerega sem vstopil, je bilo odprto.

Skočil sem ven, kot bi imel spodaj parkiranega konja. Ni prehudo zabolelo.

Povaljal sem se po prahu, si otrsela in pritisnil roki ob steno samskega doma.

Pogledal sem dlani.

Bile so rdeče.

Nadaljevanje

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

● Mesec mladosti so mladi v radovljiški občini proslavili s številnimi srečanji in prireditvami, o katerih smo že poročali. Vendar pa lahko dodamo, da se iz občine nihče od mladih ni udeležil Festivala dela v Mariboru, kot je bilo predvideno, prav tako pa tudi ne osrednje jugoslovanske sklepne prireditve na stadionu JLA v Beogradu.

● Izvršni svet OS Radovljica je na 72. seji, 24. maja, preučil analizo zaposlovanja in kadrovskega razvoja v občini in analizo gospodarstva v prvem trimesečju 1988. Sprejel je osnutek odloka o pripravi in sprejetju sprememb in dopolnitev dolgoročnega družbenega načrta občine za obdobje 1986 — 2000 in družbenega načrta za obdobje 1986 — 1990. Seznani se je s poročilom o opravljanju muzejske dejavnosti v občini Radovljica in o možnostih njene razširitve in izrekli soglasje k imenovanju ravnatelja osnovne šole F. S. Finžgar v Lescah.

● Na 19. seji predsedstva OK ZKS Radovljica, 24. maja, so oblikovali teze za izvedbo programa dela predsedstva in komiteja občinske organizacije ZKS. Dopolnili jih bodo še s priporočili, ki so jih izrekli sekretarji OO ZK na delovnih posvetih konec maja in v začetku junija. Končno obliko tez bo sprejel komitej na seji v drugi polovici junija. Predsedstvo je tudi obravnavalo stališča nedavne konference ZKS, o čemer so poročali delegati, ki so zastopali radovljiške komuniste.

● Sekretar OK ZKS Radovljica Janko Stšek je sklical posvete sekretarjev OO ZK, članov OK ZK in delegatov na konferenci ZKS. Posveti so bili 25. maja v Lipnici, 26. maja na Bledu in v Bohinjski Bistrici, 1. junija pa v Lescah in Radovljici. Na posvetih so spregovorili o aktivnosti komunistov po programski seji OK ZKS in se seznani s tezami za izvajanje sklepov konference ZKS. Beseda pa je tekla tudi o možnih posledicah ukrepov ZIS in skupščine SFRJ za reševanje našega gospodarskega položaja.

● Na 1. seji Sveta za informiranje pri POK SZDL Radovljica, 23. maja, so se udeleženci seje seznani s stališči in predlogi tiskovnega sveta pri RK SZDL Slovenije za uresničevanje pobud pri spremembi zakona o javnem obveščanju in pri postopkih za uvajanje kabljske in satelitske televizije v Slovenijo. Seznani so bili tudi s finančnimi težavami LRP Triglav Jesenice in obveznostmi radovljiške občine kot soustanoviteljice radia Triglav.

● Svet Triglavskega narodnega parka je na 17. seji, 24. maja, na Bledu obravnaval študije in program celovitega razvoja Trente, osnutek pravilnika o organizaciji in delovanju naravovarstvene nadzorne službe ter varstvu, gojitvi in lovu divjadi v TNP ter osnutek poslovnika o delu sveta TNP. Za novo direktorico delovne organizacije TNP Bled so namesto dosedanjega direktorja Ivana Fabjana imenovali Marijo Vičar — Zupanič.

● Na 15. skupni seji predsedstva Kulturne skupnosti Radovljica in koordinacijskega odbora za tekoče in splošne zadeve za razvoj kulture, 16. maja, so razen oblikovanja stališča sejo skupščine Kulturne skupnosti Slovenije, 18. maja, imenovali odbor za izvedbo obnovitvenih del na zgradbi knjižnice A. T. Linhart v Radovljici. Izrekli so tudi soglasje k ustanovitvi zasebne galerije Avsenik v Begunjah.

● Center za informativno propagandno dejavnost pri OK ZSMS Radovljica je sredi maja v okviru priprav na prireditve ob mesecu mladosti izdal novo številko glasila OK ZSMS Radovljica Naš čas. Uredniški odbor, ki mu očitno ne manjka idej, je ostal zvest svoji zamisli, da mora biti mladinsko glasilo duhovito, kritično in dovolj informativno.

● Izvršni svet OS Radovljica je pri razčlenitvi izvajanja družbenih usmeritev na področju osebnih dohodkov (OD) v letu 1987 ocenil, da OD niso bili nikoli doslej tako administrativno urejani kot lani. Z različnimi zakonskimi predpisi in omejitvami so bile izločene domala vse samoupravne možnosti o določanju OD. Vse preveč energije na vseh ravneh je bilo porabljeno zaradi »visokih OD«, premo pa za spodbujanje k delu s pravnimi nagrajevanjem.

● Na osnovi spremembe predpisov na področju cen iz občinske pristojnosti bodo odslej izvedene še cene vseh obrtnih storitev, pod nadzorom pa ostanejo cene stanarin, komunalnih storitev ter cene mestnega in primestnega prometa. Po teh predpisih je izvršni svet sklenil, da se tudi v občini Radovljica s 1. junijem 1988 povečajo stanarine za 35 %.

● Kmetijci v radovljiški občini so v prvem trimesečju 1988 namolžili nad 1,8 milijonov litrov mleka, kar je 21 % celoletnega načrta. Z zakolom so dobili nekaj pod 119 ton mesa ali 31 % letnega načrta, semenskega krompirja pa 72 ton, kar je že 45 % načrta za leto 1988.

● Osnutek lokacijskega načrta za projektirani drugi tir gorenjske proge na odseku Podnart — Lesce bo po sklepu izvršnega sveta skupščine občine Radovljica v 30 dneh javno razgrnjen v prostorih KS Podnart, KS Ljubno, KS Mošnje, KS Lesce in v avli skupščine občine Radovljica. V vseh prizadetih KS bo Zavod za planiranje in urejanje prostora skupščine občine Radovljica skupaj s sveti KS organiziral javno obravnavo predloženega osnutka.

● V primerjavi z lanskoletno, razmeroma slabo turistično sezono v občini Radovljica je v prvih treh mesecih letos stanje nekoliko bolj spodbudno. V tem času je turistične kraje v občini obiskalo nad 49.500 gostov ali skoraj 6 % več kot lani, vendar pa manj kot leta 1988. Domačih gostov je bilo toliko kot lani, tujih pa skoraj za 30 % več. Nočitev je bilo v prvem trimesečju letos že 232.740 ali 2,7 % več kot lani, vendar manj kot leta 1988. Tuje nočitve, ki jih je bilo 62.821 ali 30,6 % več kot lani, naraščajo tudi v primerjavi z razmeroma uspešno predsezono v letu 1986.

● V prvem trimesečju 1988 so v občini Radovljica najbolj povečale izvoz na konvertibilno tržišče DO: Iskra Lipnica za 46,1 %, Kemična tovarna Podnart za 91,4 %, Žito Lesce za 52,9 %, Elan Begunje za 46,4 % in LIP Bled za 34,5 %. Manj od načrtovanega so izvozile DO: Plamen Kropa za 22,1 %, Iskra Otoče za 12,3 %, Sukno Zapuže za 15,3 % in Almira Radovljica za 14 %. V večini primerov gre za preračun pomanjkanja izvoznih poslov in pomanjkanja naročil.

● Po podatkih skupnosti za zaposlovanje je bilo v občini Radovljica v marcu letos prijavljenih 317 iskalcev zaposlitve, od teh kar polovica ali 49,2 % žensk. Prvo zaposlitev je iskalo 51 ali 16,1 % oseb. Od vseh iskalcev je bilo blizu 18 % tistih, ki jih je težko zaposliti. V primerjavi z marcem lani se je povečal delež iskalcev zaposlitve s srednjo in visoko izobrazbo ter z nepopolno oz. popolno osnovno šolo, drugih pa je bilo manj kot v prejšnjem letu.

● Gospodarstvo radovljiške občine je v prvem trimesečju 1988 obrabčevalo za 116.635 milijonov din celotnega prihodka, kar je za 135 % več kot v istem obdobju lani. Na domačem trgu je ustvarilo kar 45,1 % prihodkov, 17,4 % na tujem trgu, 20,4 % s prodajo blaga, 17,1 % pa s prihodki od obresti v okviru združenega dela.

● Delavci jeseniškega Gradisa so marca letos začeli podirati že nad pol stoletja stare zgornje betonske kabine v Grajskem kopališču ob Blejskem jezeru. Investitor HTP Bled želi posodobiti celoten objekt in urediti primeren vhod v kopališče. Za naložbo bodo porabili po predračunu okoli 110 milijonov din.

● Turistično društvo Bled je tako kot vsako leto v maju izdalo knjižico Blejske turistične informacije za leto 1988, v nakladi 40 tisoč izvodov. Besedila so v slovenščini, angleščini in nemščini. Sočasno so izdali tudi 50 tisoč ponatisnjenih izvodov barvnega prospekta Bleda.

● Slovenski gledališki in filmski muzej v Ljubljani je 16. maja odprl v Cankarjevem domu dokumentarno razstavo o življenju in delu svetovno znanega opernega in koncertnega pevalca in pedagoga Antona Dermote, ki je doma iz Kroke. Umetnik živi na Dunaju in je večji del življenja deloval v tujini, vendar pa je bil vseskozi povezan z rodno Kropo.

● Kovaški muzej v Kropi, ki spada kot posebna enota k muzejem radovljiške občine, ima v sedmih prostorih na površini 220 kvad. m zbirko nad 900 kulturno zgodovinskih, tehničnih, etnoloških in drugih zanimivih predmetov, ki ponazarjajo preteklost tega kovaškega kraja in razvoj kovaštva v njem.

● Na košarkarskem turnirju v počastitev dneva mladosti, 25. maja, na Šobcu, v organizaciji OK ZSMS Radovljica, so nastopila košarkaška moštva: Veriga Lesce, Plamen Kropa, Železarna Jesenice in JLA Bohinjska Bela. Zmagovalec turnirja je bila ekipa JLA.

Dejavnost društva invalidov Jesenice v letu 1987

Po sklepu 13. seje izvršnega odbora društva invalidov Jesenice seznajamo člane in občane o dejavnosti društva v letu 1987. Včlanjenih je bilo 1574 invalidov, preko 600 invalidov I. kategorije pa še ni včlanjenih. Društvo ima aktiv zaposlenih invalidov v Železnici Jesenice, ki združuje preko 400 invalidov, in aktiv pri Gradisu Jesenice, kjer je petnajst invalidov. Aktivna ZI imata poleg osnovnega programa društva tudi svoj program.

Delo v društvu se deli v naslednje dejavnosti: posebni socialni program, rekreacija — šport, izletništvo, klimatski oddih, kultura in osnovni program.

Posebni socialni program: Komisija za socialna vprašanja je skupno s poverjeniki v letu 1987 ob prazničnih obiskala 232 invalidov, ki so nepokretni, težko pokretni ali socialno ogroženi ter jih obdarila. 28 članov je bilo obiskanih v bolnici, štirinajst članov je bila izkazana pozornost ob smrti. 34 invalidov, ki uporabljajo opornice, smo brezplačno nudili naslon, natikala za opornice. Devet socialno ogroženih članov je prejelo enkratno finančno pomoč za nabavo življenjskih potrebščin (ozimnice).

V ta program spada tudi rekreacija. Tako se je oddiha (7 in več dni) na Malem Lošnju, v Lendavi, Dubrovniku, Termah Čatež udeležilo 74 članov. Izletov v Pulo, na Rab, Ravne na Koroškem, v Novo Gorico, Istarske Toplice (1 dan do 3 dni) se je udeležilo 174 članov.

Srečanja se je udeležilo 126 članov, ob dnevu žena 29 članic, novoletnega praznovanja 116, piknika v naravi 86 članov.

Na srečanju težjih invalidov Gorenjske v Kranju je bilo 43 članov.

na pikniku na Poljanah za dan borca pa 89 invalidov. Ob teh srečanjih ne manjka grenkih solza zaradi tegob življenja, ki spremljajo invalide, pa tudi sprostitev in novih znanstev.

Komisija za šport in rekreacijo je organizirala sedem akcij z 234 nastopajočimi. To so bila regijska, društvena in razpisana tekmovanja. Naši športniki so aktivni v šahu, kegljanju, streljanju z zračno puško in balinanju. Rekreativni športniki so na regijskih tekmovanjih dosegali dobre športne uvrstitve. Članica Majda Kralj je nastopala na državnem prvenstvu v streljanju z zračno puško.

Kultura: V počastitev mednarodnega dneva invalidov je bila proslava z bogatim kulturnim programom, ki so ga izvajali člani ZKO občine Jesenice, slavnostni govornik pa je bil predsednik OK SZDL Alojz Kalan. Prireditve je bila v Delavskem domu Julke in Albina Pibernik na Javorniku. DPD Svoboda France Mencinger Javornik-Koroška Bela nam že več kot deset let pomaga pri tej akciji: z delom in ustreznimi prostori. Udeležencev na proslavi je bilo preko 170.

Še o finančnem stanju: — Za posebni socialni program je bilo koriščenih 77,4 % vseh sredstev (zvezno 65 %), za operativne odhodke — režija pa 9,4 %.

Pridobitev finančnih sredstev za dejavnost društva: članarina 2,4 %, dotacija ZDIS 20,3 %, skupnost soc. varstva 3,5 %, TKS 0,7 %, SPIZ samo 0,7 % (200 din namesto 400), DPO 0,7 %, temeljne in druge delovne organizacije 2,8 %, obrtnika 0,5 % (Slavec Tacen, Zvonček) in udeleženci izletov, letovanj, srečanj 7,37 %. Udeleženci za te dejavnosti so v celoti krili stroške — 100 %. V društvu smo sprosti reševali vse prošnje in pritožbe na vseh področjih. Dajali smo razna potrdila, priporočila in drugo. Zahvaljujemo se »Univerzalu« Jesenice, ki je upošteval prednostno dobavo kurjave za naše člane na podlagi našega potrdila. Zahvaljujemo se tudi za prevoz težjih invalidov na srečanja. 98 jubilarom smo pismeno čestitali za rojstne dneve.

Ocenjujemo, da je bil program v celoti realiziran, pri nekaterih dejavnostih pa celo presežen. Za tako uspešno delo gre predvsem zahvala našim poštovnim poverjenikom. Tudi v letu 1988 bo društvo delovalo po že ustaljenem programu, ki temelji na izkušnjah iz preteklosti: — spremljanje stanja nepokretnih, težje pokretnih, jih obiskati in obdariti. Ravno tako nadaljevati z obiski obolelih invalidov, — najbolj ogroženim članom omogočiti klimatsko zdravljenje in nuditi finančno pomoč, — skrbeti za rekreativno dejavnost na področju športa, izletov, letovanj in srečanj ter kulturnih prireditev.

Predsednica DI: Marica Potočnik

Srečanje težjih invalidov Gorenjske

Društvo invalidov Jesenice je letos organizator 14. srečanja težjih invalidov Gorenjske, ki bo v soboto, 11. junija, s pričetkom ob 15. uri, v OŠ Tone Čufar na Plavžu.

Srečanje bo popestrjeno z bogatim kulturnim programom. Izvajalci programa bodo člani ZKO občine Jesenice (pevci, folklor) in ansambel Marelja iz Mengša s svojim koncertom.

Zaradi ekonomske krize smo proslavo mednarodnega dneva invalidov in piknika na Poljanah tokrat združili v to srečanje. Povemo pa, da bo težjim invalidom namenjena posebna pozornost. Vabimo člane, da se te akcije udeležijo v čimvečjem številu.

DI Jesenice

Čakajoč na telefon

Ob tem naslovu se popolnoma nehoti spomnim na Beckettovo delo Čakajoč na Godota. Verjetno poznate vsebino: dva stara potepuha čakata na Godota na nekem zapuščenem vaškem križpotju. Čakata ga ves dan in ko se spusti noč, jima pride nekdo povedat, da sicer Godota tega dne ne bo, zagotovo pa bo prišel naslednji dan. A naslednji dan se situacija samo ponovi in zvečer zopet dobota obvestilo, da naslednji dan bo pa Godot prav zares, ampak čisto zares prišel.

Zakaj tak uvod?

V KS Žirovnica so se na podlagi številnih predlogov občanov odločili za razširitev telefonske centralne oz. postavitev nove z dodatno opremo, tako da bi omogočili telefonske priključke tudi ostalim krajanom, ki še niso (nismo) telefonski naročniki. Vsak občan KS, ki je zaprosil za telefonski priključek, naj bi prispeval sto starih milijonov, ki naj bi jih plačali v treh obrokih in seveda, bog ne da, da bi slučajno zamudili dan ali dva s plačilom. Seveda so (smo) se tega vsi držali — kaj tudi ne, saj imeti telefon na pragu 21. stoletja ni kar tako. Skratka, telefonski priključki so bili v celoti plačani 15. aprila 1988. V pogodbi, ki jo je dobil vsak zainteresirani telefonskega priključka, pa je v 4. členu navedeno: »Na podlagi pogodbe oz. samoupravnega sporazuma med KS Žirovnica in podjetjem za PTT promet Kranj bodo telefonski priključki izvedeni, ko bodo obveznosti po tej pogodbi poravnane, oz. najkasneje do 30. aprila 1988.«

V čem je problem? Nekateri zainteresenti za telefonski priključek so imeli že prej telefon kar precej let, vendar ne v Žirovnici, ampak na Jesenicah. Zaradi spremembe bivanja so seveda na Jesenicah morali telefon prepustiti (!?) drugim v Žirovnici pa so ostali brez. Seveda so poskušali telefonski priključek dobiti čimprej, vendar so se na koncu vdali v usodo in se sprijaznili s tem, da bodo pač počakali do tistega 15. aprila, kar konec koncev sploh ni bilo tako daleč (da seveda o brezplačni napeljavi telefonskega priključka sploh ne govorimo). Da ne bom krivična: PTT Kranj je prej omenjenim kril 30 % stroške pri plačilu telefonskega priključka in ta denar nakazal kot prvi obrok, ki ga je bilo treba plačati najkasneje do 15. marca 1988 in niti dneva kasneje. Vendar se je PTT Kranj malce za-

kasnil in poslal dan ali dva kasneje. Naslednja dva obroka pa sta šla, jasno, iz žepa zainteresentov, ki so že prej 20 let imeli telefon. Ves denar je bil torej plačan in začetna dela oz. priključitev na telefonsko omrežje je bilo narejeno takoj, kar je res hvale vredno. Intersentom je zdaj manjkala le še telefonska številka, ki bi jo dobili, ko bi bila zgrajena telefonska centrala, torej najkasneje do 30. aprila 1988, kot nam zagotavlja 4. člen pogodbe o ureditvi telefonskega priključka.

Minil je 15. april, minil je tudi 30 april 1988, vendar je bila v telefonski slusalki še vedno tišina. Namesto možnosti uporabe telefona pa je v začetku meseca maja prišlo obvestilo o plačilu zamudnih obresti, o katerih govori 3. člen pogodbe: »Če pogodbene obveznosti ne bodo poravnane do rokov, določenih s to pogodbo, se za zamujeno plačilo zaračunavajo 100 % zamudne obresti...« Že prej omenjenim intersentom je, kot sem že napisala, prvi obrok plačal PTT Kranj in zamudil en dan ali dva. In zdaj naj bi intersenti plačevali zamudne obresti — resda majhno vsoto, a gre za princip: telefon še naprej molči, 4. člen se očitno ne upošteva, 3. pa, in to zelo striktno.

Seveda so intersenti medtem spraševali že pri vseh možnih virih, kdaj bodo (bomo) končno dobili telefon, a vedno je bil odgovor enak: »Naslednji teden!« Zadnji datum, ki jim (nam) je bil sporočen, je 7. junij. Kateraga leta, se sprašujem jaz? Po leg tega me zanima tudi to, kdo se skriva za tem — KS Žirovnica, PTT Kranj ali pa morda nekdo tretji.

»Pourpejživost je božja mast.« so nekaj rekli stari ljudje, a poznani tudi nekake starogrške mislece, ki je vzkliknil: »Vse z mero!«

Torej: 7. junija naj bi pri nas doma zacingljal telefon. Pa bo res???

M.F.

Spomenik Jakobu Aljažu

Na predsedstvu KK SZDL Dovje-Mojstrana je bil sprejet sklep, da se podpre pobuda posameznih krajanov za postavitev spomenika triglavskemu župniku, Jakobu Aljažu.

Jakob Aljaž je bil velik domoljub, ljubitelj naših gora, planinec, graditelj planinskih koč in poti v Julijcih, skladatelj in glasbenik in triglavski župnik. Rodil se je 6. 7. 1848 v Zavrhu pod Šmarno goro.

Iz zapisov v Planinskih vestnikih, v različnih knjigah, nazadnje tudi v knjigi Toneta Strojina-Jakob Aljaž v slovenskem planinskem izročilu so zbrani številni podatki o delovanju Jakoba Aljaža. V Vratih je bil prvič leta 1883, na Triglavu leta 1887.

Konec avgusta leta 1889 je prišel službovat na Dovje in ostal tam do svoje smrti 4. 5. 1927, torej 38 let. Pokopan je na dovškem, triglavskem pokopališču.

Spomin na Jakoba Aljaža, na njegovo vsestransko delovanje je ohranjen z Aljaževim stolpom na vrhu Triglava, z Aljaževim domom v Vratih, z zapisi v Planinskih vestnikih, v raznih knjigah o planinski zgodovini in glasbenih prispevkih. Nanj pa spominjajo tudi spominska plošča, ki jo je odkrilo Planinsko društvo Dovje-Mojstrana ob 125. letnici rojstva Jakoba Aljaža na njegovi rojstni hiši v Zavrhu pod Šmarno goro. Na Šmarni gori pa je na cerkvenem stolpu Glasbena matica vzdala spominsko ploščo s podobo Aljaža in stih Otona Župančiča. Na nagrobni plošči Jakoba Aljaža na dovškem pokopališču pa so vklesani znani verzi Silvija Sardenka.

Naslednje leto bo torej minilo 100 let, odkar je Jakob Aljaž prišel

službovat in delovat na Dovje. Znano je, da je bil Jakob Aljaž predvsem navdušen nad lepoto doline Vrat in Triglavom. V prvi vrsti pa je za sluga Jakoba Aljaža, da je domače ljudi navduševal za slovensko stvar Tone Strojina je zapisal, da v dokazovanju domoljubnosti nismo imeli trdnjše zglede od Aljaža. Aljaž je Triglav otelem nemstvu in mu s kočami in s stolpom nazorno povedal, da je Triglav tudi v času avstroogrske vladavine slovenska gora, in tudi takratne slovenskemu planinskemu društvu je pokazal, kje so področja njegovega delovanja.

Ob 100-letnici prihoda Jakoba Aljaža na Dovje pa bi mu na območju te KS radi postavili primeren spomenik. Na Kredarici ima Jakob Aljaž le doprsko podobno.

Umetnik, kipar Nebojša Mitrič, ki živi v Beogradu, je pripravljen izdelati tak spomenik, svojemu honorarju se namerava odpovedati. Kipar Nebojša Mitrič je znan po kipih Karadžića, Mokranjca, Andrića, najbolj pa po kipu Kekca in doprskem kipu Josipa Vandota.

Kljub velikemu prispevku kiparja pa bodo seveda nastali stroški, in to materialni stroški za izdelavo osnutkov, ki jih bo izdelal kipar, predvsem pa stroški za vplivanje bronaste skulpture v višini 3 m, za prevoz in za postavitev spomenika Jakobu Aljažu.

Zaenkrat so predvideni stroški okrog 20.000.000 din. Zato člani odbo-

ra za postavitev spomenika na podlagi ustreznih dovoljenj že zbirajo prostovoljne prispevke pri občanah občine Jesenice, pri društvih in organizacijah v občini in Sloveniji.

Menimo, da bi realizacija ideje o postavitvi spomenika Jakobu Aljažu pomenila velik turistično-propagandni učinek, ne samo za Dovje in Mojstrano, pač pa za vso Gornjesavsko dolino in seveda za planinstvo. Poleg same postavitve spomenika bi namreč izpeljali tudi več kulturnih prireditev.

Odbor je organiziral tudi okroglo mizo, ker so se pri posameznih občanah pojavili pomisleki glede predvidene lokacije. Kipar, ki pozna delovanje Jakoba Aljaža iz zapisov, si je po ogledu krajev, kjer je živel in deloval Aljaž, zamislil, da bi stal spomenik nad magistralno cesto Jesenice — Kr. Gora in zahodno od ceste Dovje-Mojstrana. Aljaž je bil kot nemirni ustvarjalec vedno v gibanju, vedno na poti, predvsem od doma na Dovjem proti goram. Zato je po mnenju odbora ta lokacija povsem primerna. Menimo, da Jakob Aljaž ne pripada le eni ali drugi vasi. Bil je tako velika osebnost, da je pomemben ne samo za ožjo, ampak tudi za širšo domovino.

Odbor zbira finančna sredstva na žiro računu pri PD Dovje-Mojstrana, št. 51530-621-37-05-1610112-13001/13 — LB, TBG, PE Jesenice. Na ta račun lahko vsakdo nakaže prostovoljni prispevek.

Vodja odbora za postavitev spomenika Jakobu Aljažu: Mihael Kersnik

Z letne skupščine ZZB NOV občine Jesenice

Na letni skupščini Občinskega odbora ZZB NOV Jesenice je predsednik Stane Križnar podal obširen pregled o družbenopolitični problematiki. Pri tem je med drugim poudaril, da je potrebno naše družbene razmere prikazovati takšne, kakršne v resnici so. Nima pomena pri tem rabiti samo lepe besede, ker napake so bile in še bodo.

Slabo je bilo, da je precej časa obstajal strah pred kritiko, sedaj pa se kritizira vse počez. Prikrivanje napak je v veliki meri pripomoglo, da smo zašli v sedanjo težko krizo. Zaradi tega je ZK izgubila svojo pravo vlogo. Ob vsej težki situaciji je treba najti pravo smer, ki nas bo popeljala na boljše. Seveda pri tem potrebujemo veliko enotnosti misli in akcije. Prava usmeritev nam bo vrnila voljo in dobro razpoloženje, kajti brezposelnost in štrajki niso dobra znamenja in vzpodbujajo sovraštvo do države. Nekateri, namesto da bi pomagali graditi in najti boljše rešitve, so se vrgli v napad na pridobitve revolucije. Treba je vedeti, kje se demokracija začne in kje neha. Želimo, da mladina čimboljše živi in se uspešno razvija. Nujno pa je, da se za napredek upošteva izkušnje starejših in da je mladina ponosna na te dosežke.

Sekretar Janez Palčič je orisal celotno dejavnost od socialnega in zdravstvenega varstva borcev NOV do dejavnosti vseh komisij in desetih aktivov, ki so vključeni v domobil občinskega odbora. Igor Javor je navzoče obvestil o pripravah na vlak bratstva in enotnosti, ki bo letos prišel v Slovenijo, ter o zboru aktivistov Gorenjske, ki bo 19. junija na Ljubelju. Maks Dimnik je v zvezi z družbeno politično problematiko postavil več vprašanj, na katere pa zaradi obsežnosti ni prejel odgovora. Predvsem je šlo pri tem za prestru-

turiranje gospodarstva, odpiranje borcev NOV od bodočega razvoja, pomoč, ki bi nam pomagala iz težke gospodarske situacije, odgovornost ljudi, ki so nas pripeljali v ta slab položaj, za brezposelnost, štrajke itd.

Predstavniki Republiškega odbora ZZB NOV, Božič je k vsemu povedanemu dejal, da je naša rešitev v samoupravljanju in vrnitvi k človeku. Več je treba domovinske vzgoje in patriotizma. V okviru SZDL mora biti te vzgoje in prizadevanj več. Kar zadeva zdravstvo je bil mnenja, da naj bolje stojiči prispevajo več. Potrebna so prizadevanja, da se bo standard zopet dvignil. Gospodarstvo naj se spravi v tržne kriterije, ne pa v nacionalne okvire. O tržni logiki imamo zaenkrat samo preveč besed. Vse dosedanje gospodarske reforme so vse premalo poudarile socialni program.

Člani ZZB NOV izstopajo iz ZK med drugim prav zaradi zbežanosti. Prestrukturiranje se še ni začelo, z odlaganjem pa se izgublja čas. Glede na to, da so borci že tako ostareli, da svoje prapore težko nosijo, je v Sloveniji ta problem različno rešen. Ponekod ga nosijo mladi, republiški odbor pa je zaprosil štab teritorialne obrambe, da prevzame te naloge.

V nadaljevanju seje so še dopolnili statut in izbrali tričlansko komisijo, ki bo na osnovi podanega in razprave sestavila sklepe ter programske usmeritve za delo v prihodnje.

Branko Blenkuš

Na mladih svet stoji

Pogosto slišimo to parolo in zdi se, da je res večkrat izrečena frazersko in brez pravega smisla. Fraziranje je kot nalezljiva bolezen, saj ga slišimo v močnejših in nemogočih situacijah. Dejanja kažejo drugačno sliko, resnični odsev hotenja in pripravljenosti družbe, da bi se kaj spremenilo.

Pogosto tudi slišimo, da se mladi zanimajo le za modo in zabavno glasbo. Da so te šablonske ocene krivične, se je izkazalo prejšnji ponedeljek, ko so mladi CSUI z Jesenic presenetili s celovečernim programom v Čufarjevem gledališču. Predstavila sta se lutkovni in glasbeni krožek. Vsak po svoje sta zadovoljila žal maloštevilno, a hvaležno publiko.

Skupina lutkarjev APARABOLA, ki jo sestavlja sedemnajst dijakov družboslovne, naravoslovne in metalurške usmeritve, je nastala lanske leto, zažarela na regijskem srečanju gorenjskih lutkarjev in se kot najboljša z Gorenjske uvrstila na republiško srečanje slovenskih lutkarjev v Kopru, kjer je požela visoka

priznanja. Pod vodstvom mentorice Milene Pavlovič-Gerbec se je predstavila že v Kranju, čaka pa jo še nastop v Ljubljani.

ODISEJA 2001, kot je naslov predstave, je splet glasbe, besede in animacije. Vsak od teh elementov doseže svojo težo in višek v simboliki, ki je prispodoba hrepenenja po resnično humani družbi, ki je v večni nestrpnosti posameznikov pogosto na meji katastrofe. Priredbe Del Zajca, Tagoreja in Fritza odkrivajo sodobno stehinizarano družbo, splošno otujenost, nestrpnost, premajhno vlogo delavcev v kreiranju družbe. Mladi se zavedajo težke gospodarske situacije in vidijo rešitev v strpnosti, medsebojnem razumevanju in skupnih močeh.

Animacije je bila tako prepričljiva, da ni bilo v dvorani nikogar, ki se ne bi zamislil in zgrozil nad sporočilom mladih. Glasba in beseda sta učinkovali kot svojevrsten kontrast in hkrati podkrepile originalne animacije in zanimive scene rešitve. Tudi svetlobni efekti so opravili del sporočilne vrednosti tega nastopa.

Orkester CSUI z Jesenic je poživil drugi del večera. Pod mentorstvom tovarišice Marije Heberle-Perat deluje od 1985. leta in šteje največ osemnajst članov iz vseh usmeritev in letnikov šole. Trenutno je njegov steber Sandi Burkelje. Orkester nastopa na šolskih proslavah, rad pa se odzove tudi drugim povabilom. Največji uspeh je požel lani na Srečanju malih instrumentalnih skupin v Trzinu. Njegov repertoar sestavlja jo večno zelene melodije velikih imen glasbe, kot so Mancini, Hadjidakis, Kaempfert, Parlow, James Last. Posebno jim je pri srcu filmska glasba. Mladi glasbeniki izžarevajo veliko veselje, pripravljenost, zagnanost in talent in skrajni čas bi že bil, da bi se na Jesenicah našel nekdo, ki bi jim pri delu strokovno pomagal, saj brez dirigenta največkrat presenetljivo dobro prebrodijo vse interpretacijske zapreke. Tako pomoč bi se hitro obrestovala in pripomogla k hitri kvalitetni rasti mladih glasbenikov, ki že zdaj navdušujejo.

Večer je imel le eno hibo: bilo je premalo obiskovalcev, kar pa je verjetno posledica nezadostne reklame. SM

Udeleženci NOB so še dejavni

Skupščina občinske organizacije ZZB NOV Radovljica je bila kot vse doslej obiskana polnoštevilno; manjkali so le trije od 71 delegatov. Udeležba gostov iz odborov skupnosti domobilnih enot in predstavnikov vseh DPO pa je še poudarila pomembnost tega delovnega srečanja. Poleg obsežnega gradiva, ki so ga prejeli delegati in drugi povabljeni pred sejo, je predsednik občinskega odbora ZZB NOV Slavko Staroverski v uvodni besedi dopolnil poročilo o dejavnosti organov občinskega odbora in o aktivnosti borcev v družbenopolitičnem življenju in v delegatskem sistemu ter predstavil stališča občinskega odbora do posameznih odprtih vprašanj, s katerimi se ubadamo v naši družbi.

Občinska organizacija ZZB NOV Radovljica združuje v dvajsetih krajevnih organizacijah še 2560 članov. Od teh je 1.048 borcev pred 9.9.1943, nosilec spomenice je petnajst in še en narodni heroj. Zanimiv je tudi podatek, da je 374 borcev v ZKS, kar 745 ali slaba tretjina pa je vključenih v delegatski sistem od krajevne skupnosti do republiške skupščine.

Poročilo kot tudi delo predsedstva in občinskega odbora ter vseh komisij in odborov so udeleženci pohvalno ocenili, izrekli pa so tudi precej kritičnih besed na račun raznih negativnih pojavov, o katerih pa je v tem času težko reči, da se nanašajo zgolj na občino ali regijo. Delegati so razčlenjevali stanje v gospodarstvu občine, ki v primerjavi z drugimi na Gorenjskem in v Sloveniji kljub vsem težavam še vedno dobro stoji. Bolj kritični so bili do razmer v kmetijstvu, drobnem gospodarstvu, zlasti pa do varstva okolja, kar dokazuje, da se borci še vedno zanimajo za področja, kjer so tudi sami dolga desetletja neposredno sodelovali.

Med štirinajstimi razpravljalci velja posebno omeniti narodnega heroja Rudolfa Hribernika-Svaruna. Ki je v razpravi nanizal vrsto primerov, ki pričajo o vzrokih sedanje krizne obdobja. Ti pa ne bi smeli biti vzrok za malodušje in omahovanje, ki je že marsikatero udeleženca NOB izločila iz vrst zveze komunistov. Izrazil je tudi mnenje, da večina borcev odločno podpira slovensko politično vodstvo. Toda ne kaže mu samo ploskati, pač pa zavijati roka-ve in z delom pokazati to opredelitev. Ker razčlenitev sedanje stanja z vsemi negativnimi pojavi terja več poglavitne razprave in medsebojne izmenjave mnenj, je predlagal, da skupščina sprejme sklep o sklicu širšega zbora članov ZZB NOV, ki bi obravnaval samo to vprašanje, kar so delegati soglasno podprli. Ne gre prezreti tudi izrečene podpore stališčem in prizadevanjem RO ZZB NOV in njegovemu predsedniku Gorjanu.

JR

8. cicibanova olimpijada

Že osem let zapored se ob koncu maja na športnem igrišču zberejo otroci iz vrtcev jeseniške občine, ki obiskujejo malo šolo.

Tako je bilo tudi v soboto, 28. maja, ko so se na igrišču za osnovno šolo Tone Čufar mali šolarji iz Kranjske Gore, Jesenic, s Koroške Bele in iz Žirovnice spoprijeli s šestimi postajami, na katerih so prikazali, kaj so se naučili in kako telovadijo v vrtcih.

Žal se je organizatorjem na začetku prireditve pokvarilo ozvočenje, ki so ga usposobili šele za zadnji dve točki. Po začetnem svečanem prihodu vseh otrok na igrišče je Franc Košir na svoji trobenti zaigral priljubljeno Slovenijo in Prelepo Gorenjsko, zbrane pa je pozdravila ravnateljica vrtcev, Nada Klančar.

Prisrčno prireditev so zaključili z dvema skupinskima plesoma. Letošnje olimpijade se je udeležilo kar 322 otrok pod vodstvom 40 tovarišic iz VVO.

Letošnje prireditve so poleg organizatorjev ZTKO Jesenice in VVO Jesenice podprli še Občinski šolski svet Jesenice in osnovna šola Tone Čufar Jesenice.

Br.

Foto klub-A. Prešern Jesenice,
Klub mladih tehnikov CSUI Jesenice in
OK ZSMS Jesenice

organizirajo v počastitev 50—letnice delovanja srednje
šole (CSUI) na Jesenicah

Občinsko mladinsko foto razstavo

Razstava bo od 28. oktobra do 9. novembra 1988 v salonu Dolik na Jesenicah.

Tema razstave je svobodna.

Razstave se lahko udeležijo mladi iz jeseniške občine, ki lahko razstavljajo v dveh starostnih skupinah:

A 14 — 19 let
B 20 — 27 let

Vsak avtor lahko predloži največ 8 fotografij. Velikost fotografij (črnobelih ali barvnih) je lahko od formata 18 x 24 do formata 30 x 40. Fotografije 18 x 24 so lahko nalepljene na tanko podlago.

Na hrbtni strani fotografije naj bodo podatki: ime in priimek avtorja, naslov fotografije ter skupina (A orizoma B).

Fotografije bo za razstavo odbrala 3-članska žirija, ki bo podelila priznanja za posamezne fotografije in kolekcije (3 fotografije).

Fotografije pošljite do 17. oktobra 1988 na naslov: Klub mladih tehnikov, Center srednjega usmerjenega izobraževanja, tov. Tomo Gerbec, Bratov Rupar 2, 64270 Jesenice.

Pripravljali odbor

Zidava novega trgovskega središča v Kranjski Gori uspešno napreduje. Stal bo v trikotniku med glavno cesto (obvoznico), prvim uvozom v sredino naselja in nasipom nekdanje železniške proge.

B. Blenkuš

IVANA BEVCA

sin Jani

Ob boleči izgubi dragega moža in
očeta

EDA ŽAGARJA

se iskreno zahvaljujeva vsem, ki so
nama v težkih trenutkih stali ob
strani.

Za pozornost in pomoč se zahvaljujeva krajevni skupnosti Edi Giorgioni, DPD Svoboda France Mencinger, gasilskima društvoma Koroška Bela in Javorniški Rovt ter Osnovni šoli Karavanških kurirjev NOB.

Hvala govornikom: Milanu Dorniku, Nini Tušar, Janezu Zaveljcini in Janezu Kejžarju za tople besede ob slovesu.

Se posebej se zahvaljujema za pomoč Branki Doberšek, Ivanu Tušarju, Nadjji Kilar in Ivanu Kambiču. Zahvaljujema se Orkestru jeseniških železarjev in pevcem, VVO Jesenice, vsem darovalcem cvetja in vencev in vsem, ki so ga tako številno pospremlili na zadnji poti.

Hvala osebjū Bolnice Jesenice in tudi nepoznanim ljudem, ki so mu pomagali v zadnjih, težkih trenutkih.

Žaluoja žena Marija in hčerka
Zdenka

Osnovni organizaciji sindikata Tehnične dejavnosti se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč v času moje bolezni. Prav tako se zahvaljujem predstavnikoma za obisk v bolnišnici in sodelavkam ter sodelavcem za obisk na domu. Želim jim obilo delovnih uspehov.

Stanka Berčič

Mlajši mladinci judo sekcije so v soboto nastopili na 22. memorialu Stefana Kovača v Murski Soboti. To tekmovanje organizira judo klub Partizan v sodelovanju z zvezo borcev in ostalimi društvenimi organizacijami. Tekmovanje je potekalo v novi telovadnici osnovne šole Edvarda Kardelja. Sodelovalo je 25 klubov iz Slovenije, Hrvaske in Avstrije — skupaj 350 tekmovalcev.

Samo tekmovaljancev. Najbolje tekmovaljance bilo kvalitetno, saj je to eno večjih tekmovaljance pred republikanskim prvenstvom za mlajše mladince in pionirje. Jeseniški judoisti so osvojili štiri medalje, kar je eden večjih uspehov na tem tekmovaljanju. Rezultati jeseniških judoistov so naslednji: Sitar do 42 kg — 3. mesto; Herman do 42 kg — zaradi poškodbe odstopil; Matarugič do 53 kg — 2. mesto; Grčar do 64 kg — 3.—4. mesto; Makuc do 64 kg — 3.—4. mesto; Krupenko do 83 kg — 3. mesto.

Za Hernalma je zaradi poškodbe kolca tekmovalna sezona zaključena. Tekmovalci judo sekcije bodo v petek, 3. junija, nastopili v Beljaku na mednarodnem judo turnirju. V soboto, 4. junija, organizirajo judo sekcija šesto kolo pionirske lige. Tekmovale bodo tudi mladinke iz Slovenije.

Vabljeni!

Začela se je naporna sezona gorskih tekov, ki bodo trajali vse do srede novembra. Že na začetku je sedemčlanska ekipa pokazala, da pozimi ni počivala. Pridno in vestno so vadili, kar je za doseganje dobrih rezultatov tudi mednarodni konkurenci tudi potrebno.

Na povabilo avstrijskih gorskih tekačev so naši tekači že na prvi tekmi pokazali sosedom, da v naši republiki raste nov rod, na katerega je treba drugače gledati. Proga je bila dolga deset km, višinska razlika pa je bila 600 m.

Med 120 tekmovalci in tekmovalkami je Franci Teraž zasedel 2. mesto, njegov brat Mirko tretje, Tone Đuričić pa sedmo mesto (vsi iz Mojstrane). Med dekleti je zmagala Marija Trobec. Za nameček pa je ekipa Mojstrane v postavi: F. Teraž, M. Teraž in Tone Đuričić zmagala tudi ekipno.

Sedaj jih čaka veliko mednarodno prvenstvo, ki bo v Angliji sredi julija. Veliki problemi so z denarjem in z delovnimi dnevi, vendar upamo, da jim bo uspelo pravočasno urediti še te probleme.

V soboto, 4. junija, bosta na Jesenicah od 7. do 19. ure odprti trgovini:

SPECERIJA Bled, Titova 22
in
ROŽCA, O. Novaka 3, na Ja-
vorniku.

V juniju je za občini Radovljica in Jesenice dežurna lekarna na Jesenicah.

**Rešitev križanke iz
prejšnje številke:**

Stoppa, ila, trdosrčnik, žen-
ski pevski zbor, nasekalo, MŠ,
Eve, Adana, AP, KK, laik,
Rod, NT, ara, Rapallo, NA,
Oka, sin, prerokba, golobar,
tok, Ant, Joel Gaspoz, žena,
ranta, Ren, talisman, Ilir, nu-
ja, kidalnice, Jicak, etan, Ate-
ne, jus, ataka, Ita, Kač. akt.

GTČ Jesenice
Muzeji in galerije

vas vabijo na spominsko proslavo ob obletnici smrti pisatelja F. S. Finžgarja. Zbrali se bomo v Finžgarjevi rojstni hiši v Doslovčah v četrtek, 2. junija, ob 19. uri. V kulturnem programu bodo sodelovali prof. Jože Sifrer, igralec GTC Jesenice Borut Verovšek in oktet Lina Bled.

Anton Berce

Nepoznanim učenkam in učencem ter njihovim staršem se iskreno zahvaljujem za prejeto darilo in za čestitke ob mojih številnih pohodih na Triglav. Želim vam, da bi tudi vi preživeli veliko lepih uric v naravi in planinah.

Vsem hvaležni ata Brojan iz
Mojstrane

Osnovni organizaciji sindikata Jeklovlek se zahvaljujem za izkazano pomoč v času bolezni.

Nevenka Habjan

Sodelavcem obratovodstva Jeklov-
lek se najlepše zahvaljujem za po-
zornost in darilo ob odhodu v pokoj.
Vsem želim še veliko delovnih uspe-
hov in osebne sreče.

Ivan Arnež

Vetekstil iz Ljubljane je na Jesenicah, Titova 47, odprl novo tekstilno trgovino.

Posebnosti trgovine so ugodni kreditni pogoji, konkurenčne cene in velika izbira blaga proizvajalcev iz celotne Jugoslavije. Izbirate lahko ženska oblačila (obleke, krila, bluže, pletenine, perilo, nogavice), moška oblačila (srajce, hlače, perilo, pletenine), volno za ročno pletenje, posteljnino in brisače.

Trgovina je odprta od 8. do 19. ure, v soboto pa od 8. do 12. ure.
Pridite pogledat, ne bo vam žal!

[illegible]

Velika tombola HK Jesenice!

HK Jesenice prireja v nedeljo, 19. junija, ob 14. uri veliko ho-kejsko tombolo v Športnem parku pod Mežaklo.

Izžrebanih bo dvajset glavnih dobitkov, med njimi: trije osebni avtomobili YUGO, motorno kolo JAWA, barvni televizor, krožna žaga, motorna žaga, sedežna garnitura, ena tona betonskega železa, traktorski priključek CREINA ter še deset vrednih dobitkov.

Izžrebanih bo še 30 »petic«, 60 »štiric« in 100 »trojk«.

Obiskovalci tombol so verjetno že opazili, da so karte za tombolo HK Jesenice daleč najcenejše, kljub visoki vrednosti dobitkov. Tombolske kartice lahko že nabavite v vseh prodajalnah Tobaka. Cena je 2.500 din.

Pa še to!

Na predvečer tombole v soboto, 18. junija, se bo ob 17. uri pričel v Športnem parku pod Mežaklo družabni večer z velikim srečelovom. Za jedačo in pijačo bo poskrbljeno.

Vabljeni!

Košarka

MLADINCI — 1. slovenska liga

2. kolo:

Jesenice : Smelt Olimpija
77:89 (31:42)

Mladinci Jesenic, ki igrajo v prvi republiški ligi, so proti mladincem edinega slovenskega prvoligaša zaigrali dokaj dobro in dokazali, da prizadevno trenirajo in da so v vsem enakovredni ljubljanskemu moštvu kljub slabim pogojem za delo. V ekipi Smelta Olimpije igrajo igralci z vseh vetrov, ki so zelo visoki — ves čas so igrali trije igralci, visoki od 203 do 205 cm. Jeseniška ekipa je v povprečju le malo nižja. Če bi igrali vsi visoki igralci, ki so sicer registrirani, pa bi mogoče domači celo zmagali.

V drugem polčasu so vodstvo gostov zmanjšali na 50:52, potem pa je prišla od izraza boljša telesna pripravljenost Ljubljancem in zmaga je zaslužno pripadla njim.

Jesenice: Sučur, Čatak 6, Peternel R. 5, Rebol, Humar, Todorovič 12, Jovanovič 11, Peternel D., Samar 26, Vahnik, Milakovič 17, Svetina.

3. kolo:

Medvode : Jesenice
69:101 (37:56)

Jeseničani, ki so prevladovali pod košem, so zaslužno premagali mladince novega republiškega prvoligaša.

Jesenice: Humar, Čatak 4, Peternel R. 18, Rebol 2, Peternel D. 1, Svetina 2, Jovanovič 2, Todorovič 14, Samar 20, Vahnik 6, Milakovič D. 32, Milakovič Z.

V 4. kolu igrajo Jesenice 28. maja proti ekipi Iskre Delte Ježice v Ljubljani.

MJ

4. kolo

Iskra Delta Ježica (Ljubljana) : Jesenice
68:72 (37:33)

V prvem polčasu je bila tekma izenačena. Jeseničani so povedli samo enkrat, drugače pa so domači igralci ves čas vodili, največ v 16. minuti (29:21).

V začetku drugega polčasa so igralci Jesenic povedli s 43:41, potem pa so Ježičani s konskim pressingom popolnoma obrnili podobo na igrišču. Od 25. do 31. minute so dali kar 22 košev, Jeseničani pa le šest, in povedli s 63:49. Ko je že kazalo, da je tekma odločena, pa so Jeseničani zaigrali bolje v obrambi, v zadnjih desetih minutah dobili le pet košev, dali pa 23 in zaslužno zmagali. Jeseničani pa ne izkoristijo vsega svojega potenciala, saj so preslabo telesno pripravljeni, zato ne odigrajo vseh štirideset minut v istem tempu. Z rednejšim treningom bi bili tudi bolj uigrani.

Jesenice: Svetina, Čatak 9, R. Peternel 14, Rebol, Humar, D. Peternel, Jovanovič 8, Todorovič 16, Samar, Vahnik 8, D. Milakovič 17, Z. Milakovič.

MJ

Namizni tenis

Zaključek lige SRS

S sobotnim kolom je bilo zaključeno letošnje tekmovanje v republiških ligah. Članska ekipa Jesenic je v zadnji tekmi I. B lige gostila ekipo Kobarida, ki je na zadnjem mestu v tabeli, zato jeseniški igralci niso imeli z njo nobenega dela. Premagali so jo z 9:0. Igrali pa so Pem, Ferbežar in Šmitran. V končnem vrstnem redu je na prvem mestu Gorica, kateri sledi Sava Kranj, tretje mesto pa je pripadlo ekipi Jesenic.

Ekipa članic Jesenic je v soboto najprej gostila vodilno ekipo v I. A ligi, ekipno Semedele, kateri ni bila kos in je podlegla z 1:8. Edino točko za Jesenice je pri-

Poraz Železarja proti Elanu (64:72)

V petek, 27. maja, je Železar v 3. kolu gorenjske košarkarske rekreacijske lige (skupina sever) gostil ekipo begunjskega Elana. Pričakovati je bilo izenačeno igro, saj se obe ekipi enakovredno borita za vrh. Elanu je to zadnja leta redno uspelo, Železarju pa lani ni, čeprav je ekipa Elana enkrat celo premagala. V prvem polčasu je Elan stalno vodil, vendar je Železarjem ob koncu polčasa uspelo rezultat znižati na tri točke razlike (35:38). Toda že na začetku drugega polčasa je Elan povečal razliko na deset točk, kar je bilo usodno, in kljub trudu Železar ni več mogel spremeniti rezultata (64:72).

Najboljša strelca sta bila brata Pirihi, Dušan pri Elanu in Pavel pri Železarju. Za Železarja so igrali naslednji igralci: Pirihi (21 košev), Šterk (13), Ažman (9), Šmid (8), Rizvanović (7), Stanojevič (4), Bizal (2), Subotič, Vezosi, Bohine, Ališič in Konobel.

Vrstni red po 3. kolu: 1. Elan 4 točke, 2.-3. Radovljica in Železar 4 (+1), 4.-5. Veriga in Naklo 2, 6. Plamen 2 (+1) in 7. Asparagus brez točk.

V 4. kolu so gostovali železarji v Lescah pri ekipi Verige. Tekma je bila v sredo, 1. junija, ob 18.30. Ostali pari: Asparagus:Naklo, Elan:Radovljica, Plamen je prost.

TK

10. pokal Verone

V Veroni je bilo od 20. do 23. maja tradicionalno mednarodno tekmovanje padalcev v skokih na cilj za 10. pokal mesta Verone. V tem padalsko najbolj razvitem italijanskem središču se je zbralo 180 tekmovalcev v 36 petčlanskih ekipah iz Francije, Švice, Nemčije, Avstrije, Danske, Italije in Jugoslavije. Jugoslavijo so zastopali padalci ALC Lesce-Bled: Dušan Intihar, Bogdan Jug, Darko Svetina, Roman Božič, Branko Mirt in Roman Pogačar, ki je tekmoval v ekipi Albatros skupaj s padalci iz Stuttgarta in Verone.

Tekmovanje se je odvijalo na športnem letališču, ki služi svojemu namenu že od leta 1930. Skakalo se je iz aviona tipa Piper Cherroche in štirih avionov tipa C 206. Celotno tekmovanje je potekalo po pravilniku za svetovno prvenstvo 1988. Rezultate so merili na elektronski disk s centrom 5 cm do oddaljenosti 15 cm, vsak skok izven elektronske naprave se je točeval s 16 cm.

Prvi dan tekmovanja je bilo vreme oblačno, vetra skoraj ni bilo. Kljub temu so dosegli Pogačar 1 cm, Svetina, Intihar, Jug 0 cm, Božič, Mirt pa 3 cm.

V drugem turnusu skokov je veter začel pihati čez hangerje, kar je povzročilo turbulenco. V tej situaciji se naši fantje niso znašli najbolje. Jug, Božič sta dosegla 0 cm, Pogačar 1 cm, Svetina 4 cm, Intihar 6 cm in Mirt 16 cm. Po tej seriji so zbrali 13 cm in zasedli 10. mesto.

Tretji turnus so naši začeli po izredno konstantnem vetru, ki je pihal z močjo 3

— 4 m/s. Pogačar, Intihar, Božič in Mirt so skočili na 0 cm, Jug na 2 cm, Svetina pa na 3 cm. Po tej seriji so bili sedmi.

Četrti turnus se je pričel v soboto, 21. maja, ob 7. uri in 30 min. Vreme je bilo še naprej oblačno, veter je pihal 1 — 3 m/s, padale pa so tudi posamezne deževne kaplje. Pogačar je dosegel 1 cm, Svetina, Intihar, Božič in Jug 0 cm, Mirt pa 3 cm. To je bila za naše odlična serija, ker se najslabši rezultat za ekipo odšteje, zato je bil seštevek 0 cm. Bili so šesti.

Peti turnus se je pričel v spremenljivem vremenu. Pihal je južni veter z močjo 5 — 6 m/s. Pogačar je s svojo ekipo skok opravil v vetru 3 — 5 m/s in dosegel 0 cm. Ostali naši padalci pa so prezgodaj odskočili, kar se je videlo šele v zraku. Intihar je dosegel 2 cm, Jug in Svetina 0 cm, Mirt in Božič 1 cm. V skupnem seštevku je bilo to 4. mesto.

Šesti turnus se je lahko pričel šele pozno popoldne. Od 14. do 16. ure je pihal močan veter, zaradi česar je prišlo do prekinitve tekmovanja. Ko se je ozračje umirilo, kar pa ni pogoj za doseganje dobrih rezultatov, so Pogačar, Intihar, Božič dosegli 5 cm, Jug, Svetina 0 cm in Mirt 1 cm. Ekipno so zasedli 8. mesto v turnusu.

V nedeljo, 22. maja, je bilo čudovito vreme in zanimivo finalno tekmovanje. Najprej najslabše, nato pa najboljše ekipe. Zato so konkurenčne ekipe tekmovali bolj zanimivo, ker so najboljše ekipe skakale kot zadnje. Naši so skočili dobro: Pogačar 8 cm, Intihar, Jug 1 cm, Svetina 0 cm, Mirt 4 cm in Božič 5 cm. V tem turnusu je ekipa dosegla 6 cm, kar je zado-stovalo za končno 4. mesto.

Vrstni red:

1. Italija — carabinjerji 21 cm
2. Italija — vojska 24 cm
3. Švica 25 cm
4. ALC Lesce-Bled 29 cm

Pri posameznikih je bil naš najboljši Bogdan Jug na 6. mestu, 12. Svetina, 31. Intihar in Božič, 43. Pogačar in 77. Mirt.

Balinarski turnir na Kresu

TVD Partizan Javornik-Koroška Bela je tudi letos organizirala tradicionalni balinarski turnir. Prizadevni balinarji Kresa so lepo uredili in pripravili balnišče. Na turnir so povabili štiri ekipe iz raznih krajev Gorenjske.

Prisotne tekmovalce in gledalce je pozdravil predsednik društva TVD Partizan Javornik-Koroška Bela, Anton Golja. Tekmovaje je vodil balinarski sodnik Drago Tarman.

Rezultati tekmovanja:

1. mesto — ekipa Kres 1, 2. mesto — ekipa BK Alpetour Radovljica, 3. mesto — ekipa Kres 2, 4. mesto — ekipa Žirovnica, 5. mesto — ekipa BK Koka Kranj, 6. mesto — ekipa Gradis Jesenice.

B.

Tečaj gorske reševalne službe Jesenice

GRS Jesenice je v okviru vsakoletnega izobraževanja pripravila spomladanske vaje reševanja na snegu.

Obvezen tečaj za vse reševalce smo organizirali 21. maja na Vršču. Udeležilo se ga je enaindvajset reševalcev.

Pod vodstvom instruktora Jožeta Makovca smo vadili z improviziranimi reševalnimi sredstvi za transport ponesrečenca iz zasneženih gora. Obenem smo v štirih skupinah vadili tudi vse vrste sidrišč na snegu tako, da smo vsi delali, instruktor pa nas je le opozarjal na napake in nam svetoval.

Člani lavinskega odseka pod vodstvom Jožeta Feleta so vadili reševanje izpod plazov. Sodelovali so štirje vodniki lavinskih psov, med njimi sta bila dva miličnika iz Postaje milice Jesenice. Oba sta se hitro vključila v naše delo. Prav Postaja milice nam je vedno bolj v pomoč, saj zelo dobro sodelujemo. Pomagajo nam pri prevozu in pri obveščanju, ki je potrebno za organizacijo reševalnih akcij. Sodelujemo tudi pri spremljanju množičnih planinskih pohodov.

Vajo smo predčasno zaključili, ker smo morali v poizvedovalno akcijo na Golico. Iskali smo pogrešanega planinca. Pregledali smo vse doline in globeli, ki vodijo proti vrhu Golice. Pri iskanju je sodeloval tudi helikopter.

V nedeljo se je pet naših članov udeležilo Koflerjevega memoriala v Vratih.

Junija načrtujemo ponovitev letne tehnične reševanja, ki jo bomo zaključili z dvodnevnimi vajami v okoliških stenah Vrščice. Štirje člani se bodo udeležili tečaja reševalcev letalcev na Brniku.

Posebno skrb moramo posvetiti izobrazbi pripravnikov, saj mora šest pripravnikov v letošnjem letu opraviti izpite za sprejem v članstvo GRS.

Precej problemov imamo tudi z izrabilno opremo in ureditvijo prostorov, kjer imamo sestanke in predavanja. Reševalna oprema je zelo draga in za novo nam primanjkuje denarja.

Prav zato bi se radi zahvalili vsem organizacijam, ki nam denarno pomagajo pri našem delu.

Alojz Novak

V kanjonu Velike Paklenice (foto: R. Kocijančič)

Alpinistične novice — AO Jesenice

Pregled zimskih dejavnosti

	Zimski vzponi						Vzp. zim. razmere					Pristopi 2000	Turni smuki	Skupaj		
	I	II	III	IV	V	VI	skup.	I	II	III	IV				V	skup.
alpinisti		4	9	6	4	1	24	2	1				3	13	83	123
st. pripravniki		1	8				9	2					2	20	10	41
ml. pripravniki		2	2	1			5				1		1	12	10	27
Skupaj		7	19	7	4	1	38	4	1	1			6	45	103	191

Ostala dejavnost:

Med prvomajskimi prazniki se je nekaj članov AO Jesenice odpravilo plezat v daljino Španijo. Tisti, ki pa so ostali v naši domovini, so se udeležili tradicionalnega vsejugoslovenskega tabora v kanjonu Paklenica. Imeli so smolo z vremenom, tako da je bera vzponov majhna, vendar še vedno zelo aktualna.

Aniča kuk:

- 26. aprila Tango vertikal, VII, A3, A4, 200 m, 1 P
- 24. aprila Klin, VIII —, 300 m
- 24. aprila Utopija 85, VII +, VIII —, 120 m
- 27. aprila Jenjavi, VIII +, 200 m
- 28. aprila Forma nova, VII +, 200 m, 2 PP
- Brid Klina, VI, A2, 350 m
- Kamasutra, V/III, IV, 150 m (Evgen Morić, Avgust Rubnik, G. Prezelj, Z. Sever, M. Bohnec, I. Bohnec)

Debeli kuk: Slovenska, VI, 200 m, J. Uršej + S. Klinar

Smeri v kanjonu:

- Sho good, VII —, 40 m, Morić
- Oster keks-Hobit, VII, 25 m, Morić
- OO, VII, 25 m, Morić
- Santana, VII +, 30 m, Morić, Ravnik
- Steza mojstrov VIII —, 20 m, Ravnik
- Ananas, VIII —, 20 m, Ravnik
- WC, VII +, 30 m, Ravnik

Naš član Evgen Morić pa se je v aprilu udeležil prvega državnega prvenstva v prostem plezanju v Ospu in v končni uvrstitvi dosegel 19. mesto, kar je lep uspeh.

R.

17. srečanje slovenskih planinskih društev

Koordinacijski odbor planinskih društev občine Jesenice vabi ljubitelje gora, da se udeležijo 17. srečanja slovenskih planinskih društev, ki bo 12. junija v Mačkoljah pri Trstu.

Z Jesenic bo organiziran avtobusni prevoz. Odhod bo izpred zdravstvenega doma ob 5. uri, povratek na Jesenice ob 20. uri.

Cena avtobusnega prevoza za člane PD je 15.000 din, za nečlane pa 20.000 din.

Prijave z vplačilom sprejemajo do 8. junija na upravi Planinskega društva Jesenice, in sicer do 12. ure.

Udeleženci izleta morajo imeti s seboj veljaven potni list.

Predsednik KO
Janez Košnik

Razpis 10. Slavkovega memoriala

PD Gozd Martuljek organizira 12. junija pod Špihom tradicionalno občinsko planinsko smučarsko meddruštveno tekmovanje.

Tekmujete na lastno odgovornost v ekipni in posamični konkurenci. Ekipo sestavljajo mladinec, mlajši član, član nad 35 let ter mladinka ali članica.

Kategorije za posameznike so:

- pionirji,
- mladinci do 21 let,
- mlajši člani,
- člani nad 35 let — ločeno za ženske in moške (pri slednjih ni samostojne kategorije nad 35 let).

Tekmovalci imajo možnost nastopa v zahtevnejši kategoriji. Prijave sprejemamo v bivaliku do 10. ure. Pričetek tekmovanja bo ob 10.30 razglasitev rezultatov in podelitev priznanj uro po zaključnem tekmovanju pri bivaliku s kratko slovesnostjo v spomin na pokojnega gornika, domačina, po katerem se tekmovanje tudi imenuje.

Prireditveni odbor

Mesec mladosti 88

Atletika

V petek, 27. maja, je bilo na poligonu za osnovno šolo Karavanskih kurirjev NOB v organizaciji ŠSD, OK ZSMS Jesenice in ZTKO Jesenice občinsko prvenstvo v atletiki za učence osnovnih šol, ki je obenem štel tudi za pokal Meseca mladosti.

Dosežene so bile naslednje uvrstitve: Tek moški na 100 m: Damjan Pernuš (Žirovnica), Boris Ivanović (Tone Čufar), Matjaž Valentar (Koroška Bela).

Skok v daljavo, moški: Mitja Madon (Žirovnica), Blaž Kemperle (Mojstrana), Matej Peternel (Mojstrana).

Krogla, moški: Ivan Krivic (Prežihov Voranc), Klemen Noč (Koroška Bela), Roman Praskalo (Žirovnica).

Tek 1000 m, moški: Mitja Madon (Žirovnica), Boris Ivanović (Tone Čufar), Damjan Vidović (Mojstrana).

Tek 100 m, dekleta: Vladaša Razinger (Prežihov Voranc), Marija Zupan (Žirovnica), Katarina Koren (Mojstrana).

Skok v daljavo, dekleta: Vladaša Razinger (Prežihov Voranc), Sandra Kotnik (Mojstrana), Karmen Mežek (Žirovnica).

Met žogice, dekleta: Mojca Papler (Žirovnica), Mojca Pirija (Koroška Bela), Tina Krčel (Prežihov Voranc).

Tek 600 m, dekleta: Katja Kobal (Žirovnica), Erika Brojan (Mojstrana), Polona Pekolj (Koroška Bela).

Štafeta 4 x 100 m, moški: Mojstrana, Žirovnica, Koroška Bela, Tone Čufar. Štafeta 4 x 100 m, dekleta: Žirovnica, Prežihov Voranc, Koroška Bela.

Pokal Meseca mladosti so osvojili učenci ŠSD OŠ Gorenjskega odreda iz Žirovnice.